

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 11, številka 4

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
DECEMBER 2016

Vesel Božič, spoštljiv dan samostojnosti in neodvisnosti
in vse dobro v prihajajočem letu!

Župan Marko Bandelli, mag. posl. ved
podžupan Valter Ščuka,
člani občinskega sveta in delavci občinske uprave

Martinovanje na Krasu

Skupna zgodba Martinovanja na Krasu v občini Komen in občini Sežana se je začela v lanskem letu. Po uspešnem lanskem martinovanju, ki mu je piko na i dalo tudi sončno in toplo vreme, smo organizatorji letos dodatno zavihali rokave in se pripravili na pisanje nadaljevanja te zgodbe. In res, lahko rečemo, da smo izvedli zelo uspešno, dobro zasnovano in predvsem, tako s strani ponudnikov kot obiskovalcev, dobro sprejeto skupno zgodbo Martinovanja na Krasu.

Martinovanje se je najprej začelo v Sežani s Tekaškim pozdravom jeseni na Krasu ter pohodom v Živi muzej Krasa, popoldne pa se je nadaljevalo z bogatim otroškim programom in kulinarično ponudbo pod šotorom. Osrednje dogajanje martinovanja se je začelo ob 12.00 uri, ko je vrata svojih kleti na Kraški vinski cesti odprlo 22 vinarjev, obiskovalci so si lahko v Sežani ogledali novo urejeno največjo kraško vinsko klet Vinakras, ter se z brezplačnimi avtobusi podali na brezplačno kulinarično razvajanje do kraških kleti. Dogajanje po vaseh so obogatila tudi društva, ki so pripravila različne dobrote in obiskovalcem ob prihodu izrekla dobrodošlico na Krasu.

Na grajskem dvorišču gradu Štanjel smo obiskovalcem pripravili pravo kulinarično izkušnjo. Predstavilo se je 14 vinarjev, družbo so jim delali sirarji, pršutarji ter kraški kuharski mojstri s svojimi dobrotami. Pred grajskim dvoriščem so se predstavili ponudniki na kraški tržnici. Ob 13.00 uri je župnik blagoslovil mošt in skupaj z županom, kraljico terana ter vitezi vina in drugimi gosti vino pospremil v nov letnik.

Zvečer se je zabava nadaljevala pod šotorom v Sežani z glasbeno skupino Big foot mama.

Besedilo: Javni zavod komenski Kras,
TIC Štanjel

Foto: Ana Rojc, Polona Iskra in Tadej Štolfa

Ste za novoletne obljube?

Globoko v mesecu, ki se obrača hitreje kot ostali, ponavadi razmišljamo predvsem o dveh stvareh (seveda, če odmislimo vse norije okoli obdarovanja, nakupovanja in obiskov): o letu, ki se izteka in tistem, ki je pred nami.

Pri pregledu leta, ki se posavlja, bomo verjetno ugotavljali svojo uspešnost, pisali poročila, naredili nekakšno statistiko, s katero se bomo lahko potolažili in si rekli, da tako slabo pa spet ni bilo! Stavek, ki ga lahko uporabim tudi ob listanju letošnjih številk občinskega glasila. Na domove je Burja prinesla novice in dogajanje iz vseh vetrov, včasih tudi tistih izven meja naše občine, ker so bili za naše občane tako ali drugače pomembni. V oblikovanje glasila se je vključilo kar nekaj novih občanov, ki so ga s svojo prisotnostjo brez dvoma obogatili, uvedli smo nove rubrike in še bi lahko naštevala.

Lahko pa bomo (boste) pri tem našli kaj, kar bi veljalo popraviti, izboljšati. In prav to nas vodi v razmišljanje o letu, ki je pred nami. Kaj vse bomo na sebi, odnosu do domačih, sodelavcev in bližnjih nasploh spremenili? In začeli bomo točno s prvim! Pa bomo vztrajni, da dosežemo tisto mejo, ko bo sprememba postala navada? Kaj pa, če bi začeli kar takoj?

Tudi za Burjo si upam reči, da bo prinesla kaj novega, svežega. Zanj si namreč želim, da bi resnično postala glasilo vseh občanov: da bi z veseljem čakali nanjo štirikrat v letu, predvsem pa, da pa bi vse leto mislili nanjo s soustvarjanjem besedil in drugih prispevkov. Hvala vsem za podporo in pomoč tudi v prihodnje.

Novo leto je kot nova knjiga! V roke nam je dano pero, s katerim lahko v knjigo zapišemo zgodbo, polno drobnih trenutkov, ki nam polepšajo vsakdanjost, zgodbo številnih poti, na katerih srečamo tudi ljudi z drugačnimi pričakovanji, zgodbo polno smeha, veselja in ljubezni, lahko pa tudi drugačne zgodbe ...

Začnimo s prvim poglavjem, ki ima naslov Srečno 2017!

Marija Umek
Odgovorna urednica

Glasilo Občine Komen
Letnik 11, številka 4, DECEMBER 2016

Burja

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

Naklada: 1.420 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Marija Umek

Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice), Ana Godnik, Katjuša Rina Trampuž in mag. Andreja Štok

Lektoriranje: Barbara Jejčič

Priprava za tisk: DTP Studio Sežana, Čeh Damjan s.p., Partizanska 82, 6210 Sežana

Tisk: Print Luin, Dušan Luin s.p., Sveto 58, 6223 Komen

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si, najpozneje do 25. 2. 2017. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno ne bodo vključeni v naslednjo številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji.

Vabimo tudi vse fotografe ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide MARCA 2017.

Avtorica fotografije na naslovnici: Tamara Fakin

Ob izteku prve polovice mandata

Spoštovane občanke in občani občine Komen,

prišel je čas, da pogledamo skupaj, kaj je bilo realiziranega v dvoletnem obdobju mojega mandata.

Najprej naj povem, da sem izredno zadovoljen s sodelavci v občinski upravi, ker vestno in razumno opravljajo njihovo delo. Celotna občinska uprava je seznanjena z dejstvi, da je občina v fazi sprememb, da se v občini intenzivno dela na razvoju in da se končno obračamo v smer, ki je zapisana v našem statutu – da postanemo turistična občina.

Veliko infrastrukturnih del smo začeli in zaključili, poleg tega je bila naša prioriteta še priprava projektov za naslednja leta. Projektov, ki bodo zelo verjetno radikalno spremenili podobo naše občine.

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00
sreda od 7.30 do 11.00 in od 12.00 do 16.00

Krajevni urad Komen

Telefon: 030 720 220
Uradne ure: vsak četrti torek v mesecu od 8.00 do 11.00 in od 12.00 do 14.00,
Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani,
tel. št.: 05 73 12 700.

Policijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)
Telefon: 05 76 68 122
Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
Delovni čas: torek in petek od 8.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 14. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13.00
četrtek: od 14. do 17.00
sobota: od 9. do 13.00

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570
Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

Kot veste, se pripravljamo na to, da bomo končno dali va-sesa Štanjel in Komen tisti pomen, ki si ga zaslužita. Če bo Komen v slogu gospodarskega odličja in obrti, bo Štanjel v znamenju turizma in kulturne.

V Štanjelu bomo začeli s pre-novo gradu, z vzpostavitvijo muzeja za Naturo 2000, eno-teke, ulic, trgovinske ponudbe, celotne obnove Ferarijevega vrta, dokončne obnove Natalijine hiše, ureditvijo javnih sani-tarijev in predvsem z ureditvijo spodnjega trga s preplastitvijo asfalta od Štanjela do Kobjdila.

V Komnu bo kot prva na vrsti izgradnja večnamenskega prosto-ra – »Mali trg«, pripravljali bomo projekte o obnovi Zadružnega doma in predvsem razgrnitev projekta o popolni prenovi »Ve-likega trga«. Še veliko drugih manjših del se bo opravilo okoli Komna in v njegovem jedru, saj je že čas, da se začnemo kon-kretno ukvarjati s problematiko prestavitve bencinskega servisa in izgradnje novih kompleksov na mestu stare osnovne šole, ki bodo namenjeni novi lekarni in knjižnici. To je predvsem vezano na obnovo Zadružnega doma, saj bo lahko mladina končno do-bila svoje prostore za prosti čas in rekreacijo.

Če se vrnem na naše preteklo obdobje, bom na kratko opisal, kaj smo uresnili v tem času. Vedite, da so se aktivnosti kar vrstile. Kot prvo bi omenil obnovo vodovodne napeljave od Komna do Volčjega Grada, do Nadrožice in Gorjanskega. Obnova vodovo-da iz Ivanjega Grada v Sveto, do Rubij ter obnova vodohramov v Zagrajcu in Štanjelu. V ta namen, naj omenim, da bomo prihod-nje leto obnavljali še glavni cevovod v Zgornji Branici.

Obnovili smo del vodovoda tudi v Brestovici in zgradili komu-nalno infrastrukturo v starem jedru v Štanjelu. Naslednje leto bomo izvedli še nadgradnjo čistilne naprave v Štanjelu.

Po dolгих letih bo tudi Štanjel dobil športno igrišče, ki se bo za-ključilo predvidoma aprila.

Za Komen, ki je upravno središče naše občine, je med drugim pomembna tudi pridobitev in izgradnja parkirišča pri osnovni šoli in postavitev dodatne javne razsvetljave tako v Komnu kot v Štanjelu. Zaključili smo tudi z večjimi betonskimi deli v gradu v Štanjelu, pridobivamo gradbeno dovoljenje za izgradnjo javnih sanitarij v starem jedru in uredili smo 1. fazo obnove Ferrarije-vega vrta.

Obnovili smo veliko vaških domov. Za druge smo v fazi pridobitve gradbenega dovoljenja, da jih legaliziramo in obnovimo. Hortikulture aktivnosti so zelo pomembne, saj smo ravno zato uvedli ocenjevanje naselij. Izredno sem vesel pristopa vseh ob-čanov, ki jim je, tako kot tudi meni, v veselje, da vidijo njihovo vas urejeno in očiščeno. Redno skrbimo za občinske parcele, javne površine in edino krožišče na območju občine. Asfaltirali smo poti v Kobjdilu in Hruševici, uredili meteorne kanalizacije v Brestovici, Zagrajcu, Tomačevici, Volčjem Gradu in Dolancih. Obnovili smo vodnjak in podporni zid v Klancu pri Komnu ter obračališče v Coljavi. Sanirali smo podporni zid na pokopališču v Ivanjem Gradu in začeli z deli za odvodnjavanje in asfaltiranje v Kobjeglavi. Še letos bo urejen cestni propust v Dolancih in ob-

nova zidu v Gornji Brestovici. Še veliko manjših del je bilo opravljenih v teh dveh letih.

Veliko aktivnosti smo imeli na področju gospodarstva, samozaposlovanja in pri subvencioniranju delodajalcev pri prvih zaposlitvah. Izvedli smo razpis za subvencionirano obrestno mero kreditojemalcem.

Občina gradi svojo podobo in urejanje okolice, obnova kulturne dediščine in infrastrukturna dela bodo nedvomno dala občini tisti profil in pomembnost, ki si ga želijo tudi turisti, ko obiščejo naš prelepi del Krasa. Zaradi tega snujemo projekte, sodelovanja in povezovanja, da bi pritegnili pozornost širše javnosti. Pomemben je bil podpis sporazuma s Slovenskimi železnicami, da se uvede turistični vlak do Štanjela. Organizacija velikih in uspešnih prireditvev, kot je bilo Martinovanje na Krasu 2016, potrjuje naše prizadevanje in nam daje velika upanja za uspešno turistično prihodnost. Omeniti moram tudi ustanovitev našega ZKK (Zavod Komenski Kras). Poslanstvo zavoda bo predvsem organizacija dogodkov,

promocija občine doma in v tujini, združitev in celovita predstavitev naših obrtnikov, vinogradnikov, kmetov, osmičarjev, sobodajalcev, gostincev. Pomembno vlogo bo imel zavod pri promociji čudovitih in urejenih kolesarskih poti in z upravljanjem študentskega hotela, ki se bo gradil naslednje leto v Štanjelu.

Kot vidite, spoštovane občanke in občani, smo na občini aktivni, kreativni, uspešni in učinkoviti. Delamo, da bi zagotovili boljši jutri za vas, za nas vse, za naše otroke. Da bodo brezposelni dobili zaposlitev v novi perspektivi, ki jo vestno in premišljeno gradimo v naši občini.

V veselje mi je, da vam lahko želim vesele božične praznike in srečno ter uspešno prihajajoče leto 2017.

Vaš župan,

Marko Bandelli, mag. posl. ved.

Podpis sporazuma o pobratenju med Občino Komen in Občino Kungota

V soboto, 12. novembra 2016, je bil v prostorih Spacalove galerije v Štanjelu podpisan Sporazum o pobratenju med Občino Komen in Občino Kungota.

Sporazum je plod dolgoletnega prijateljstva med društvi in posamezniki obeh občin. Zametki prvih srečevanj segajo v daljina sedemdeseta leta. Nekje med letoma 1977 in 1979 je med takratno KS Komen in KS Zgornja Kungota vzniknila prva ideja o pobratenju. Glavna nosilca pobude za pobratenje sta bila g. Jožef Adamič in g. Jože Sever. Gospodu Severju so se okolje in prebivalci Krasa usedli v srce v letih, ko je na Krasu služboval.

Ideja o »uradnem« pobratenju med občinama ni nikoli zamrla. Zahvala, da so vezi prijateljstva zdržale vse do danes, gre predvsem posameznikom in prostovoljnima gasilskima društvoma obeh občin. To sta v slovesnem nagovoru poudarila tudi oba župana, g. Marko Bandelli, župan občine Komen in g. Igor Stropnik, župan občine Kungota. Orise prvih idej o pobratenju sta predstavila začetna pobudnika, g. Jožef Adamič in ga. Milena Lozar.

Slavnostni dogodek je Občina Komen organizirala v Štanjelu, v

prostorih Spacalove galerije, v soboto, 12. novembra 2016. Dogodka so se udeležili gostje iz občine Kungota (župan s sodelavci iz občinske uprave, predstavniki njihovih društev, predstavniki nekdanjih političnih organizacij) ter ostali povabljeni s strani občine Komen. Dogodek je izzvenel slovesno in čustveno. Ali,

kot je hudomušno navrgla povezovalka programa, Ana Godnik: »Simbolika je že v tem, da župana Sporazum podpisujeta na poročni mizi v Spacalovi galeriji. Torej, vzemimo to kot poroko, katere zaobljube bodo trdno držale.« Dogodek je bil kot nekakšen uvod v praznovanje martinovega, ki se je tistega dne odvijalo na gradu Štanjel. Popoldan je minil v znamenju skupnega druženja, obujanju spominov in tkanju vezi za prihodnost.

Mogoče so piko na i temu dogodku dodale besede nekoga izmed gostov, ki je ob ponovnem srečanju z nami, Kraševci, dejal: »Saj ste še vsi taki, kot ste bili ... « Mislim, da smo si vsi potihoma res zaželeli, da ostanemo taki. Pravi prijatelj!

Občinska uprava

Odprtje 26. Dnevov evropske kulturne dediščine in 4. Tedna kulturne dediščine

Dnevi evropske kulturne dediščine so, kot pove že ime, skupna akcija številnih evropskih držav pod okriljem Sveta Evrope in Evropske komisije. Prireditelji vsako leto znova izberejo raznovrstne teme, s katerimi skušajo domači javnosti, Evropejcem in svetu predstaviti kulturno dediščino Evrope. Koordinator prireditve pri nas je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,

ki k soorganizaciji odprtja DEKD in TKD vsako leto povabi drugo mesto, kraj. Izjemno počaščeni smo bili, ko nas je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije povabil k soorganizaciji letošnjega odprtja DEKD in TKD. Tako je Štanjel 1. oktobra 2016 gostil zelo pomemben dogodek, katerega tema, Dediščina OKoli nas, je nagovarjala dediščinske skupnosti. Namen takšnih dogodkov je predvsem, da mlade in malo manj mlade opozorimo, da dediščina niso le velike in pomembne stavbe, temveč je lahko tudi nekaj malega, preprostega, spregledanega ali na videz nepomembnega.

Prireditveni krog dneva se je pričel ob 11. uri s slovesnim odprtjem Dnevov evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine, na katerem so nastopili združeni pevski zbori Osnovne šole Antona Šibelja - Stjenka Komen, otroci iz enote Vrtca Štanjel, otroci iz Gabrovice in Coljave ter solistka Mateja Petelin ob spremljavi harmonikaša Igorja Zobina. S svojim prihodom nas je počastil tudi minister za kulturo, g. Anton Peršak. V nadaljevanju dneva se je v Štanjelu zvrstilo okrog 25 različnih dogodkov, od delavnic, predavanj, predstavitev, odprte pa so bile tudi vse galerije v Štanjelu.

16. novembra 2016 je v Štanjelu v Zadružnem domu potekalo še zaključno srečanje letošnjih Dnevov evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine, ki so se ga udeležili organizatorji dogodkov iz cele Slovenije. Deležni smo bili izjemnih pohval s strani koordinatorske prireditve za uspešno izpeljano odprtje, za kar pa gre zasluga predvsem vsem nastopajočim na slovesnosti ter organizatorjem različnih dogodkov. Še posebej bi se želeli zahvaliti ravnateljici, ge. Nives Cek, ter celotnemu kolektivu Osnovne šole Antona Šibelja - Stjenka Komen, ki si je ta dan izbrala za dan šole in tako omogočila vsem učencem, da so lahko aktivno sodelovali v različnih aktivnostih, povezanih s kulturno dediščino, ter tudi domačinom, ki so se samoiniciativno vključili v dogajanje.

Občinska uprava
Foto: Ana Rojc

20. Mesec kraške kuhinje

Letos je na Krasu, od 7. oktobra do 6. novembra, potekal že 20. Mesec kraške kuhinje, ki vse od svojega začetka gradi na prepoznavnost Krasa, kot izjemni kulinarčni destinaciji.

Bilo je leto 1996, ko so v občini Komen sodelujoči spisali projekt Mesec kraške kuhinje in ga s pomočjo domačih gostinskih akterjev tudi prvič izvedli. Pozneje se je projektu pridružil še Pilotni projekt Kras, ki je Krasu dal turistični pomen ter začel vrednotiti njegove značilnosti, posebnosti in ponudbo. Takrat je posebno mesto dobila tudi kulinarika Krasa, ki so jo prepoznali kot enega izmed adutov, potencialov razvoja. Mesec kraške kuhinje je živel nekaj let, nato pa je počasi zbledel in ostal v rokah posameznih gostincev, ki si velikega zaloga organizacije niso več drznili nositi. Pred desetimi leti so se posamezniki znova aktivno združili in oblikovali društvo Planta, ki je obudilo skrb do projekta. Skupaj

z mnogimi sodelujočimi, Mladinski hotel Pliskovica, TIC Štanjel, TIC Sežana, Obrtno-podjetniška zbornica Sežana in Višja strokovna šola Sežana so pripeljali Mesec kraške kuhinje do častitljive 20. obletnice. Ob tej priložnosti je Društvo Planta podelilo tudi naziv ambasador Meseca kraške kuhinje, ki ga je prejela Ada Špacapan iz Špacapanove hiše iz Komna.

Ob praznovanju okroglega jubileja smo TIC Štanjel (Javni zavod komenski Kras), TIC Sežana (Zavod ŠTIP Sežana) in Društvo Planta organizirali dogodek na grajskem dvorišču v Štanjelu, kjer so se sodelujoči gostinci in vinarji na letošnjem Mesecu kraške kuhinje predstavili obiskovalcem. Obiskovalci so tako imeli pri-

ložnost okušati njihove kulinarične dobrote, vina ter predvsem rdeče penine, ki so bile poleg divjačine rdeča nit letošnjega Meseca kraške kuhinje.

Poleg tematskih menijev gostinskih ponudnikov so Mesec kraške kuhinje spremljali tudi številni tematski kulinarični večeri, kjer so gostje na vodenih kulinaričnih popotovanjih spoznavali izbrane jedi in vina.

Javni zavod komenski Kras

TIC Štanjel

Foto: Ana Rojc

Promocija Krasa in Brkinov v Ljubljani, Kopru in Trstu

Ena izmed ključnih skrbi koordinacije za turizem Krasa in Brkinov, ki jo sestavlja vseh pet kraško-brkinskih občin ter JZ Park Škocjanske jame, JZ Kobilarne Lipica, Zavod ŠTIP, Razvojni center Divača in Javni zavod komenski Kras, je enotna predstavitev destinacije doma in v tuji. Zato je med letom organiziranih več predstavitev doma in v tujini.

V petek, 12. avgusta, smo tako v okviru koordinacije pripravili predstavitev Krasa in Brkinov v središču Ljubljane, na Mestnem trgu pred Mestno hišo. Skozi različne aktivnosti, nagradne igre, degustacije in predstavitve so lahko turisti in prebivalci osrednje Slovenije spoznavali pestro etnološko, gastronomsko in doživljajsko ponudbo Krasa in Brkinov. Celoten program dogajanja je povezoval Evgen Ban, za veselo vzdušje pa je poskrbela Šola Harmonike Nika Polesa. Predstavitev je potekala v okviru projekta Ljubljana, Zelena prestolnica Evrope 2016, na informacijski točki Točka.Zate., ki je v osmem mesecu zelenega leta predstavljala trajnostni turizem.

Ponudniki so se predstavili s kamnoseškimi izdelki, vinom, medenimi izdelki, brkinskim sadjem, kraškim brinjevcem ter brkinskim slivovcem, članice KD Šator Štorje so predstavile tradicijo vezenja. O celotni turistični ponudbi destinacije, aktualnih dogodkih in dogajanju so obiskovalci prejeli informacijo na skupni info stojnici Parka Škocjanske jame, Kobilarne Lipica ter TIC-ev Divača, Hrpelje – Kozina, Štanjel in Sežana.

V vikendu, 17. in 18. septembra, je ravno tako koordinacija za turizem Kras in Brkini poskrbela za predstavitev destinacije na najslajši prireditvi slovenske Istre. Na Sladki Istri, ki jo je tudi letos

obiskalo veliko število ljudi, sta tako poleg info stojnice, kjer smo obiskovalce predvsem vabili na številne jesenske dogodke na Krasu, od Meseca kraške kuhinje in Dnevo Kobilarne Lipica, do Festivala kraške gmajne in Brkinske sadne ceste, sladke dobrote ponujala tudi Čebelarstvo Petelin iz Pliskovice in restavracija Hotel & Casino Resort Amiral na Kozini. Slednji je prejel tudi bronasto odličje v kategoriji Najizvirnejša sladica Istre 2016, in sicer za sladico Ledena sivka. Seveda čestitke tudi kuharju Aleksandru Matiču, da mu je uspelo pripraviti tako vrhunske slaščice. Vas pa vabimo, če še niste okusili njihovih slaščic, da jih čim prej obiščete.

Destinacija Kras in Brkini se je skupaj predstavila tudi v začetku oktobra na Barkovljanki v Trstu. Obiskovalcem smo informatoriji predstavili prihajajoče jesenske prireditve, ponudniki pa so obiskovalce razvajali z medenimi izdelki, vinom, kraško kulinariko, siri ...

Koordinacija za turizem Krasa in Brkinov že snuje načrte za skupne promocije za prihodnje leto. Tako bomo destinacijo Krasa in Brkinov predstavljali na sejmu Natour v Ljubljani, pozneje pa še na sejmihi Expomego v Gorici, Freizeit v Celovcu, Baviselo in na Barkovljanki v Trstu in Dnevu Krasa in Brkinov na Ljubljanski tržnici.

Javni zavod komenski Kras, Zavod ŠTIP Sežana

Helena Kosmina, Tom Ločniškar

Foto: Arhiv partnerjev

Asfaltiranja in druge ureditve javnih površin po vaseh

Brestovica pri Komnu

V Dolnji Brestovici je bil saniran podporni zid javne površine in dovozne poti za stanovanjsko hišo Brestovica pri Komnu 83. Dela v vrednosti 1.824,99 evra je izvajalo podjetje Gramat Kačič, d. o. o., Opatje selo.

V Gornji Brestovici je v delu rekonstrukcija podpornega zidu javne vaške poti JP676801. Izvajalec del je Gradbeno podjetje Štolfa, d. o. o., Ivanji Grad. Dela so zaradi neprimernih vremenskih razmer v zakasnitvi, dokončana bodo v mesecu decembru. Ponudbena vrednost del znaša 2.205,39 evra.

Coljava

Na zemljišču ob avtobusnem postajališču je bilo urejeno novo obračališče za šolski avtobus. Dela so zajemala delno preureditev cestnega priključka, pločnika, niše obstoječega avtobusnega postajališča in zemeljska dela za ureditev makadamskega platoja za obračanje avtobusov. Dela je izvajala družba Pirnat, d. o. o., vrednost del je znašala 3.272,81 evra.

Dolanci

Na podlagi inšpekcijske odredbe so bila v Dolancih izvedena ureditvena dela makadamske javne površine. Sočasno je izvedeno odvodnjavanje s priklopom na vaško meteorno kanalizacijo. Dela je izvajal Marko Renner, s. p.

V izvajanju so sanacijska dela obnove mostu v bližini vasi Dolanci, na lokalni cesti LC 175011, ki poteka po dolini Branice. Dela zajemajo izdelavo novih temeljev, podbetoniranje obstoječe mostne konstrukcije, izdelavo polkrožne in čelne mostne konstrukcije, postavitev varnostne ograje in asfaltiranje. Dela bodo zaključena v mesecu decembru, izvajalec del je podjetje CPK, d. d., Koper. Ponudbena vrednost del znaša 8.770,80 evra.

Hruševica

V prvi polovici leta je bila izvedena geodetska izmera, s katero je bila označena meja poteka dela javne vaške poti JP675601, ki povezuje območje stanovanjskih hiš Hruševica 47, 49 in 50, z namenom dokončne ureditve in asfaltiranja. Za navedeno ureditev parcelnih mej je Občina Komen prispevala 499,92 evra. Asfaltiranje je bilo nato izvedeno v mesecu oktobru. Občina Komen je financirala izvedbo asfaltiranja ceste v dolžini 95 m in širini 2,80 m, za asfaltiranje dovozov in širših delov poti pa so poskrbeli sami lastniki zemljišč ob trasi poti.

Sočasno je bila asfaltirana tudi javna vaška pot JP675611 do stanovanjske hiše Hruševica 14a. Cesta je bila asfaltirana v dolžini 55 m in širini 2,80 m.

Vsa pripravljalna in asfalterna dela je izvajala družba Komus, d. o. o., Postojna. Občina Komen je za izvedbo navedenih del odštela 10.085,69 evra.

Ivanji Grad

V delu je sanacija podpornega zidu pokopališča Ivanji Grad. Izvajalec del je Gradbeno podjetje Štolfa, d. o. o., Ivanji Grad. Dela so zaradi neprimernih vremenskih razmer v zakasnitvi, dokončana bodo v mesecu decembru. Ponudbena vrednost del znaša 13.966,58 evra.

Klanec pri Komnu

Izvedena je bila notranja obnova javne štirne (vodnjaka) in podpornega zidu dovozne javne poti. Zunanost štirne je bila obnovljena že pred leti. Dela je opravilo Gradbeništvo Miha Perčič, s. p. Vrednost del je znašala 8.661,33 evra.

Kobdilj

V prvi polovici leta so bila izvedena sanacijska dela na vodnem zajetju v zgornjem Kobdilju. Z obodnega zidu zajetja in kala se je očistilo rastlinje, izvedena je bila poglobitev, oblikovanje dna in izdelava kamnitobetonskega temelja z zidanjem novega kamnatega zidu. Dela so se izvajala ročno in deloma strojno. Izvajalec del je bilo Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., Sežana. Vrednost del je znašala 4.499,99 evra.

Kobjeglava

V delu je izvedba del za ureditev odvodnjavanja in priprava del za asfaltiranje javne vaške poti v dolžini 90 m in širini 2,80 m. Izvajalec del je družba CPK, d. d., Koper. Dela so zaradi neprimernih vremenskih razmer v zakasnitvi, dokončana bodo v mesecu decembru. Ponudbena vrednost del znaša 10.461,83 evra.

Štanjel

Izvedena je bila manjša sanacija podpornega zidu igrišča pri združenem domu. Dela je izvajalo Gradbeno podjetje Štolfa, d. o. o., Ivanji Grad.

Tomačevica

Zaradi težav z meteornimi vodami je izvedeno odvodnjavanje javne vaške poti JP676021 med stanovanjsko hišo Tomačevica 36a in 52. Za zajem meteornih voda so bili izdelani dve ponikovalnici, rešetke, peskolovi in mulde, postavljeni so bili cestni robniki in površina pribl. 200 m² je bila na novo asfaltirana. Delno je bila urejena tudi površina prostora ekološkega otoka. Dela so v zaključni fazi, izvajalec del je podjetje CPK, d. d., Koper. Dokončna vrednost del bo znašala pribl. 9.000 evrov.

Občinska uprava

Obvestilo

V mesecu decembru bo predvidoma objavljen razpis za direktorja Javnega zavoda komenski Kras. Več informacij bo na voljo na občinski spletni strani www.komen.si.

Javna blagajna Občine Komen

Občani občine Komen boste lahko v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu tudi v prihodnje gotovinsko plačevali plačilne naloge brez provizije.

Od pričetka delovanja javne blagajne, 1. junija 2015, je bilo v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu iz meseca v mesec zaznati porast števila plačanih plačilnih nalogov brez provizije, kar je dober pokazatelj, da so občani javno blagajno dobro sprejeli. Zato smo se v občinski upravi odločili, da se z Deželno banko Slovenije, d. d., podaljša pogodbo o zagotavljanju storitev javne blagajne do 31. decembra 2018.

Brez provizije boste občani s stalnim bivališčem v občini Komen lahko gotovinsko plačevali plačilne naloge javnih zavodov, ki delujejo na območju Občine Komen (Osnovna šola Komen, Vrtec Sežana), Občine Komen, Medobčinskega inšpektorata in redarstva, Javnega podjetja Kraški vodovod Sežana, d. o. o., in Komunalno stanovanjskega podjetja Sežana, d. d. Sredstva za delovanje javne blagajne zagotavlja Občina Komen iz proračuna.

Poslovalnica Deželne banke Slovenije, d. d., se nahaja v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8. do 12. ure ter od 13. do 16. ure.

Najava javnega razpisa za neprofitna stanovanja

Do konca leta 2016 namerava Občina Komen objaviti javni razpis za oddajo neprofitnih stanovanj v najem (v nadaljevanju: razpis), ki bo objavljen na spletni strani Občine Komen www.komen.si.

Namen objave razpisa je oddaja v najem trenutno razpoložljivega stanovanja na naslovu Komen 72 a, v izmeri 90,40 m², ter drugih že obstoječih občinskih stanovanj, ki se bodo sprostila v prihodnjih letih. Hkrati pa želimo ugotoviti potrebe po neprofitnih stanovanjih v Občini Komen, saj je v mesecu juniju Javni stanovanjski sklad RS v Uradnem listu št. 41/2016 objavil Pro-

gram sofinanciranja zagotavljanja javnih najemnih stanovanj v letih 2016 in 2020. V kolikor se bodo z razpisom pokazale potrebe po neprofitnih stanovanjih v občini Komen, nameravamo v primeru odobritve soinvestiranja s strani stanovanjskega sklada v Komnu graditi nova stanovanja ter v vaškem domu v Kobdilju in stari šoli v Svetem rekonstruirati že obstoječa stanovanja. Vse zainteresirane vabimo, da spremljate objave na spletni strani Občine Komen.

Občinska uprava

Postopek sprejemanja Občinskega prostorskega načrta Občine Komen (OPN)

Postopek sprejemanja Občinskega prostorskega načrta Občine Komen (OPN) je bil na kratko predstavljen že v prejšnji številki Burje.

Pripravljen predlog OPN-ja je bil v juliju poslan na ministrstvo za okolje in prostor v preverbo o njegovi ustreznosti. Po obvestilu ministrstva o objavi predloga OPN na spletni strani je občina vsem pristojnim nosilcem urejanja prostora poslala vloge za pridobitev drugega mnenja k predlogu OPN-ja.

Občina je sedaj še vedno v fazi pridobivanja mnenj pristojnih nosilcev urejanja prostora (NUP). Do konca novembra smo prejeli skoraj vsa, manjka nam le eno.

Ker ima večina nosilcev urejanja prostora v svojih mnenjih pripombe na predlog OPN-ja, so z njimi potrebna dodatna usklajevanja. Ta potekajo sproti, takoj po prejemu posameznega

mnenja, trajajo pa, dokler posamezni NUP-ji ne izda pozitivnega mnenja. V večini primerov je za pridobitev pozitivnega mnenja NUP-ja potrebno upoštevati njihove zahteve.

Pogoj za pripravo usklajenega OPN-ja je pridobitev pozitivnih mnenj vseh nosilcev urejanja prostora.

Zahteve, ki jih imajo posamezni NUP-ji, vplivajo na vsebino OPN-ja, zaradi česar se bo usklajen OPN razlikoval od tistega, ki je bil objavljen na javni razgrnitvi.

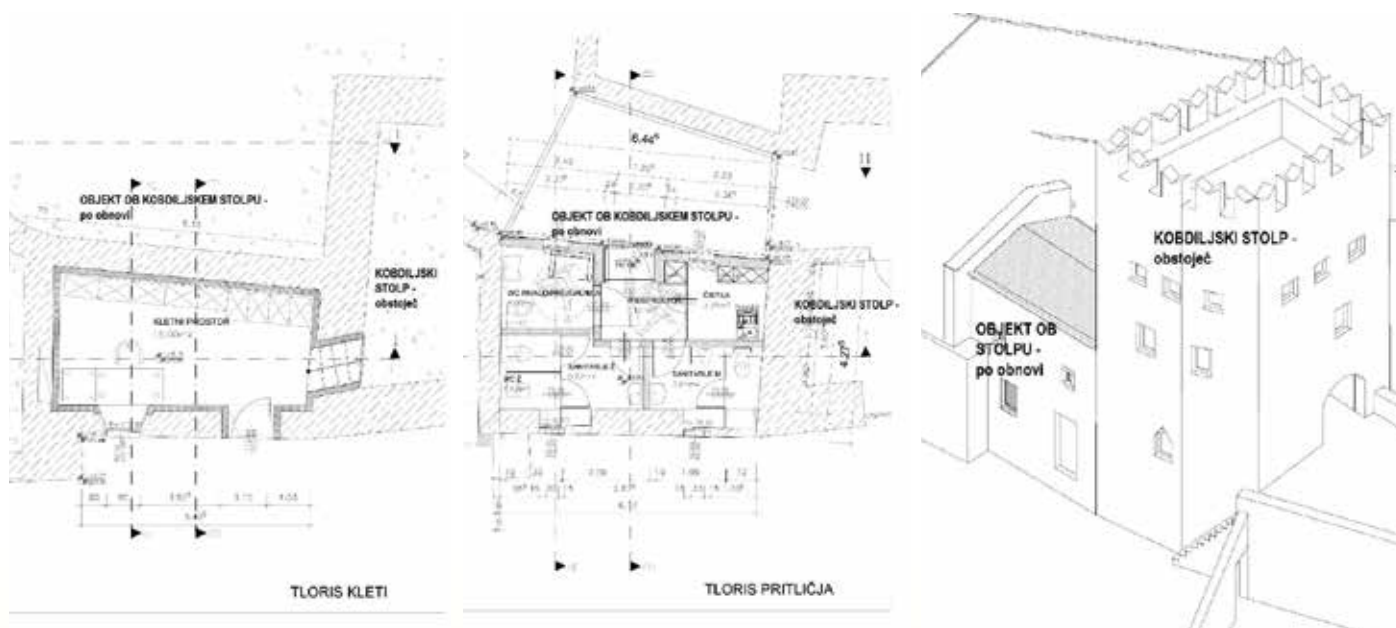
Ker je bilo za OPN Komen potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje, mora občina prejeti tudi odločitev ministrstva o sprejemljivosti vplivov izvedbe OPN-ja na okolje.

Usklajen OPN bo nato poslan v sprejem občinskemu svetu.

Občinska uprava

Ureditev javnih sanitarij v starem jedru Štanjela

V mesecu novembru je Občina Komen pridobila gradbeno dovoljenje za obnovo ruševine ob Kobdiljskem stolpu (stolpu na vratih). V skladu z izdanim gradbenim dovoljenjem naj bi v pritličju uredili javne sanitarije za obiskovalce starega jedra Štanjela in Ferrarijevega vrta, saj se njihovo število iz leta v leto naglo povečuje. Poleg moških in ženskih WC-jev je predviden tudi invalidski WC s previjalnico. Obnovljen kletni prostor bo povezan s sosednjim Kobdiljskim stolpom preko obstoječega obokanega prehoda, ki je bil zazidan naknadno. Kletni prostor bo tako povečal razstavne površine Kobdiljskega stolpa in zagotovil boljše možnosti za izkoriščanje obstoječega turističnega potenciala stolpa.

Rekonstrukcija in posodobitev javne razsvetljave v občini

Letos smo za rekonstrukcijo in posodobitev javne razsvetljave v občini Komen namenili skupaj 27.754,32 evra.

Na podlagi postavljenih pogojev upravljavca državnih cest Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo sta bili opravljeni rekonstrukcija in posodobitev javne razsvetljave ob pločnikih, križiščih in prehodih za pešce v Komnu. Dela so se izvajala na območju regionalne ceste v smeri Sežane in na območju regionalne ceste med občinsko upravno stavbo in bencinskim servisom. Vrednost opravljenih del je znašala 12.194,21 evra.

Na novo je bil osvetljen tudi novi del naselja Komen, od hišne številke Komen 5e, mimo hišnih številc Komen c, f, i, h, g, do hišne številke Komen 6b in d, kjer razsvetljave do sedaj še ni bilo. Za navedeno napeljavo novega omrežja javne razsvetljave in montažo treh novih led svetilk smo odšteli 3.293,89 evra.

V Štanjelu je bila izvedena osvetljava ceste od placa do vhoda v gornji Štanjel. Cesta in pešpot ob njej sta se na novo osvetlili, tudi na tem območju javne razsvetljave do sedaj še ni bilo. S soglasjem Zavoda za varstvo kulturne dediščine so bile montirane nove kandelabske in stenske vgradne led svetilke. Vrednost navedenih del je znašala 9.211,73 evra.

Izvedene so bile tudi nekatere izboljšave, premestitve in montaže novih svetilk ter prižigališč. V Gabrovici pri Komnu smo za izboljšanje varnosti prehoda čez cesto na novo osvetlili avtobusno postajališče, v Tomačevici je bila opravljena le premestitev svetilke na ustreznejšo lokacijo, v Dolancih pa je bila montirana nova svetilka v delu vasi, ki tudi še ni bil osvetljen. Manjša vzdrževalna dela so bila opravljena tudi na več prižigališčih javne razsvetljave, teh je v naši občini skupaj 45. Za ta ureditve smo namenili 3.054,49 evra.

Na podlagi koncesijske pogodbe za opravljanje lokalne gospodarske javne službe dobave, postavitve, vzdrževanja in izvajanja javne razsvetljave v občini Komen je vsa dela izvajal koncesionar Javna razsvetljava, d. d., Ljubljana.

Letos smo preko režijskega obrata poskrbeli tudi za čiščenje prižigališč javne razsvetljave v vasi Divči in v Preserjah pri Komnu. Obe navedeni prižigališči sta bili zaraščeni in zaradi tega otemnjeni, kar je posledično privedlo do nekontroliranih predčasnih vklopov ter prepozni izklopov javne razsvetljave.

Občinska uprava

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na sejah občinskega sveta

13. redna seja, 21. septembra 2016

- Sklep o sprejemu Odloka o spremembi Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda komenski Kras.
- Sklep o izdaji soglasja Javnemu podjetju Kraški vodovod Sežana, d. o. o., za uporabo občinske javne vodovodne infrastrukture za namen dobave vode za kmetijske priključke v občini Komen za namakanje kmetijskih kultur in za ločene kmetijske priključke na kmetijskih zemljiščih za napajanje živine na prostem.
- Višina omrežnine za kmetijske priključke iz prve točke znaša 1,9077 EUR/mesec brez DDV. Omrežnina je namenjena vzdrževanju in zamenjavi vodomeroev skladno z zakonodajo.
- Sklep o ukititvi statusa grajenega javnega dobra za nepremičnino s parc. št. 1048/4 k.o. Hruševica
- Sklep o ukititvi statusa grajenega javnega dobra za nepremičnini s parc. št. 949/5 in 949/6 obe k. o. 2416 Štanjel

- Sklep o sprejemu Poročila o izvrševanju proračuna Občine Komen za I. polletje 2016
- Sklep o sklenitvi sporazuma o pobratenju med Občino Komen in Občino Kungota,

Spremembe v članstvu občinskega sveta Občine Komen

Občinski svet Občine Komen šteje 13 članov izvoljenih na lokalnih volitvah leta 2014. V letošnjem letu sta s funkcije člana občinskega sveta odstopila dva člana, oba z liste ZVP Zveza za Primorsko; Danijel Božič in Mateja Terčon Knap. Nadomestila sta ju Damjan Grmek (nastop mandata 25. 5. 2016) in Dunja Peric (nastop mandata 23. 11. 2016).

Novosti, ki jih prinaša zakon o dimnikarskih storitvah za uporabnike

Licenčni sistem prinaša prednosti tako za dimnikarske družbe kot za uporabnike dimnikarskih storitev. Prednost za dimnikarske družbe je, da po novem ne bodo več omejene na območja, nov sistem pa pomeni priložnost tudi za tiste, ki do zdaj niso mogli opravljati dejavnosti, da ob izpolnjevanju pogojev lahko vstopijo vanjo.

Najpomembnejšo novost zakon prinaša uporabnikom dimnikarskih storitev, ki bodo imeli možnost izbire dimnikarske družbe z vsemi koristmi konkurenčnega trga, za uporabnike prijaznejšo izvajanje storitev ter cenovno konkurenčnost, saj bodo določene najvišje dovoljene cene storitev.

Obveznost izbire dimnikarske družbe spremljajo obveznosti uporabnika, da omogoči:

- prvi pregled za novovgrajeno malo kurilno napravo,
- omogoči vpis male kurilne naprave v evidenco ob prvi izvedbi dimnikarskih storitev,
- dovoli izvajanje dimnikarskih storitev,
- omogoči pregled pred uporabo malih kurilnih naprav ob spremembah pri malih kurilnih napravah,
- vgradnji novih naprav in začetku obratovanja neaktivnih naprav,
- eno leto hrani zapisnik o izvedenem pregledu ter
- na podlagi odločbe pristojne inšpekcije odpravi ugotovljene pomanjkljivosti.

Če se uporabnik dimnikarskih storitev odloči zamenjati dimnikarsko družbo za opravljanje dimnikarskih storitev na svoji mali kurilni napravi, to stori do 30. junija tekočega leta za obdobje najmanj dvanajst mesecev. To obdobje se lahko skrajša, če pri-

stojna inšpekcija ugotovi, da dimnikarska družba ne opravlja dimnikarskih storitev v skladu s tem zakonom.

Uporabnik dimnikarskih storitev najkasneje do 30. junija 2017 izbere iz seznama dimnikarskih družb, ki ga bo ministrstvo v roku dveh mesecev od uveljavitve tega zakona objavilo na spletni strani (posredovali ga bom o tudi na vse občine), dimnikarsko družbo za opravljanje dimnikarskih storitev na svoji mali kurilni napravi za obdobje najmanj dvanajst mesecev.

Do objave seznama dimnikarskih družb na spletni strani ministrstva lahko opravlja dimnikarske storitve izvajalec, ki je na dan 31. december 2016 opravljal obvezno državno gospodarsko javno službo izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom.

Če uporabnik dimnikarskih storitev do 30. junija 2017 ne izbere dimnikarske družbe, se šteje, da je izbral izvajalca, ki je na dan 31. decembra 2016 opravljal obvezno državno gospodarsko javno službo na področju dimnikarstva na območju, na katerem se nahaja njegova mala kurilna naprava, pod pogojem, da je ta izvajalec pridobil dovoljenje za opravljanje dimnikarskih storitev. Uporabnik dimnikarskih storitev lahko v primeru, da se njegova mala kurilna naprava dejansko ne uporablja, s tem pisno seznaniti dimnikarsko družbo, ki je na mali kurilni napravi zadnja opravila dimnikarske storitve, ki vnese ta podatek v evidenco. V takih primerih bo pred začetkom uporabe potrebno opraviti ponovni pregled.

19. Pohod po sledih soške fronte v Brestovici

Tokrat je minil brez Grofove jame, a je bil po mnenju pohodnikov zato toliko bolj zanimiv. Ker se je nekoliko zapletlo pri dogovoru o uporabi jame, smo pot speljali nekoliko drugače. Precejšen del poti je pohodnike vodil na italijansko stran, pri čemer so nam pomagali naši prijatelji iz društva Cerovlje-Mavhinje, ki nam pri organizaciji tega pohoda tudi sicer že nekaj let stojijo ob strani. Izognili smo se še kaverni Moritz, ki je v precej žalostnem stanju, in karavli Mohorini, ki je kljub temu, da je precej mlajša, še v slabšem stanju. Šli smo torej izpred šole v Brestovici mimo cerkvice sv. Anastazije v smeri Cerovelj. Ob vznožju Grmade so člani društva Cerovlje-Mavhinje pripravili prvo postajo z okrepčilom. Pred vzponom na Grmade sta čaj in sladki prigrizek pohodnikom vlila dodatnih moči. Vrh Grmade na 323 m višine je bil hkrati tudi najvišja točka pohoda. Od tod je razgled zares lep, sončno jutro po burjasti noči pa ga je le še izostrilo.

Z Grmade smo se spustili proti Kohišču, nekoč pastirskemu zaselku z nekaj ruševinami. Nekdanje posestvo Devinskih grofov je pred kratkim od države odkupila družba Kohišče, s. r. l., ki ga z velikim entuziazmom obnavlja in ureja okolico. V minulih dveh letih so pripravili že dva pohoda, pri katerih sodeluje tudi naše Turistično društvo Brest kot edini soorganizator s slovenske strani. Na lepo urejenem prostoru smo pripravili drugo postajo s čajem in jabolki. Družbo sta nam delala dva osla, ki sta razveselila predvsem otroke. Posestvo Kohišče vsekakor dobiva novo podobo in novo vlogo v turistični ponudbi čezmejnega Krasa. Do Medje vasi je pohodnike peljala široka in lepo urejena peš pot, od tam naprej pa do državne meje, kjer smo pripravili tretjo

postajo s čajem in jabolki. Do tu so pohodniki prehodili 13 km in prav tukaj se je pot razdelila na krajšo in daljšo. A le malo se jih je odločilo za ponoven vzpon proti Selam na Krasu. Slednji so prehodili še dobre tri kilometre navkreber, medtem ko je krajša varianta prispevala dva kilometra ravnine. Na cilju smo pripravili že tradicionalno joto s klobaso in kozarec terana. Veseli smo bili pohval glede novih poti in zares lepih razgledov, ki so nam jih omogočile. Graje smo vzeli zares in jih bomo upoštevali pri izboljšavi prihodnjega pohoda.

Besedilo: Stane Švigelj
Foto: Miran Krapež

Priznanja in plakete prostovoljcem ob 150-letnici Rdečega križa na Slovenskem

26. novembra se je v Kobjeglavi odvila tradicionalna prireditev **Z razumom, pesmijo in plesom za zdrava srca Krasa**. Prireditev uspešno že 22 let organizira Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije – podružnica za Kras. V zadnjih treh letih smo se mu pridružila še štiri društva, ki vsako na svoj način z različnimi aktivnostmi skrbimo za ozaveščanje ljudi o zdravem načinu življenja; Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Sežana, Medobčinsko društvo invalidov Sežana, Društvo diabetikov Sežana in Klub kraški dren Sežana.

Z nastopi, ki so jih v čast zdravju poklonili mladi pevci, plesalci in glasbeniki s Komenskega Krasa, so navdušili številno občinstvo. Pred prireditvijo so si obiskovalci lahko brezplačno izmerili maščobe v krvi in gleženjski indeks ter osvežili znanje temeljnih postopkov oživljanja z uporabo avtomatskega defibrilatorja.

RKS – Območno združenje Sežana smo se ob 150-letnici delovanja Rdečega križa na Slovenskem zahvalili svojim aktivnim prostovoljcem, ki ustvarjajo, uspešno vodijo in izvajajo programe Rdečega križa. Za izjemne dosežke so priznanja in plakete prejeli:

- dolgoletna prostovoljka **Ana Godnik**; ustvarjalka in voditeljica vseh prireditev in srečanj v Območnem združenju in motor delovanja Območnega združenja in Krajevne organizacije Rdečega križa v občini Komen,
- dolgoletna prostovoljka **Zdenka Furlan**; uvajalka, voditeljica in izvajalka programov za boljšo kakovost življenja starejših ljudi in drugih socialnih programov v Območnem združenju,
- prostovoljka **Marija Godnič**; ustvarjalka, voditeljica in izvajalka programa za širjenje humanitarnih vrednot in poznavanja načel Rdečega križa med najmlajšimi, imenovanega **Medo Srečko z Rdečega križa**,

- **Krajevna organizacija Rdečega križa občine Hrpelje – Kozina** za dolgoletno organiziranje in izvajanje številnih zelo uspešnih dobrodelnih akcij in izvajanje humanitarnih programov za starejše,
- **Ekipa prve pomoči Rdečega križa občine Hrpelje – Kozina;** za večletno redno izpopolnjevanje v prvi pomoči za delovanje v primeru večjih nesreč, aktivno delovanje na terenu v času begunske krize ter širjenje znanj v prvi pomoči med odraslimi in otroci.

Zahvaljujemo se tudi vsem ostalim neimenovanim marljivim prostovoljcem, ki v naših vrstah uresničujejo humanitarno poslanstvo.

Besedilo in foto: Dora Sedmak

1. Pohod po graničarskih poteh od karavle Gorjansko do karavle Klariči

Po sivi deževni soboti je bila nedelja, 16. oktobra 2016, prekrasen sončen dan. Kot nalašč za dogodek, ki ga je priredilo Društvo veterani osamosvojitvene vojne Komenskega Krasa 91 (krajše Društvo Komenski Kras 91) – 1. Pohod po graničarskih poteh od obmejne stražnice (karavle) Gorjansko do obmejne stražnice Klariči. Graničarji, slovensko obmejni stražniki, so bili pripadniki Jugoslovanske ljudske armade, ki so do razpada Jugoslavije nadzorovali njene meje s sosednjimi državami. Na izhodišču pohoda na mejnem prehodu Gorjansko, kjer je nekoč stala obmejna stražnica, se je do osmih zjutraj zbralo nekaj manj kot štirideset pohodnikov. Na pot pa so krenili po pozdravnem nagovoru Franka Zadnika, predsednika društva, ki je na kratko orisal tudi pripravo poti – člani društva so s čiščenjem začeli novembra 2014, do danes pa so s prostovoljnim delom opravili več kot 450 delovnih ur, tako za čiščenje kot za vzdrževanje, in prevozili okrog 1 500 km. Celotna pot, ki je opremljena z usmerjevalnimi tablam in rumeno-belimi markacijami, se sicer razteza med obmejnima stražnicama Veliki Dol in Klariči, a so se za prvo izvedbo odločili za nekoliko krajši pohod, ki so ga udeleženci z nekaj počitki prehodili v štirih urah in pol. Občudovali

Po pohodu so se udeleženci, kot se spodobi za dogodek, ki je povezan z zgodovino JLA, okrepčali s slastnim pasuljem.

so kraško naravo – ruj se je pravkar razbohotil v rdeče-rumenih otenkih – si ogledali na novo obnovljeno kamnito pastirsko hiško, ostanke objektov JLA ter ostanke objektov iz 1. svetovne vojne, saj del poti vodi po sledih soške fronte v Brestovici. Med postanki so se seznanili z mnogimi zgodovinskimi podatki ter anekdotami in zanimivostmi ob obujanju spominov na čase, ko so mejo varovali vojaki. Po končanem pohodu so se, kot se spodobi za dogodek, ki je povezan z zgodovino JLA, pri nekdanji obmejni stražnici Klariči okrepčali s slastnim pasuljem, ki ga je društvo ob kozarčku kraškega postreglo brezplačno. Po druženju so se pohodniki z za to priliko organiziranim prevozom vrnili na izhodiščno točko.

Iz nekdanjega mejnega prehoda Gorjansko se je na pot do Klaričev podalo nekaj manj kot štirideset pohodnikov.

Besedilo in foto: David Terčon.

Vaški praznik sv. Mihaela v Kobjeglavi

V okviru vaškega praznika zavetnika sv. Mihaela je bila 25. septembra v stari šoli v Kobjeglavi priložnostno postavljena razstava z naslovom Punčke iz naše mladosti, ki jo je pod okriljem društva pripravila vaščanka Elena Mržek.

Iz zbirke razstavljenih punčk je izstopala najstarejša, a kljub temu še vedno dobro ohranjena punčka iz Štanjela. Gospa Elena ji je izdelala kompletno kraško nošo.

Punčka iz Štanjela

Gospa Marija Čadež, rojena Ostrouška (Čučkova), ki danes živi v Seči, nam je povedala, da je bilo invalidsko podjetje Plastika ustanovljeno v Štanjelu leta 1951. Delovalo je v prostorih bivšega hotela Miramonte. Pod vodstvom direktorja Slavka Mitiča, ki je na Kras prišel iz Kranja, je obratovalo do konca leta 1952. Na začetku je bilo zaposlenih 8 žensk iz okoliških vasi, v obdobju najboljše prodaje pa jih je delalo tudi okrog 40 iz Štanjela, Kobdilja, Hruševice, Tupelč, Kobjeglave, Gabrovice ter Tomačevice. Najbolje prodajani izdelek so bile punčke iz starega časopisnega papirja. Izdelovali so jih v treh velikostih oziroma tri artikle: 21, 29 in 29 a. Gospa nam je po spominu predstavila sam potek izdelave, in sicer: star časopis so kaširali in ga z belim lepilom, ki so ga kuhali sami, ulivali v kalupe (za izdelavo glave

sta bila dva kalupa). Polovičke so s pomočjo sponk šivale skupaj. Sledilo je barvanje, brušenje in lakiranje. Skupina delavk je poslikala obraz, krojila ter šivilja pa sta izdelovali oblekice. Končane punčke so v škatlah po 30 kosov prodajali po celotni Jugoslaviji. Za prodajo je skrbel direktor, ki je, če je bilo potrebno, izdeloval tudi zaboje, v katerih so punčke po železnici pošiljali kupcem. Poleg punčk so izdelovali še druge igrače iz papirja (račke, ribe ...), ki jih je bilo potrebno ustrezno pobarvati. Proizvodnja igrač je bila v prostorih kasnejše telovadnice. Vsako soboto so prostor spraznile in temeljito očistile, ker je bil v istih prostorih v nedeljah popoldne od 18.00 do 23.00 tam ples. Največkrat je za glasbo poskrbel domači godec Zoro. Naslednje jutro pa je prostor zopet postal tovarna igrač.

Predstava Opajske žene v begunstvu

V sklopu vaškega praznika smo 1. oktobra 2016 v Kobjeglavi gostili Društvo Žbrinca, ki so nas s predstavo Opajske žene v begunstvu popeljali nazaj v preteklost in hkrati opomnili tudi na sedanjo situacijo, begunstvo. Več kot trideset nastopajočih je z igro, pripovedovanjem, slikovnimi projekcijami in petjem prikazalo, po zasnovi Cirile Marušič in Erike Ferfolja Vidič, zgodbo Tine Španove, ki je pred 100 leti morala skupaj z ostalimi Opajci v begunstvo na Češko v mesto Kralupy. Igra je bila prvič predstavljena septembra lani na osrednji spominski slovesnosti v Opatjem selu ob 100. obletnici odhoda Opajcev v begunstvo.

6. Tradicionalni pohod po Poti devetih kalov

16. oktobra smo se v Kobjeglavi in Tupelčah skupinsko sprehodili po učni poti Pot devetih kalov. Na zanimivem dvournem pohodu po poti naravne in kulturne dediščine, ki pelje ob obnovljenih starodavnih kraških vodnih virih – kalih, smo poleg neokrnjene narave doživeli tudi kraško kmečko arhitekturo. Letos smo med pohodom, ki ga tradicionalno vodi ga. Mateja Grmek, imeli krajši postanek pri lovski koči Štanjel, kjer nam je Benjamin Grmek predstavil domačo lovsko družino in poudaril pomen odnosa med kali in divjimi živalmi na Krasu. Lepo jesensko vreme in prijetna družba sta poskrbela, da je bil nedeljski popoldan za marsikoga nepozaben. Med pohodniki, ki se radi udeležijo našega pohoda, je bil tudi rojak, gospod Danilo Rudež, ki živi v Ljubljani. Zase pravi, da je trmast Kraševac, ki jih ima šele 90. Zaključek pohoda je začinila domača jota, stojnice domačih izdelkov lokalnih ponudnikov pa so popestrile dogajanje pred dvorano.

Vabimo vas na tradicionalno Žegnanje konj, ki bo 26. decembra 2016 s pričetkom ob 11.00 pri vaški cerkvi sv. Mihaela v Kobjeglavi, kjer bo najprej blagoslov, potem pa se skupaj preselimo k vaškemu domu, kjer bo predstavitev konjske opreme in druženje. Se vidimo, ih!

Tekst in fotografije: Ana Rojc
Društvo Kraški slavček Kobjeglava – Tupelč

NOGOMETNI KLUB KOMEN

FK Policajac Beograd gostoval v Komnu

Zadnji oktobrski vikend je v Komnu, kot gost NK Komen, gostovala veteranska ekipa FK Policajac iz Beograda, s katero smo v soboto, 29. oktobra, odigrali prijateljsko tekmo.

FK Policajac Beograd je zelo urejen klub z več kot 70-letno tradicijo, ki ima vzpostavljeno celotno igralsko piramido. Njihova veteranska ekipa, s katero smo odigrali tekmo, pa je že šestič v zadnjih sedmih letih postala prvak 1. beograjske veteranske lige. Za lažjo predstavo naj povem, da v Beogradu obstajajo štiri veteranske lige. Prve tri lige imajo vsaka po 12 klubov, četrta liga pa je sestavljena iz dveh skupin s po 14 klubi. Za veteransko

ekipo FK Policajac nastopajo tudi nekdanji profesionalni igralci in reprezentanti.

Sončen sobotni dopoldan smo izkoristili za kratek ogled kopenskega in goriškega Krasa ter Tržaškega zaledja. Med drugim smo obiskali tudi spomenik – trdnjavo na Cerju, Pomnik braniteljem slovenske zemlje, ki nam je ponudil izjemen pogled na severni del Jadranskega morja, Furlanijo, Dolomite, Julijske Alpe s Triglavom, Vipavsko dolino in dobršen del Krasa. Omeniti je treba tudi slikovito vsebinsko predstavitev ge. Barbare Jejčič, nad katero so bili gostje navdušeni.

Po poznem kosilu smo se zbrali na nogometnem igrišču v Komnu in odigrali prijateljsko tekmo, ki se je končala z zmago gostov iz Beograda, kar pa ni pokvarilo razpoloženja po tekmi. Sledilo je druženje ob prijetni glasbi in tradicionalnih kraških specialitetah s priokusom bližajočega se martinovanja. Manjkalo pa ni niti pečen kostanj z mladim vinom.

Naši gostje so bili navdušeni nad lepotami Krasa in prijaznostjo ljudi. Njihove zadnje besede pred odhodom so bile: »Vrnili se bomo!«

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: Tjaša Abram

Uspešna jesen nogometne šole Komen

V tekmovalno sezono 2016/2017 smo vstopili s treningi že sredi avgustovske vročine. S prvimi uradnimi tekmami smo pričeli sredi septembra in sedaj nas le še nekaj dni loči od koledarske zime ter zadnjih tekem v jesenskem delu prvenstva.

Letošnjo sezono smo v nogometni šoli Komen začeli s pomlajenimi selekcijami. To pomeni, da je večina igralcev vstopni letnik in bodo nastopali skupaj tudi prihodnjo sezono. Kljub temu, smo dosegali pričakovane rezultate. Omeniti velja tudi dejstvo, da se je letos v nogometno šolo Komen vpisalo kar 20 novih otrok, zato lahko z optimizmom zremo v bodočnost nogometa v Komnu. Vodenje selekcij je tudi v tej sezoni zaupano trenerjem z UEFA licencami, in sicer: selekcijo U9 vodi g. Zdravko Milinković, selekcijo U11 g. Kristjan Gregorič in selekcijo U13 g. Matjaž Grmek. V zadnjem obdobju pa se je okrepilo tudi sodelovanje z nogometno šolo Bilje.

Članska ekipa v tem delu sezone ni ravno blestela, saj je imela veliko težav s poškodbami, kar se je odražalo tudi pri doseženih rezultatih. Dosegla pa je lep uspeh v tekmovalstvu za pokal MNZ Koper, ko je gladko izločila ekipo Rakeka ter se uvrstila v četrtfinale in tam po zelo dobri igri izgubila z ekipo NK Jadran Dekani, ki kroji sam vrh 3. SNL zahod.

Največjo težavo nam trenutno predstavljata pomanjkanje vadbениh površin. V času treningov na igrišču sočasno v treh skupinah trenira od 50 do 60 otrok. Da delo poteka na visoki in kakovostni ravni, gre zahvala iznajdljivosti in strokovnosti trenerjev.

Še vedno pa se lahko vpišete v nogometno šolo Komen, prijave

sprejemamo na e-naslov mladi.nkkomen@gmail.com ali na treningih – prijave sprejema trener ali prisotni predstavnik kluba. Treningi potekajo vsak ponedeljek, sredo in petek ob 17.30 na nogometnem igrišču v Komnu, pozimi pa v telovadnici OŠ Komen ob torkih, sredah in četrtnih po razporedu nogometne šole NK Komen.

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: Tjaša Abram

Zmaga veteranov ND Gorica

Na nogometnem igrišču v Komnu je že tretjič zapored potekal tradicionalni nogometni turnir veteranskih ekip Komen 2016. Udeležile so se ga ekipe NK Tabor iz Sežane, NK Primorja iz Ajdovščine, ND Gorica iz Nove Gorice, ND Renče in gostitelji turnirja, NK Komen. Tekmovanje so zaznamovali zelo toplo vreme in vrhunske nogometne predstave na igrišču.

Med nastopajočimi je bilo kar nekaj znanih imen slovenskega nogometa, ki so pred desetletjem ali dvema igrali pomembne vloge tako v reprezentancah kot v prvi slovenski ligi. Naj naštejemo le nekatere Milan Osterc (ND Gorica), Enes Demirovič (ND Gorica), Miran Srebrnič (ND Gorica), Žarko Arandelović (NK Tabor), Uroš Stanič (NK Tabor), Borivoje Lučić (NK Primorje), Šefik Mulahmetović (NK Primorje), Pavel Žorž (NK Primorje) in nekdanji igralci NK Komen Bojan Adžić (NK Primorje), Franko Pergar (NK Primorje), Branko Dikić (NK Tabor), Robi Fajt (NK Renče) in še veliko drugih. Svoj delež pa so dodali tudi sodniki veterani Alojz Žerak, Bore Mitovski in Silvan Rojc, ki so svoje delo opravili vrhunsko.

Tekme so bile na zelo visoki ravni. V tekmi za tretje mesto sta se pomerili ekipi NK Renče in NK Tabor, zmago je slavila ekipa NK Tabor. Finalna tekma pa je postregla s severno-primorskim derbijem med ekipama NK Primorje in ND Gorica. Po rednem delu je bil rezultat neodločen. Srečnejši pri izvajanju enajstmetrovk pa so bili igralci ND Gorica, ki so s tem ponovili lanski uspeh. Za najboljšega igralca turnirja je bil proglašen Borivoje Lučić (NK Primorje), najboljši vratar je postal Igor Zoretič (ND Gorica), največ zadetkov pa je dosegel Denis Vrtovec (NK Primorje).

Po podelitvi nagrad in priznanj je sledilo družabno srečanje. Ob tej priložnosti gre pohvaliti vse veterane NK Komen, ki so turnir odlično organizirali in izpeljali. Naslednji turnir bo izpeljan v sklopu dogodkov ob 45. obletnici delovanja NK Komen in 20. obletnici delovanja nogometne šole Komen, ki se bodo zvrstili skozi celo leto 2017.

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: Miran Mülner in Adrijan Spačal

Ada Špacapan – ambasadorica 20. Meseca kraške kuhinje

Ada Špacapan iz Špacapanove hiše v Komnu je postala prva ambasadorica Meseca kraške kuhinje. Laskavi naslov in kamnito košaro, ki jo je izklesala kamnosekinja Petra Može, ji je na slovesnosti ob začetku letošnjega projekta in ob 20. obletnici turistične in kulinarične prireditve Mesec kraške kuhinje v soboto, 8. oktobra, v Štanjelu podelila predsednica Društva za razvoj kme-

tijstva in turizma Planta Aleksandra Pelicon iz Coljave.

Projekt Meseca kraške kuhinje, ki je Krasu dal turistični pomen ter začel vrednotiti njegove značilnosti, posebnosti in ponudbo, so pred dvajsetimi leti prvič izvedli gostinci v komenski občini. Takrat je posebno mesto dobila tudi kulinarika Krasa, ki so jo prepoznali kot enega izmed adutov in potencialov razvoja. Z domačini, kraškimi gospodinjami, osnovnošolci in Ado Špacapan, kot strokovnjakinjo s področja kulinarike, so takrat oblikovali malo knjižico kraških receptov in si zamislili Mesec kraške kuhinje kot promocijski projekt, namenjen privabljanju obiskovalcev na Kras. Mesec kraške kuhinje je živel nekaj let, počasi je nato zamrl, obudilo pa ga je Društvo Planta, ki ga je prvo leto pomagalo organizirati Društvo Fraska, potem pa so ga organizirali ob pomoči Mladinskega hotela Pliskovica, TIC Štanjel in Sežana, Obrtno-podjetniške zbornice in Višje strokovne šole Sežana, ki je poskrbela za celotno grafično podobo. Svoj dragoceni prispevek pa je dal tudi dober poznavalec kraške kulinarike dr. Stanislav Renčelj.

Osrednji dogodek ob odprtju projekta, ki bo trajal vse do 6. novembra in se nadaljeval 12. novembra z martinovanjem, sta v

srednjeveškem ambientu dvorišča Štanjelskega gradu pospremila tudi komenski in sežanski župan Marko Bandelli in Davorin Terčon. Glasbeno pa je dogodek spremljal kvintet violončel Cello Strike Društva Nova. Ob kulturnem programu so obiskovalci okušali kulinarične dobrote, spoznavali plemenite rdeče penine in vina na delavnici pod vodstvom Mihe Isteniča in občudovali bogastvo okusov na tržnici kraških dobrot. Na dogodku so še posebno pozornost namenili kamnosekom in kamnoseštvu. Turiste so vodili tudi na ogled srednjeveškega mesteca Štanjel in po razstavi Bitja domišljije, ki je bila do 25. novembra na ogled v Spacalovi galeriji.

Na letošnjem Mesecu kraške kuhinje so bile rdeča nit jedi iz divjačine in rdeče penine, v projektu pa je sodelovalo 13 kraških gostincev in pet pridelovalcev kraških penin. V mesecu kraške kuhinje sodelujejo akterji tudi iz komenske občine: Turistična kmetija Ostrouška Pelicon Coljava, K'ntina Čotar – turistična kmetija Vanesa Čotar Jež, Gorjansko, Gostilna Kobjeglava, Hiša posebne sorte Kodreti, Špacapanova hiša Komen in Turistična kmetija Pri Kamnarjevih Volčji Grad, vinsko ponudbo rdečih penin pa sta obogatila Vinarstvo Rebula Brestovica pri Komnu in Vina Kobal Štanjel.

Jesenska kraška kuhinja ostaja osrednja vez, ki pomaga ohranjati kraško kulinariko živo, privabljati obiskovalce in povezuje aktivne domačine. Je plod dela in predanosti, zagnanosti in kraške trme, ki jo letošnja ambasadorica Ada Špacapan, ki že od vsega začetka sodeluje v projektu in je prepoznavna kraška gostinska delavka, prav gotovo ima. Gostilna Špacapan se je že od leta 1973 zasedla v kraški prostor in ponuja pestro lokalno in sezonsko obarvano kulinariko domačemu in tujemu gostu. Ada,

ki je bila dolga leta tudi predsednica gostinske sekcije pri sežanski obrtni zbornici, pa pravi, »k sodelovanju vabim tudi mlade perspektivne gostince in lastnike turističnih kmetij. Pomembno je sodelovanje lokalnih ponudnikov za dvig gostinske kot tudi turistične ponudbe Krasa.«

»Kraška kuhinja je dobra, žlahtna, posebna, kot smo posebni tudi Kraševci, ki trmasto vztrajamo na tej lepi, a skromni zemlji. Tradicija nam je položena v zibelko, naše none so mojstrsko obvladovale vse kuharske veščine in iz skromnih surovin ustvarjale mojstrovine, čudeže. Naši kmetijski pridelki so skromnejši, a so zato izredno kakovostni in prav to je glavni razlog dobre kraške kuhinje,« je v povabilu na Kras pristavila Peliconova.

Besedilo in foto: Olga Knez

Rally obedience v ŠKK KOMEN

Športni kinološki klub Komen deluje že vse od leta 2000. Poleg tečajev male šole, tečajev po programu A in B – BH imamo od leta 2014 tudi tečaj Rally Obedience.

KAJ JE RALLY OBEDIENCE

Rally Obedience je zabavna športna disciplina, primerna za vse kužke, ne glede na pasmo in starost. Kuža lahko prične trenirati že pred prvim letom starosti, za opravljanje izpita prve stopnje pa mora biti star eno leto.

Na progi, ki jo na tekmovanju pripravi sodnik, kuža in vodnik opravljata različne predpisane naloge. Čas opravljanja nalog je omejen na tri minute. Rally Obedience zajema štiri težavnostne stopnje. V prvi stopnji mora kuža poznati 30 različnih vaj, v zadnji, četrti stopnji pa kar 72. Vaje so zabavne in jih kužki z vese-

ljem opravljajo. Kuža se na progi večkrat usede, naredi krog proti naprej ali nazaj, se povzpne na mizo ali gugalnico, se elegantno sprehodi okrog stožcev, gre skozi tunel, preskoči oviro itd. Rally Obedience je primeren tako za mlajše kot tudi za starejše vodnike, saj vodniku ni potrebno teči.

RALLY OBEDIENCE V NAŠEM KLUBU

V ŠKK Komen pridno treniramo Rally Obedience vsak torek. Naš inštruktor Štefan Harej in njegova psička Tisa sta letos tekmovala v četrti, zadnji in najtežji kategoriji. Seštevek vseh tekmovanj jima je prinesel odlično tretje mesto v državi. Ostali tekmovalci smo na prvi in drugi stopnji in že zasedamo najvišje stopničke.

Tako kot lansko leto smo tudi letošnjo zadnjo avgustovsko soboto namenili prijateljskemu druženju. V Komen smo povabili Rally Obedience tekmovalce iz Nove Gorice in Obale. Najprej smo skupaj trenirali in se med sabo pomerili, nato pa smo ob dobri hrani in pijači veselo pokramljali. Zadnje avgustovske sobote postajajo rezervirane za ta dogodek, saj se relijaši (kot si med sabo pravimo) z veseljem vračajo k nam.

Nove tečajnike na vseh, že omenjenih tečajih sprejemamo vse leto, zato ste lastniki kužkov prisrčno vabljeni, da se pri nas ogledate.

Za več informacij obiščite našo spletno stran: <http://www.skk-komen.si/>

Najdete nas tudi na Facebooku pod imenom Škk Komen.

Besedilo: inštruktorica Ana Gvardjančič

Foto: Ivan Tavčar, Stane Počkar

Kamen na kamen – hiška

Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras se je že četrto leto vključila v Dneve evropske kulturne dediščine in povabila k sodelovanju vaše skupnosti, društva, zavode in posameznike. Če so v prvem letu predstavili v brošuri objavljeno raziskovalno nalogo študijske skupne Slovensko ljudsko izročilo, v drugem in tretjem letu postavili večji suhozidni hišici in organizirali predavanje o dobri igrački, pa so letošnjega 30. septembra in 1. oktobra predstavili raziskovalno delo v obliki zaigranega pripovedovanja o običajih, šegah in navadah v času otroštva na Krasu ter obnovili hišico, ki je najbrž služila kot zatočišče pred burjo, dežjem in

pripeko pastirjem in domačinom, ki naj bi v bližnji vrtači obdelovali njivo.

Pri tokratni obnovi pod mentorstvom Borisa Čoka, Ivana Pavlina in Vojka Ražma so sodelovali: Andrej Marušič, Andrej Mezinec, Nadja Mislej-Božič, Matjaž Peklaj, Sonja Pipan, Emil Nemec, Borut Suban, Milena Šinkovič, Irena Tratnik Dosso in predsednik Partnerstva za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje Danilo Antoni.

Besedilo: Nmb
Foto: Borut Suban

Zdravilne in divje rastline v prehrani z mag. Stipetom Hećimovićem v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras

Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras je z oktobrom pričela svoje že sedmo leto delovanja z več kot dvajsetimi študijskimi programi, Med njimi je tudi program zeliščarskih sprehodov, ki jih enkrat mesečno že nekaj let na Krasu vodi botanik mag. Stipe Hećimović. Tokrat so se slušatelji zaustavili v gostilni Skok v Štorjah. Lastnica gostilne Katja Skok, tudi predsednica gostinske sekcije sežanske Obrtno-podjetniške zbornice, nadaljuje gostinsko tradicijo mame Danice in očeta Stojana Skoka.

Narava je banka biodiverzitete

Skokova je na srečanju, ki so ga poimenovali "Vključevanje zdravilnih rastlin v prehrano in načela permakulture", predstavila svoje prizadevanja v zadnjih nekaj letih, kako zdravilne in divje rastline vključiti v kulinarčno ponudbo Krasa. Že vrsto let sodeluje v najrazličnejših projektih, kot so Mesec kraške kulinarike, Mesec špargljev ipd., kjer skrbi za popestritev jedilnikov s sezonskimi in lokalnimi sestavinami. Predstavila je zanimivo vključevanje divjih in tudi zdravilnih rastlin in zelišč v pestre jedilnike, od juh, frtalj, čipsov, solat, mesnih in vegetarijanskih jedi, pa vse do prilog in sladic. "Pred šestimi leti smo začeli s frtaljami z meliso, čemaževo juho in drugimi jedmi, pri čemer smo vključevali najprej zelišča z vrta v kulinarčne dobrote, ki jih lahko ponudimo svojim gostom. Želimo pa, da bi naši gostje občutili več kraške-

ga pridiha, saj je Kras specifičen, edinstven in takega moramo ponuditi tudi tako domačim kot tujim gostom. Gostom smo ponudili tudi juhe iz divjega koromača, jeseni mineštro iz kolerabe in regrata ipd. Ste že pokusili čips iz strašnice, koprive, trpotca, lucerne, regrata? V solate zamešamo tudi kurja črevca, rogovilček, tolščak, otavčič ipd. Narava je banka biodiverzitete. Veliko uporabljamo tudi kraški šetraj, ki ima veliko zdravilnih učinkov, še zlasti ga uporabljamo z mesom, fižolom ipd. S šetrajem lahko naredimo tudi sladico, npr. sladoled," pravi raziskovalka okusov Katja Skok, ki dodaja, da ima Slovenija velik potencial tako v go-

stinstvu kot tudi v turizmu, saj imamo butične jedi, ki so prava kuharska umetnost.

Zakaj vključevati divje rastline v kulinariko?

Mag. Hečimović pa je predstavil delovanje hrane z zdravstvenega vidika in zbrane popeljal po bližnjem vrtu gostilne. Odgovarjal je tudi na številna vprašanja sodelujočih. Tako je vladalo veliko zanimanje, kako zdraviti težave s sladkorno boleznijo in holesterolom. Za to mag. Hečimović daje nasvet, naj sladkorni bolniki posegajo po stročjem fižolu ali fižolu ter drugih stročnicah z zmletimi orehi. Dal je tudi recept za pomlajeni teran, ki nima alkohola, pomaga pa tudi k prebavi in ga lahko pijejo tudi sladkorni bolniki. Na vprašanje, zakaj vključevati divje rastline v kulinariko, pa odgovarja, da jih ni potrebno okopavati, jih gnojiti in povrh so še zastoni, užitne in dajejo jedem različne okuse.

Športne igre smeha

V okviru športno-rekreativnega programa Društvo »Vezi« izvajajo različne aktivnosti in ene izmed njih so tudi Športne igre smeha. Zdaj že tradicionalne, saj so letošnje igre devete po vrsti, sicer pa v Gorjanskem igre potekajo že od leta 2012. Športnih iger se z veseljem udeležijo uporabniki vseh naših enot, tako da je bila tudi letošnja udeležba vredna pohvale.

Zahvaljujoč Vaški skupnosti Gorjansko lahko igre smeha organiziramo, ne glede na vreme, saj nam vsako leto omogočijo uporabo prostorov Vaškega doma. Letošnja jesen nam je bila posebej naklonjena, saj so dokaj visoke oktobrske temperature dodatno vplivale na prijetno vzdušje in počutje vseh udeležencev. Ob sončnih žarkih smo se preizkusili v različnih igrah: drseča hoja na kosih kartona, tunel, nošenje balonov, metanje papirnatih raket in balincev v škatlo, podiranje platenk s hladnimi nogavicami na glavi in podobno. Potek iger je bil zanimiv in nepredvidljiv, veliko smo navijali, ploskali in se seveda smejali, kar je tudi poglobilni cilj iger. Posamezne utrinke in zanimivosti sta v svoje fotoaparate skrbno lovila naša zvesta fotoreporterja Valerijo Jurca in Branko Malavašič. Med posameznimi igrami smo se okrepčali s sokom,

Ob sprehodu po bližnjem vrtu so med drugim obdelali rastline, kot so slaki (ki so tudi užitni, vendar ne sveži, ker povzročajo halucinacije), radičevka, dimek, divja rukola, plešč, koprive, otavčič, črni razhudnik, užitne mlade poganjke robide, trte, sadja (razen fige, tuje, tise, ciprese), ptičja dresen, bela metlika, črna detelja, artičoke, šparglji idr. Predstavil je tudi vegetarijansko pašteto, ki jo naredimo iz namočenih (najboljše čez noč) jedrc (orehi, mandeljni, lešniki idr. – vodo obvezno odlijemo), nato jih zmlejemmo ter dodamo česen, baziliko in lovor ali pa dodamo nariban hren. Ob koncu srečanja pa so pokušali odlične raznovrstne kruhe z namazi in čaje, ki jih je pripravila predsednica sežanske tretje univerze Nadja Mislej Božič.

Besedilo in foto: Olga Knez

kavico in slastnim pecivom. Na koncu je sledila podelitev pohval za udeležbo na Športnih igrah smeha. Se vidimo prihodnje leto!

Besedilo: Mara Borac, strok. del.

Foto: arhiv društva

Kulturno udejstvovanje na 31.

Mednarodnem literarnem festivalu Vilenica

V Štanjelu je 10. septembra potekal eden izmed osrednjih dogodkov 31. Mednarodnega literarnega festivala Vilenica. V sklopu festivala so uporabniki stanovanjske skupine Gorjansko in Štanjel ter uporabniki dnevnega centra Štanjel prisluhnili branju mednarodnih literarnih del. Prav tako so na ogled postavili

promocijsko stojnico, na kateri so se obiskovalci lahko poglobili seznanili z vsebino programov, ki jih izvaja društvo.

Prireditve je potekala na Grajskem dvorišču, kjer je potekal bogat kulturno-zabavni program, ki so ga poleg domačinov obiskali tudi številni tuji turisti. V programu smo si ogledali nastop Folklorne skupine OŠ Srečka Kosovela – nagrajencev 16. Mlade Vilenice, poslušali smo literarna branja pisateljev iz Češke, Madžarske, Romunije, Poljske, Črne gore ter slovenskega pisatelja Aleša Bergerja. Dogajanje so v celoti popestrili prijetni zvoki različnih glasbil. Na koncu programa je sledila podelitev priznanj. Letošnjo nagrado »Kristal Vilenice« je prejela ukrajinska pisateljica Katerina Kalitko.

Soboto smo preživeli malce drugače in si z dogodkom prijetno popestrili dan.

Besedilo in fotografije: Mara Borac, strok. del

VAŠKA SKUPNOST KOMEN

Poročilo o delu za leto 2016

Odbor VS Komen za mandat 2015–2018 v sestavi Stojan Saksida, Mara Glušič, Kristina Božič, Matej Bobič in Mojca Senegačnik se je od 1. januarja 2016 do 15. novembra 2016 sestel na 6 rednih sejah, organiziral Zbor krajanov VS Komen, skupni sestanek Odbora z vsemi društvi s sedežem v VS Komen in dva posvetovalna sestanka z odbori ostalih vaških skupnosti občine Komen.

1. Do 14. novembra 2016 smo na petih rednih sejah odbora ter skupnih posvetovalnih sestankih oziroma zboru krajanov obravnavali naslednje teme ter organizirali prireditve oziroma akcije:

- plan dela za leto 2016–2018 z načrtovanimi investicijami za leto 2016;
- organizacija projekcije filma in predstavitve slikarja Marjana Miklavca;
- organizacija otroškega pustovanja v dvorani KD;
- organizacija prireditve ob dnevu žena – gledališka predstava v sodelovanju s ŠKUD-om 25. februar;
- pridobitev prostora za delo odbora VS Komen in shranjevanje pisarniške in tehnične oziroma računalniške opreme ter za uporabo interesnih skupin vaščanov (mladina, lokalna društva) za sestanke ali organizacijo manjših projektov, delavnic, pogovornih večerov itd.;
- pobuda za postavitev prometnih znakov za **prepovedano ustavljanje in parkiranje** pred Gasilskim domom Komen;
- pobuda za ureditev enosmernega prometa na LC 175103 (po na VS Komen naslovljeni pobudi župnika g. Černigoja);
- pridobivanje ponudb za izvedbo obnove vaškega prostora v KD Komen (stavbno pohištvo, ogrevalna naprava, električna napeljava);
- organizacija sestanka s predstavniki vseh društev s sedežem v VS Komen z namenom povezovanja in sodelovanja na vaških prireditvah – oblikovanje dopisa s predlogi za učinkovitejšo vključitev društev v občinsko strategijo razvoja kulture, športa, turizma;
- obravnava prošnje MD ŠUZ za pomoč pri izvedbi festivala Krastival ter oblikovanje sklepa o pomoči zainteresiranim društvom pri organizaciji za VS Komen pomembnih prireditev iz naslova glavarine VS Komen;

- organizacija skupnega posvetovalnega sestanka odborov vaških skupnosti v občini Komen na pobudo VS Tomačevica;
- organizacija delovne akcije čiščenja in urejanja okolice v VS Komen;
- predstavitve projekta participatornega proračuna – organizacija javne predstavitve v KD Komen;
- organizacija posvetovalnega sestanka vseh VS v občini Komen o problematiki glasovanja o projektih za participatorni proračun in problematiki novoletnih prireditev za otroke – na pobudo VS Sveto in VS Komen v KD Komen;
- načrtovanje koncepta načrtovanega prazničnega vaškega dogajanja v okviru Praznične tržnice 26. decembra 2016 v Komnu v organizaciji VS Komen (oblikovanje programa skupaj z društvi in ponudniki na stojnicah – zbiranje predlogov in pobud, časovni in prostorski načrt dogajanja);
- pobuda za organizacijo zbora vaščanov z namenom županove javne predstavitve projekta Mali trg zainteresiranim vaščanom;
- pobuda za obnovo pokopališkega zidu in ureditve lapidarija za kamnite spomenike brez znanih lastnikov na pokopališču v Komnu;
- pobuda za ureditev parkirišča v neposredni okolici pokopališča.

2. Redno smo se odzivali na dopise in prošnje vaščanov ter občinske uprave, ažurno obveščali javnost o dejavnosti odbora VS Komen na oglasnih deskah, na spletni strani Občine Komen (zapisniki sej), v občinskem glasilu Burja ter na Facebook strani VS Komen.

Sovaščanom iz VS Komen se zahvaljujemo za vse poslane pobude, podporo pri organizaciji prireditev in vas vse lepo vabimo, da se nam 26. decembra 2016 pridružite na vaški Praznični tržnici, kjer se bomo med stojnicami z lepo ponudbo in v kulturno-zabavnem programu skupaj povsneli in uživali v prazničnem vzdušju!

Poročilo pripravila Mojca Senegačnik, predsednica VS Komen
Foto: Ivana Žigon

Plan dela 2017

1. Plan dela in investicij iz naslova glavarine za leto 2017 (na osnovi plana dela 2015–2018):

- ureditev zaprtega vaškega prostora, primerne za sestanke oziroma pisarno VS Komen, društev, organizacijo predavanj, krožkov, izobraževanj z javno dostopno brezplačno internetno povezavo;
- nabava opreme za prostor;
- delovna akcija beljenja in čiščenja prostora.

2. Sodelovanje pri rednih družabnih dejavnosti za vse vaščane, kot so pustovanje, kresovanje, športne prireditve, kulturni dogodki – razstave, literarni večeri in podobno – v sodelovanju s krajevnimi društvi in vaško mladino, kritje stroškov obveščanja vaščanov z letaki, prispevek pri pogostitvi vaščanov.

3. Organizacija družabnih prireditev za vaščane:

- otroško pustovanje 2017 v dvorani KD Komen;
- pomladanska akcija čiščenja in urejanja okolja;
- praznična tržnica 2017;
- kritje stroškov obveščanja vaščanov z letaki, pogostitev vaščanov ob prireditvah in akcijah.

4. Organizacija zbora vaščanov ob javni razgrnitvi načrtov celostne prenove vaškega trga, v sodelovanju z investitorjem – Občino Komen ter urbanistično in arhitekturno stroko:

- kritje stroškov obveščanja vaščanov z letaki.

5. Sprotno odzivanje na dopise in prošnje vaščanov in pomoč vaščanom:

- ažurno obveščanje javnosti o dejavnosti odbora VS Komen na oglasnih deskah, na spletni strani Občine Komen (zapisniki sestankov) ter na Facebook strani VS Komen.

Na osnovi plana dela v obdobju 2015–2018 se bomo še naprej zavzemali za uresničitev projektov v sodelovanju z Občino Komen:

6. Urejanje – opremljanje ekoloških otokov:

- zavzemanje za ureditev vseh ekoloških otokov na občinskih parcelah in enotna funkcionalna ter estetska ograditev z ga-

bionskimi stenami za vse ekološke otoke v Komnu, Divčih in v Jablancu ter uvrstitev tega projekta v ustrezne proračunske postavke proračuna Občine Komen za obdobje 2017–2018.

7. Postopna ureditev oziroma izgradnja odprtega javnega večnamenskega vaškega prostora za rekreacijo, sprostitve in druženje vseh generacij v centru Komna:

- zavzemanje za uvrstitev projekta v načrta prenove vaškega jedra in v proračun Občine Komen, umeščeno na eno od občinskih zemljišč v dogovoru z Občino Komen, primerna lokacija po mnenju odbora bi bila na zemljišču za Zadržnim domom, parcela št.1871/1 k. o. Komen.

8. Ureditev javnega prostora s klopmi za druženje in sprostitve vaščanov v Divčih, zavzemanje za pričetek postopkov za možnost uporabe prostora za parkirišče ter za funkcionalno in estetsko postavitev ekološkega otoka – predlogi Občini Komen za odkup oziroma menjavo lastniških parcel:

- plan za investicije v ta projekt iz glavarine 2017–2018: nabava urbane opreme za prostor (klopi, mize, koši za odpadke, utica za druženje), obveščanje vaščanov z letaki, organizacija vaške delovne akcije urejanja prostora, pogostitev.

9. Sanacija – ureditev vseh treh vaških kalov in njihove okolice (2016–2018):

- zavzemanje za uvrstitev sanacije kalov v ustrezne proračunske postavke Občine Komen;
- plan za investicije iz glavarine 2016–2018, obveščanje vaščanov z letaki, organizacija vaške delovne akcije urejanja okolice kalov.

Komen, 25. november 2016
Besedilo in foto: Mojca Senegačnik

Nova turistična ponudba v Malem Dolu

Mali Dol ima že načrt za novo in izvirno turistično ponudbo Krasa. Nismo se prijaviли na razpis podjetništva Občine Komen, ker bi izgubili preveč mesecev od razpisa do izvedbe naše turistične ponudbe, in sicer »Polet z balonom« in »Potovanje na Bali«. Izkoristili smo promocijo ponudbe s 160-letnico praznovanja v

naši vasi, kar pomeni, 80, 60 in 20 starosti. Podarili smo darila z bonom in ponudbo za potovanje z balonom za dve osebi in eno potovanje na Bali. Za našo malo vas je bil to kar zalogaj razmišljanja, kreiranje in izvedbe opisane ponudbe. Več glav več ve, smo rekli, se nekega večera usedli, pojedli, popili in se dogovorili, kaj bomo naredili. Po nekaj urah trdega dela in pitja so ideje kar padale in program je bil narejen, izvajalci določeni. Bogdan Uršič, vsestranski ustvarjalec, pa je dodelal in izvedel balon za polet ter pripravil vse za potovanje na Bali. 160 let smo začeli praznovati v zgodnjih večernih urah in potegnili vse do jutranjih ur. Jedli, pili, smejali in družili smo se vso noč. Za vse, ki živimo v Malem Dolu, je bil to pravi praznik.

Besedilo in foto: vaščani Malega Dola

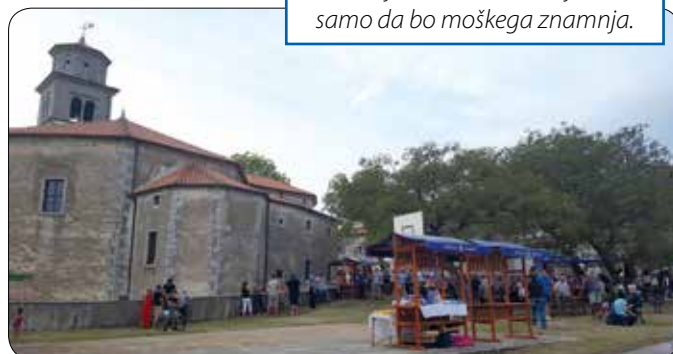

Praznovanje sv. Tilna v Svetem

S'čani se lahko ponašamo z razlogom. Cerkev sv. Tilna, ki stoji v središču vasi, je eden najpomembnejših spomenikov sakralne arhitekture na Slovenskem. Odlikuje jo edinstvena osmerokotna oblika in strešna konstrukcija v obliki dežnika, ki sloni na enem samem stebri. Njenemu zavetniku, puščavniku svetemu Tilnu – po domače »Tilhu« – so se ljudje priporočali v različne namene, denimo, za dobro letino, zdravje, najbolj znana pa je (zgoraj napisana) romarska prošnja mladih deklet, ki so hrepenele po boljših polovicah. Tilen goduje prvega septembra. In kot velewa tradicija, smo S'čani prvo nedeljo v septembru v spomin na stare čase priredili vaško veselico. V nedeljo popoldne smo se tako zbrali pod orehi na brjarju. Ob domači kapljici, odličnih čevapčičih in pecivu, ki ga je pripravilo kar nekaj pridnih gospodinj, se je zbralo lepo število ljudi – skoraj 200 nas je počastilo ta lep vaški praznik. In niti za trenutek nam ni bilo dolgčas. Fantje in moške iz vasi so se pomerili v vleki vrvi, pobirali smo tudi stave za višino

pršuta, ki ga je domov odnesel najbolj natančen merilec. Za nekoga odvečne, za drugega zanimive in starinske predmete smo razstavili na

*Sveti Tileh s Krasa,
daj mi moža do pasa,
naj bo iz ila ali kamnja,
samo da bo moškega znamenja.*

garažni razprodaji. Osrednji družabni dogodek večera pa je bila tombola, ki je enemu od vaščanov prinesla zavidljivo, predvsem pa okusno nagrado – odojka. Na ta poseben dan so se nam z medenimi izdelki pridružili tudi Bandljevi iz Komna, Tadeja Rodman pa je prinesla svoje »Pupe s Krasa«, ki jih izdeluje iz sivke. Da bi bilo kot v starih časih, je manjkal le kak vrtljak pod staro lipo, ampak zelo lepo je bilo videti, kako vaščani z veliko dobre volje obujajo nekoliko pozabljeno vaško tradicijo. In glede na odziv ljudi, ki vidno pogrešajo takšne dogodke, saj so plesali in se zabavali do pozne ure, bi bil greh, če s tem ne bi nadaljevali.

Vaška skupnost Sveto v sodelovanju
z Društvom S'čanskih puntarjev

Obnovljen vhod na pokopališče

Ob misli na pokopališče nas pogosto prevzame občutek tesnobe, resnobnosti, minljivosti in spoštovanja. Želja vseh je, da so pokopališča in okolica urejeni. V Škrbini je vhod skozi vežico letos zasijal v novi podobi. Zasluga gre gospodu Borisu Miliču, vaščanu, ki sicer živi v Komnu in je dal pobudo ter prostovoljno obnovil in prepleskal vhod.

Za njegov trud, požrtvovalnost in za vse, kar je vložil v opravljeno delo, se mu vaščani Škrbine, Rubij in Šibelj iskreno zahvaljujejo.

Besedilo: vaščani

V november že kar tradicionalno

V Škrbini 11. november ni samo martinovo. Vsako leto se tu ob prisotnosti cenjenih gostov in številnih obiskovalcev s spomin-

Foto: Tamara Fakin

sko slovesnostjo spomnimo primorskih padalcev, ki so jih Angleži med drugo svetovno vojno izurili in poslali na zasedeno primorsko ozemlje. Prireditvev poteka pod okriljem Občine Komna in vedno privabi lepo število obiskovalcev, ki se po slovesnosti družijo v prostorih škrbinske šole. Ob tem velja pohvaliti domačine, ki si vsako leto vzamejo čas (nekateri tudi dopust), da poskrbijo za pripravo prostora, usmerjanje prometa in za to, da so gosti lepo postreženi.

Pohvale pa gredo tudi vaščanom Rubij, ki si že vrsto let prizadevajo za organizacijo Martinovega pohoda. Vsako leto se pohodniki po drugi poti podamo na Sveti Martin. Tudi letos nas je na vrhu čakal čudovit razgled do Komna in še dlje. Po povratku se z veseljem družimo na Goricah, saj je prav to glavni namen skupnih pohodov.

Besedilo: Marija Umek

Zahvala

Iskreno se zahvaljujemo poklicnim gasilcem iz Sežane, gasilcem iz PGD Komen in delavcem Elektro Primorska za pogasitev požara v soboto, 29. oktobra 2016. Policistom pa za zavarovanje pogorišča v nočnih urah po požaru. Družine Švagelj, Stubelj-Lisjak in Brodar

Ko drugi bežijo, mi prihajamo!

Spoštovane občanke in občani, dragi prijatelji! Leto 2016 se bliža koncu in prišel je čas, ko moramo tudi gasilci analizirati svoje delo. Leto, ki je minilo, je bilo za naše društvo pomembno, predvsem pa pestro kot že nekaj zadnjih let. Naše aktivnosti se iz leta v leto povečujejo, prav tako se povečuje tudi naše članstvo, na kar smo še posebej ponosni. Veseli nas sodelovanje z OŠ Komen in vrtcem v Komnu, ki nas redno obiščejo. Obiskalo nas je tudi več prostovoljnih gasilskih društev iz Slovenije. Vsem tem smo predstavili delovanje društva, gasilski dom in vozila ter si v prijetnem druženju izmenjali zanimive izkušnje iz področja gasilstva. Udeleževali smo se raznih predstavitev, analiz izobraževanj, predavanj, prikazov na področju zaščite in reševanja. Udeležili smo se regijskega preverjanja znanja ekip prve pomoči, ki je potekalo v Sežani. Opravljali smo požarne straže na prireditvah v občini Komen ter postavljali šotor CZ po prireditvah. Pri tem je sodelovalo preko 90 gasilcev, ki so porabili preko 500 prostovoljnih delovnih ur. Na prošnjo občine smo ob večji suši zalivali mlada drevesa v Komnu.

Očistili smo žlebove na gradu Štanjel ter ZD Komen in obžagali drevesa na grajskem dvorišču v Štanjelu.

Do konca novembra smo posredovali na 47 intervencijah. Na njih je skupaj sodelovalo preko 500 operativnih gasilcev PGD Komen, ki so opravili skupaj preko 1 300 prostovoljnih delovnih ur. Seveda nismo pozabili na izobraževanje in usposabljanje gasilcev, za kar je bilo porabljenih preko 2 100 prostovoljnih delovnih ur. Naši najmlajši – pionirji in mladici so naša prihodnost. Več kot šestdeset jih je, ki se z mentorji tedensko srečujejo vse leto, spoznavajo gasilstvo in z mladostno izvirnostjo dajejo našemu društvu poseben pečat. Tudi gasilskega tekmovanja Kraške gasilske zveze ter sodelovanja na regijskem in državnem tekmovanju ne smemo pozabiti, saj smo dosegli odlične rezultate.

PGD Komen se zahvaljuje vsem, ki ste se v letu 2016 odločili, da del dohodnine namenite za uresničevanje našega skupnega poslanstva, pospeševanja razvoja gasilstva na našem Krasu. Pred nami je še veliko ciljev, ki jih bo potrebno doseči. V teh zaostrenih razmerah je vaš nesebični prispevek še toliko bolj pomemben.

Prihaja prijeten čas dogodkov in družinske harmonije. Vsem občanom občine Komen želimo, da bi ga preživeli in doživeli v osrečujočem okolju. Vaš korak v novo leto 2017 naj ne bo negotov, ampak trden in zanesljiv – z upanjem na lepo prihodnost!

PGD Komen

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO KOMEN
KOMEN 96, 6223 KOMEN,
Gsm: 041/906-570
pgdkomen@siol.net
www.pgdkomen.si

Iz komenske knjižnice

Državni čipkarski tečaj Veliki Dol

Komenska knjižnica je gostila enkratno razstavo mladih čipkarič, ki jim ni vseeno do kulturne dediščine. O čipkah, tečaju in delovanju društva so za nas povedali:

V Velikem Dolu je nekoč delovala čipkarska šola. Ustanovila jo je vlada na Dunaju leta 1909. Takih šol, ki so delovale pod Osrednjim čipkarskim tečajem na Dunaju, je bilo po vsej Avstro-Ogrski veliko, tudi v bližnji okolici, na primer v Sovodnjah, Čepovanu, Otlici, Izoli ... Kraji, kjer so bile šole, so bili revni, tudi v Velikem Dolu je šola nastala zato, ker se je župnik Leopold Stubelj bal za dekleta, ki so morala za zaslužkom v mesta. Preko čepovanskega župnika se je povezal z nadzornikom čipkarskih šol na Slovenskem Ivanom Vogelnikom in po dveh letih poskusov in priprav se je šola odprla.

V začetku so v šolo, ki je bila brezplačna, hodila dekleta tudi iz več kot 10 kilometrov oddaljenih krajev, saj je vodstvo šole v

oglasih v časopisih obljubljalo, da lahko že po nekaj učnih urah začnejo prodajati izdelke. Pozneje se je izdelovanje čipk vse manj splačalo, zato so šole obiskovale le šoloobvezna dekleta iz Velikega Dola, Kregolišča in Tubelj. Za svoje delo so z Dunaja občasno dobila nagrado, slabe »pice« pa so dobila nazaj. Pouk zanje je potekal takoj po osnovni šoli, vsak dan od 13. do 16. ure. Krajšala so si ga s petjem in pripovedovanjem, pa tudi tekmovala so, katera bo prej končala izdelek ali postavila 20 »btuonk« (bucik). Najprej so se naučile izdelati »kitco«, potem pa »pas« (ris), »kalunce« (rogličke) in »ribce«, tako da so že kmalu izdelovale prve izdelke, »krancličke« (rožice iz rogličk-

kov). Pozneje so se naučile izdelati tudi »mrežco« (polpremet), »satje« (satovje), »slink« (slince) in »zboke« (razne obrobe iz kitic). »Klinčke« (kleklje), »kušinčke« (klekljarske blazine) in »kusoške« (košari-ce) so puščale v šoli.

Pod Avstro-Ogrsko so ženske čipke prodajale v Trst in Gorico, pa tudi preko šole neposredno na Dunaj. V času Italije pa so izdelke prodajale v Trst in Gorico. Šola, ki se je imenovala Reggio corso merletti Valle Grande, je takrat spadala pod Obrtno šolo v Gorici. Starejše klekljarice se spominjajo, da so nekatere ženske, ki so ostale vdove, preživljale svoje družine s prodajo čipk. Sicer so ženske »plele« (klekljale) predvsem ob večerih, ko so se zbrale v eni od hiš in delale do polnoči ob petrolejki.

Učiteljice v čipkarskih šolah so po navadi prihajale iz Idrije, za svoj poklic pa so se izšolale na Dunaju. V Velikem Dolu je dve leti učila učiteljica Antonija Kumer, potem pa kar 37 let, tako pod Avstro-Ogrsko kot pod Italijo in tudi skozi dve svetovni vojni, učiteljica Katarina Jež. Rodila se je leta 1887 v Idriji, po nekaj letih poučevanja pa se je poročila v Skopo in prevzela možev priimek Živec. Upokojila se je leta 1948, umrla pa 1962 v Skopem. Učenke se je spominjajo kot potrpežljivo učiteljico, zelo prijazno in preprosto, sovaščani pa kot gospo, ki je imela gospodinjsko pomočnico, se umivala z mlekom, vedno nosila klobuk in pozimi lisico. Zadnja leta poučevanja jo je mož vozil v Veliki Dol z motorjem s prikolico.

Leta 1950 je iz Železnikov prišla učiti Marija Kramar. Tudi ona se je na Krasu poročila in prevzela priimek Živec ter še danes živi v Sežani. Potem ko je šola čipkarstva poskušala razširiti še v sosednje kraje, Pliskovico in Gorjansko, se je leta 1957 zaradi premajhnega zanimanja šola ukinila. Dekleta so se zaposlila v tovarnah, le še nekatere so ob večerih klekljala in izdelke prodajala v podjetje

Dom v Ljubljano, pa tudi še v Italijo.

Dokumenti pravijo, da je šola obiskovalo okrog 50 učenk letno, v najboljših časih pa več kot 80. Čeprav so se razkropile po vsem svetu, jih člani Kulturnega društva Kalunca poiščemo in povprašamo o njihovih spominih, ki so dragocena informacija iz prve roke. Ime društva seveda najprej spomni na majhno kaluno, portal, skozi katerega se vstopi na kraško dvorišče, borjač. Kalunca pa so velikodolske klekljarice rekle motivu v čipki, ki ga slovenske klekljarice sicer poznajo pod imenom rogljiček. V društvu tako že z imenom ohranjamo tudi izraze, ki so jih pri klekljanju uporabljale domače mojstrice.

Besedilo: Neža Bandel

Foto: Arhiv društva in knjižnice

Pozivamo vse, ki karkoli veste o čipkarski šoli Veliki Dol, imate morda fotografijo, veste anekdoto, hranite vzorce, ste podedovali kleklje ... Vse bomo s hvaležnostjo fotografirali, naredili kopijo, si zapisali ... Vi pa boste prispevali k zgodbi, ki se počasi sestavlja. Informacije nam lahko posredujete na e-poštni naslov kd.kalunca@gmail.com, lahko se dogovorimo za srečanje (031 586 546) ali se povežete z nami preko facebooka (stran Klinčki in kušinčki).

Razstava Bože Vodopivec in krožek likovnega ustvarjanja v Knjižnici Komen

V komenski knjižnici že deseto leto poteka študijski krožek »Likovno ustvarjanje«. Z mentorico, akademsko slikarko Mojco Senegačnik, se dobivajo ljubiteljice risanja, slikanja in oblikovanja najrazličnejših materialov vsak torek med 18. in 20. uro od novembra pa vse do konca maja. Skupina je kot šopek pisane poljskega cvetja, rožice smo, zbrane iz vseh vetrov, različne tako po starosti kot po poklicih in načinu življenja, vsem pa je skupna ljubezen do lepega in ustvarjanja nečesa novega.

Skoraj vsako leto se ena med nami izpostavi, pogumno poka iz šopka in pripravi majhno samostojno razstavo, na kateri predstavi delček svojega ustvarjanja. Letos je začetek šolskega leta svoja dela na ogled spet postavila naša vsestranska in presenečenj polna Boža Vodopivec. Boža, nekoč pridna mravljica v komenski Livarni, se je pred leti kot novopečena pensionistka posvetila ustvarjanju na vseh področjih. Mnogi poznajo njena čudovita ročna dela, kot nadarjeno slikarko smo

jo spoznali pred leti na prvi razstavi v komenski knjižnici, njen nemirni duh pa seveda nikakor ne počiva, zato nas je letos septembra presenetila z razstavo nenavadnih izdelkov. Tokrat

je iz različno velikih vrtnih okrasnih buč ustvarila pravi živalski vrt in zbirko pisanih dekorativnih predmetov ter človeških figuric. Buče je skrbno zbirala, posušila in pripravila na obdelavo. V vsaki buči je prepoznala nekaj posebnega, vzela v roke čopič in akrilne barve, dodatke iz različnih materialov in rodile so se želve, race, kače, mačke, polži, gosenice, babuške in še in še – figure, ki nikogar ne pustijo ravnodušnega. Natančnost in domiselnost, ki Božo odlikujeta pri ustvarjanju, sta tudi na tej razstavi očitni. Boža je neprekosljiva mojstrica drobnih detajlov, pri izbiri prave oblike buče za določeno bitje pa zacveti njena bujna domišljija. Prav nič se ne čudimo dejstvu, da njena vnučka komaj čakata, kaj novega bo njuna zlata nona spet ustvarila, saj so njene simpatične živali in osebe take, kot bi prišle in otroškega sveta domišljije. Boži se zahvaljujemo, da je z nami delila svojo ustvarjalnost, in ji želimo, da ji nikoli ne bi primanjkovalo časa za posvečanje ustvarjanju. Nalašč sem omenila čas, ki ga Boži, kot vsaki pravi penzioniski vedno primanjkuje. Čas je pomemben, kajti idej naši Boži, ki v vsakem listku, vsakem kamenčku ali gozdnem sadežu vidi priložnost za ustvarjanje, ne bo zmanjkalo nikoli.

Besedilo: Mojca Senegačnik

Foto: arhiv knjižnice

Primorci beremo 2016 – že 10 let ...

... je geslo letošnje akcije devetih primorskih knjižnic. Naslov je zavajajoč, saj smo Primorci marljivi bralci. Deset let pa smo povezani v akcijo, v kateri beremo izključno slovenske avtorje. Sonce, ki je logotip akcije, je v letih od 2017 do 2016 povežalo 8.075 bralcev, podelili smo jim 6.101 priznanje, vsi skupaj pa smo prebrali 61.465 knjig (499 naslovov proznih del ter 96 naslovov pesniških zbirk). Letos je v knjižnicah v Ajdovščini, Idriji, Ilirski Bistrici, Izoli, Kopru, Novi Gorici, Sežani, Tolminu, Trstu in Gorici 8.188 knjig prebiral 929 bralcev. V Kosovelovi knjižnici Sežana je bilo vključenih 87 bralcev, ki so prebrali 824 knjig. Zaključno srečanje sodelujočih bralcev iz Kosovelove knjižnice Sežana smo letos že tretje leto organizirali z Narodno in študijsko knjižnico Trst. V ponedeljek, 21. novembra 2016, smo se

zbrali v Prosvetnem domu na Opčinah.

V goste smo povabili pisatelja in prevajalca Boštjana Gorenca – Pižamo. V pogovoru z direktorico Kosovelove knjižnice Sežana je obiskovalcem v polni dvorani predstavil knjigo SLOLvenski klasi-ki 1, ki je nekaj dni zatem na slovenskem knjižnem sejmu prejela naziv Knjiga leta 2016. Spregovoril pa je tudi o svojih bralnih in prevajalskih izkušnjah. Po pogovoru so bibliotekarke „značkar-jem“ podelile priznanja.

Sicer pa je bila letošnja akcija Primorci beremo sLOLvensko obar-vana. Boštjan Gorenc Pižama je nastopal na zaključku akcije na prireditvah štirih primorskih knjižnic, tri knjižnice pa so gostile pisatelja Toneta Partljiča. Del pogovora, ki je nastal na seminarju Literatura v postprodukciji, sta v petek, 18. novembra, v Knjižnici Srečka Vilharja v Kopru vodili bibliotekarki Kosovelove knjižnice Sežana Mojca Kos in Tanja Bratina Grmek.

Po prvih analizah smo si bili edini: Primorci beremo 2016 – BODO!

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon

Foto: Arhiv Kosovelove knjižnice Sežana

Slovenska pesem v tujem škornju

V sredo, 9. novembra 2016, je v Knjižnici Komen, pred petkovo tradicionalno slovesnostjo v Škrbini v spomin na primorske padalce, ddr. Marija Stanonik, literarna zgodovinarica, etnologinja in teologinja, ter dobitnica Štrekljeve nagrade leta 2012, predstavila svojo knjigo *Slovenska pesem v tujem škornju od doma do puščavskega peska, s podnaslovom Slovensko odporniško pesnjenje pod italijanskim fašizmom (1920–1943) in v Severni Afriki (1943–1945)*, ki je izšla pri tržaški založbi Mladika.

Knjiga je obsežna monografija, v kateri Stanonikova v šestih poglavjih obravnava slovensko odporniško pesnjenje za časa fašizma in v Severni Afriki. V njej je zaobjeto pesniško ustvarjanje slovenskih vojakov v italijanski vojski, pa tudi v ilegali in v pregnanstvu. Posebno pozornost avtorica posveča tudi nekaterim likom slovenskih pesnikov, in sicer vojaku v afriški puščavi Andreju Peršiču, vojaku v Rdečem in Jonskem morju Danilu Florjančiču in pesniku v Jeruzalemu in Kairu Antonu Novačanu.

Knjiga, ki je bila predstavljena na dogodku, je rezultat dolgoletnega dela in raziskovanja ddr. Stanonikove, ki se je začelo že z njeno diplomsko nalogo z naslovom *Slovensko narodno osvobodilno pesništvo na Gorenjskem iz leta 1974*. Svoje raziskovanje pesništva iz časa druge svetovne vojne je nadaljevala še naslednja de-

setletja in oblikovala zbirko *Poezija konteksta*. Delo, predstavljeno na dogodku, nosi številko IV. Kot doktorica literarnih znanosti se je v delu posvečala vsem avtorjem, ne glede na to, na kateri strani so se v času vojne bojevali. Sama pravi, da je knjigo izdala »v duhu sprave«. Stanonikova je pri tem poudarila, da se je pomembno zavedati, da so mnogi pesniki v času vojne v slovenskem jeziku pisali brez kašne prave izobrazbe, saj so slovenščino v osnovni šoli imeli le kašno leto. Pomembna je bila domoljubna vzgoja v družini in ljubezen do slovenskega jezika.

Besedilo: Ana Uršič

Foto: arhiv knjižnice

Iz šolskih klopi

Naj bo branje naše veselje

V sredo, 23. novembra 2016, smo učenci 2. a razreda OŠ Komen na povabilo šolske knjižničarke odšli v šolsko knjižnico. Gospa Vlasta nam je prebrala pravljico o mravlji in žirafi. Ob tej pravljici smo se naučili, kako pomembno je, da preberemo vse, kar piše, tudi če piše na majhno. Povedala nam je še, kako bomo pripovedovali za bralno značko, v 2. razredu za BRALNO PIKAPOLONICO. Sposodili smo si še prvo knjigo. Sami jo bomo morali prebrati in o njej pripovedovati sošolcem in učitelji.

V petek smo obiskali še splošno knjižnico v Komnu. Z nami so bili tudi učenci iz Štanjela. V knjižnici nas je prijazno sprejela knjižničarka Marija. Poslušali smo gospo knjižničarko, ki nam je povedala veliko stvari o knjižnici. Poslušali smo tudi pravljico. Igrali smo kviz. Zmagala je zelena skupina. Iskali smo določene knjige. Za darilo smo prejeli knjižne kazalke.

Na koncu smo ponovili, kaj vse smo se naučili:

- V knjižnici smo tiho.
- V knjižnici ne tekamo.
- Knjigo moramo vrniti vedno na isto mesto.
- V knjižnici ne telefoniramo.
- Beremo v tišini.
- Knjige so urejene po abecedi.
- Knjige ne kupimo, si jo sposodimo.
- V knjižnici ne kričimo.
- Ne razmetavamo knjig.

Oba dneva sta bila zelo lepa, razgibana, živahna, prijetna – ČU-DOVITA!

Besedilo: Žana Grgič, Eva Gomizelj, Ana Trampuž in Naja Metljak (učenke 2. a razreda)

Foto: Arhiv OŠ Komen in knjižnice Komen

Burja

Mladinski pevski zbor OŠ Komen navdušil Čehe

Iz malega raste veliko, pravi slovenski pregovor. Petje je ena izmed dejavnosti, ki ji na šoli v Komnu in Štanjelu posvečamo veliko pozornosti od 1. razreda dalje. Vložen trud in kakovost zborov tako ne ostaneta neopažena. Zborovodkinja Andreja Rustja si z različnimi aktivnostmi prizadeva, da se članstvo v pevskih sestavih ne zmanjšuje, tako ima šola številni tudi mladinski pevski zbor.

Za slednjega je bil teden pred jesenskimi počitnicami nekaj posebnega. Na povabilo slovenskega veleposlaništva iz Prage se je, skupaj z ženskim pevskim zborom Rože iz Nove Gorice, udeležil posebnega dogodka, ki sta ga v okviru kulturnega sodelovanja

V dopoldanskem času so si članice obeh zborov s spremljevalci ogledale Prago, žal je zaradi poostrenih varnostnih razlogov za znamenite Hradčane zmanjkalo časa, zato pa je vse navdušil Karlov most čez reko Vltavo, z veseljem so se fotografirale tudi pred praško astronomsko uro* (fotografija 095), za večino pevk pa je bilo pravo doživetje vožnja z metrojem.*

Zbor je raziskovanje lepe dežele sicer začel v Brnu, kjer si je ogledal eno tamkajšnjih številnih základnih škola (osnovna šola). Šola s približno 400 učenci slovi kot šola s poudarjeno glasbeno noto. Učenci so se gostom predstavili v instrumentalni in manjši vokalni zasedbi, MPZ Komen pa jim je poklonil pravi mali koncert. Spremljevalki zbora, zborovodkinjo Andrejo Rustja in rav-

med obema republikama priredila slovenski veleposlanik na Češkem g. Leon Marc in praška županja ga. Adriana Krnáčová. Zbora sta tako zapela v krajšem kulturnem programu ob saditvi goriških vrtnic ob Plečnikovi cerkvi ter nato na koncertu v omejeni cerkvi navdušila poslušalce s skupaj zapeto Avsenikovo – Slovenija, od kod lepote tvoje.* (fotografija 072)

nateljico Nives Cek, je zelo navdušila opremljenost šolskih prostorov (bogato učno okolje) in okolica šole s pravim športnim parkom. Glasbeni pedagog in vodstvo šole sta izrazila željo po sodelovanju obeh šol tudi v obliki izmenjav učencev in strokovnih delavcev.* (fotografija 267)

Glasbeno sodelovanje na Češkem je bilo za učenke in spremljevalce pravo kulturno-izobraževalno doživetje, obogateno z medkulturnim in medgeneracijskim sodelovanjem, ki se ga bodo vsi še dolgo spominjali.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Foto: Arhiv OŠ Komen

p.s.

Pri izvedbi projekta so nam finančno priskočili na pomoč: TOŠČ-mesnica in trgovina iz Štanjela, Gradbeništvo ŠTOLFA iz Ivanjega Grada ter RIGO d. o. o., prodaja in servisiranje šivalnih strojev iz Komna, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Kwmnske košutke najboljše na debatnem turnirju

Sobote naj bi bile namenjene prostemu času učencev in delavcev slovenskih šol, a že dolgo ni več tako. Za tiste, ki si želijo več in so pripravljeni za to tudi vložiti čas in energijo, so ob sobotah organizirana srečanja in tekmovanja na državnem nivoju.

Eno takih je bilo tudi v soboto, 12. novembra 2016, v Komnu, ko je bila tamkajšnja šola drugič organizatorica debatnega turnirja, ki ga sicer koordinira ZIP – Zavod za in proti, zavod za kulturo dialoga – od oktobra do aprila vsakič na drugi slovenski šoli.

V Komnu so se srečali debaterji iz osmih slovenskih šol. OŠ Komen so zastopale kar tri ekipe učencev iz 7., 8. in 9. razreda. Ob temi prosti čas so svoje argumente soočali ob trditvi Video igrice Pokemon Go prinaša več škode kot koristi. Debaterji so se na to temo pomerili v dveh krogih, kjer so enkrat zagovarjali prednosti, drugič pa slabosti video igrice. V tretjem krogu so imeli uro časa, da so pripravili govore na nepripravljeno debatno trditev Šole samo za dečke oz. samo za deklice so boljše od mešanih šol. V finalni debati sta se pozno popoldne pomirili ekipi Marvell Z.Co (OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici) in Kwmnske košutke (OŠ Komen).

Debatni turnir se je zaključil s slovesno razglasitvijo treh najboljših ekip in deset najboljših govorcev, ki so bili nagrajeni. Zmaga je v veliko veselje gostiteljev ostala kar doma, saj je bila za najboljšo

ekipo turnirja razglašena ekipa v sestavi: Nina Lozej, Eva Terčon in Sara Godnič. Slednja je postala tudi 9. najboljša govorka turnirja. Nekateri mentorji so si v kratki pavzi med debatnimi krogi ogledali tudi pestro dogajanje na martinovanju v Štanjelu.

Vreme in odlična organizacija sta pripomogla, da so učenci, mentorji in ostali sodelujoči na turnirju Kras zapustili z lepimi vtisi. Dosežki naših debaterjev pa bodo gotovo dobra popotnica za nadaljnja tekmovanja v tem šolskem letu.

Besedilo: Anja Humar Korečič

Foto: Arhiv OŠ Komen

Državno tekmovanje iz logike

V soboto, 22. oktobra 2016, smo na naši šoli gostili del skupine tekmovalcev, ki so se uvrstili na državno tekmovanje iz logike. V Komen so prišli učenci šestnajst šol Obalno-kraške ter Notranj-

ske-kraške regije. Pridružilo se je tudi pet učencev iz Velenja.

V skupinah učencev sedmega, osmega in devetega razreda je tekmovalo 74 učencev. Skupaj se je državnega tekmovanja iz logike udeležilo preko 1 800 učencev.

Našo šolo so zastopali Sinja Spasenič Likar iz 7. b razreda, Nejc Hočevnar in Anej Žerjal iz 8. razreda ter Bor Križaj iz 9. razreda. Najboljši rezultat je dosegla Sinja Spasenič Likar, ki je z vsemi točkami osvojila 1. mesto med vsemi tekmovalci in s tem prejela zlato priznanje. Sinji za ta izjemen rezultat izreka iskrene čestitke! Čestitke tudi ostalim trem tekmovalcem, v prihodnjem letu pa vsem veliko znanja in sreče.

Vodja tekmovanja: Barbka Mahnič

Foto: Arhiv OŠ Komen

Obisk Cerkniškega polja in Postojne

V petek, 23. septembra 2016, smo se učenci šestega razreda iz Komna in Štanjela odpeljali v Cerknico. Ko smo prispeli, smo si

ogledali maketo Cerknškega jezera. Na njej je voda naraščala in presihala. Bilo je zelo zanimivo. V zgornjem nadstropju smo si ogledali film o jezeru v vseh letnih časih. Tam so bili razstavljeni stari predmeti, npr. različne vrste drsalk, pripomočki za ribolov. Nato smo se peljali z vozom – lojtrnikom. Vlekla sta ga dva konja. Vozili smo se tik ob jezeru. Po vožnji smo odšli na avtobus in se z njim odpeljali v Postojno. Tam smo si pogledali razstavo EXPO o Postojnski jami. Kustosi so nam predstavili zanimivosti o človeški ribici in povedali podatek o številu obiskovalcev jame do sedaj. Odšli smo tudi v sobo, kjer je bilo mrzlo kot v jami. Razstavljen je bil tudi vlakec, ki je včasih vozil po jami. Po zanimivem dnevu smo se vrnili nazaj v šolo.

Besedilo: Lucija Godnič in Ana Gustinčič

Foto: Arhiv OŠ Komen

Sedmič po Fabianijevih poteh

Z odmevno prireditvijo, ki je v Štanjel privabila lepo število sodelujočih učencev, mentorjev, predavateljev in zainteresiranih obiskovalcev, se je 15. oktobra 2016 zaključil že sedmi bienalni natečaj prostorskega oblikovanja Po Fabianijevih poteh in četrti geografski natečaj. Zaključna prireditev s podelitvijo nagrad letošnjim najuspešnejšim učencem je potekala v Viteški dvorani, ki so jo obiskovalci napolnili do zadnjega kotička. V kulturnem programu so nastopili učenci obeh šol organizatoric natečaja, prisotne pa je pozdravil tudi podžupan občine Komen, gospod Valter Ščuka, ravnateljica OŠ Komen pa je v svojem nagovoru predstavila kvalitativne in kvantitativne razsežnosti natečaja, ki mu v slovenskem prostoru ni enakega: »Ideja za razpis natečaja se je leta 2004 porodila znanemu kraškemu arhitektu g. Matjažu Garcerolliju. Likovni pedagoginji OŠ Dutovlje in Komen Vlasta Markočič in Tanja Samec sta originalno idejo spodbujanja in razvijanja prostorskega oblikovanja med in z mladimi takoj posvojili in jo z leti razvijali in nadgrajevali. Tako sta v letih 2009–2010 likovnemu natečaju dodali še geografskega in s tem obogatili vsebino prvega.

Od skromnih začetkov leta 2004, ko je na natečaju sodelovalo 15 šol, se je v štirih letih število nastopajočih šol podvojilo, v naslednjih letih pa je število šol naraslo na 50 in več. Natečaja se je v teh letih udeležilo veliko število učencev iz Slovenije in tujine, pridobil je značaj mednarodnega natečaja, v zadnjih štirih letih pa značaj natečaja z mednarodno udeležbo.

Z leti je natečaj poleg obsega kakovostno nadgrajeval tudi svojo vsebino, kar v strokovnih krogih ni ostalo neopaženo. Tako je

leta 2009 s spremljevalno, didaktično oblikovano razstavo »Po Fabianijevih poteh« 17. oktobra v Piranu več kot solidno zaključil 2. mednarodni kolokvij z naslovom Motivacija za ustvarjalnost in inovativnost otrok in mladine, na katerem so sodelovali domači in tuji predavatelji iz evropskih držav, Kanade, ZDA, Peruja, Tajvana in Koreje. Organizatorici razstave ga. Markočič in ga. Samec sta pripravili izbor nagrajenih in razstavljenih likovnih izdelkov natečajev v letu 2004, 2006 in 2008.

Pomen natečaja Po Fabianijevih poteh je leta 2011 prepoznala tudi Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije v partnerstvu z Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za šolstvo in šport, Ministrstvom za okolje in prostor, Zavodom RS za šolstvo, Muzejem za arhitekturo in oblikovanje in Fakulteto za arhitekturo in mu, v okviru programa »Odgovorno do prostora«, podelila nagrado Zlata kocka. S prejemom nagrade je bil projekt nominiran za svetovno nagrado Golden Cubes 2011 v Tokiu.

Razstava letošnjih nagrajenih del je bila že 1. oktobra 2016, ko je v Štanjelu potekalo odprtje DEKD, sicer pa je letos na natečaju sodelovalo več kot 50 šol, med njimi tudi nekaj iz Srbije.

Poleg odprtja razstave in podelitve nagrad je bil 15. oktobra organiziran tudi ogled Štanjela z obiskom Fabianijeve domačije, ob tem pa so bila še tri strokovna predavanja. Kot vsakič doslej pa je ob zaključku natečaja izšel tudi katalog.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Foto: Arhiv OŠ Komen

Kakšno razkošje

hoditi po zemlji v jutrišnji dan,

med hudim in čudovitim

in se zapletati v trnje sanj...

(Tone Pavček)

December.

Veselimo se uspehov, kujemo nove načrte in se še posebej s hvaležnostjo spomnimo vseh, ki nam ob naših prizadevanjih kakorkoli pomagajo.

Naj bo leto 2017 milostno in darežljivo z zdravjem, mirom, srečo in zadovoljstvom.

Učenci in delavci OŠ Komen

Potepanje po slovenski Istri

Kulturni dan učencev 7. razreda OŠ Komen v Hrastovljah, Seči in Sečoveljskih solinah

V petek, 23. septembra 2016, smo se učenci 7. a in b razreda odpravili na ekskurzijo v Koprsko primorje. Najprej smo si ogledali cerkev v Hrastovljah, nato Vrt kaktusov in nazadnje smo se sprehodili po solinah.

Ko smo prispeli v Hrastovlje, nas je tam že čakala prijazna vodička, ki nas je pospremila v cerkev sv. Trojice. Tam smo si ogledali zanimive freske, med drugim tudi najbolj znano imenovano Mrtvaški ples. Povedala nam je tudi to, da je bila cerkev zgrajena v 13. stoletju, okoli nje pa se razprostira dobro ohranjeno četrrokotno taborsko obzidje z dvema okroglima obrambnima stolpoma iz 16. stoletja. Povedala nam je tudi, da freske v cerkvi prikazujejo stvarjenje sveta, izgon Adama in Eve iz raja, prizore iz Kristusovega trpljenja, delo kmečkih ljudi v različnih letnih časih

in Mrtvaški ples, ki je seveda najbolj znamenit del. Cerkev pa je v celoti poslikal Janez iz Kastva leta 1490.

Po Hrastovljah smo se odpravili do Vrta kaktusov v Seči, kjer smo že ob vhodu videli veliko kaktusov. Gospa Magda Grašič, lastnica Vrta, nam je pokazala celotno zbirko kaktusov in povedala malo zgodovine o njih. Tam smo videli zelo velike kot tudi zelo majhne kaktuse. V Vrtu kaktusov naj bi bilo več kot 1500 različnih kaktusov in sukulent. Pokazala pa nam je tudi najstarejši kaktus, ki je star kar 61 let in prihaja iz vrste grusonijevih ježkarjev.

Na koncu smo imeli možnost kupiti kakšen kaktus.

Ko smo se ji lepo zahvalili, smo odšli naprej do Sečoveljskih solin. Spoznali smo, da si bomo ogledali le en del solin, tj. Lera, ki je danes še dejaven. Med sprehodom po solinah nam je vodička razlagala, kako pridobivajo sol, koliko bazenov s soljo imajo, ktere živali živijo tam, kako je delo solinarjev razporejeno med vse letne čase ... V spomin se mi je vtisnila zgodba o nekdanjih solinarjih, ki so s svojimi družinami priveslali na soline po posebnih kanalih in tu v času pobiranja soli živeli v dvonadstropnih hišah. Najbolje je življenje in delo na solinah prikazal film, ki smo si ga ogledali na koncu.

Naša pridnost in poslušnost sta bila poplačana z lepim razgledom po solinah in okusnim sladoledom.

Besedilo: Jure Bratina Lozej, 7. b

Šola v naravi – ČŠOD Štrk

V ponedeljek, 7. novembra 2016, smo se učenci 8. razreda za pet dni odpravili v šolo v naravi na Ptuj. Prispeli smo malo pred kosilom. Tam so nas prijetno sprejeli in nam razkazali dom. Nato smo imeli odlično kosilo, ki sta nam ga pripravila kuharja. Poskrbela sta, da smo ves teden jedli odlično hrano. Sledil je popoldanski odmor. V tem času smo se namestili v sobe.

Med tednom smo imeli različne dejavnosti: plezanje, kurentove delavnice (podrobneje smo spoznali kurenta in izdelovali maske), ogledali smo si Ptujsko jezero, se preizkusili v lokostrelstvu, spoznali nekaj več o vesolju in za konec smo si ogledali še ptujski grad. Skupaj z nami so prebivali tudi učenci OŠ Škofja Loka-Mesto, s katerimi smo se zelo dobro ujeli in na koncu postali zelo dobri prijatelji. Med odmori smo se večino časa zelo zabavali (igrali odbojko, plezali, kartali, igrali ping pong ...). Ogledali smo si tudi ptujsko smetišče, na katerem smo se zavedeli, kako onesnažujemo okolje. Bili smo zelo fizično aktivni (jutranja te-

lovadba, orientacijski tek, igre z žogo ...). Stanovalci vsake sobe smo morali vsak dan sobo tudi pospraviti in počisti.

Na zaključni večer smo se učenci OŠ Komen še posebej potrudili z zaključno točko. Tudi plesali smo. Skratka: bilo nam je zelo lepo in nepozabno! To je bil zelo naporen teden, vendar se ga bomo radi spominjali. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam to omogočili.

Besedilo: učenci 8. razreda

Računalniške delavnice v okviru projekta Simbioza šola

Na šoli v Komnu bomo v mesecu januarju organizirali pet dnevni delavnic računalništva, na katere vabimo vse starejše občane, ki bi se radi naučili delati na računalniku in z njim. Spoznali bomo program za pisanje besedil (Word), delo z elektronsko pošto in Facebook. Tudi če računalnik že obvladate, je še vedno kaj, kar vas lahko naši učenci naučijo.

Delavnice bodo potekale v popoldanskem času. Obvestila s prijavnicami bodo prinesli učenci domov.

Pridružite se našim mladim računalniškim navdušencem, ki vam bodo radi posredovali svoje znanje.

Vabljeni v čim večjem številu!

Tim Simbioza šola

Druženje pri Polžkih

Najmlajši v Vrtcu Komen (1 in 2 leti) iz skupine Polžki smo letos povabili v vrtec na popoldansko srečanje stare starše. Le-ti, ki večkrat tudi pripeljejo vnuke v vrtec in jih pridejo iskat, so tokrat uživali v sproščenem in prijetnem vzdušju. Z vnuki so izdelovali okraske iz slanega testa, se z njimi igrali in ob glasbi tudi zaplesali. Bili so zadovoljni, saj so opazili, da se njihovi vnuki v vrtcu dobro počutijo. Druženje smo zaključili s klepetom ob čajanki. Hvala vsem, ki ste si vzeli čas za vaše vnuke.

Besedilo: Silva Vrtovec in Blanka Kermolj

Foto: Blanka Kermolj

Teden otroka v Vrtcu Komen

Sporočilo oz. misel letošnjega Tedna otroka je bila Svet, v katerem želim živeti.

Ko sem petletne otroke v vrtcu vprašala, v kakšnem svetu si želijo živeti, so bile misli in želje nekaterih zelo pristne: v lepem, prirodnem, vljudnem, sončnem, naravnem, mavričnem, zabavnem ... Ker pa jim vseh teh želja nismo mogli izpolniti, smo jih skušali v tem tednu – Tednu otroka popeljati vsaj v SVET GLASBE, SVET IGRE, SVET GIBANJA, SVET PRIJATELJSTVA ter SVET PRAVLJIC.

V svet glasbe je otroke popeljala izvrstna klarinetistka Katjana Rener, ki nas je obiskala v vrtcu, otroci starejših dveh oddelkov pa so obiskali tudi komenski Godbeni dom, kjer nas je sprejel dirigent komenske godbe Matija Tavčar.

V svet pravljic nas je popeljala knjižničarka Marija s pravljico Ježek.

V svet gibanja smo se podali z gibalno dejavnostjo FIT-igrišče, v svet prijateljstva pa v družbi vrstnikov iz OŠ. Medse smo namreč povabili naše lanske sovrstnike – letošnje prvošolce in z nami so preživeli delček dopoldneva.

Za konec tedna pa smo otrokom privoščile še svet igre. Odprli smo vrata vseh igralnic in otroci so prosto prehajali iz oddelka v oddelk ter se družili v sproščeni igri.

Upam, da so izbrane dejavnosti otrokom vsaj delno predstavile svetove, v katere smo jih želeli popeljati, in verjamem, da je delček teh svetov ostal v njih.

Besedilo in foto: Agata Masten

Evropska kulturna dediščina v Štanjelu

V soboto, 1. oktobra 2016, je v viteški dvorani štanjskega gradu potekala prireditev ob dnevih Evropske kulturne dediščine v. V kulturnem programu, ki je pričel ob 11. uri, smo nastopali vsi iz enote Vrtca Štanjel. Po uvodnem pozdravu smo prišli na oder in zaplesali ob pesmi Ringa ringa raja. Rajali smo ob spremljavi na kamenčke in povedali izštevanko Ani bani.

Ob 14. uri so potekale delavnice na temo kraški suhozid kot kulturna dediščina. Delavnice so potekale na različnih lokacijah po Štanjelu, izvajale so jih strokovne delavke iz Osnovne šole in iz Vrtca Sežana. Otroci so imeli priložnost spoznavati kraški suhozid skozi senzibilizacijo.

Besedilo: Silvana Lozej in Denis Lemut

Burja

Nova didaktična sredstva v Vrtcu Štanjel

»V igri je otrok vselej nad svojo starostjo, nad svojimi dnevnimi dejavnostmi; v igri je za glavo višji od samega sebe.« (Vigotski) Igra je ena od pomembnih in specifičnih dejavnosti predšolskega otroka. Je otrokova osnovna dejavnost, strategija učenja, izhodišče za načrtovanje in temelj za razvijanje vrednot, kot so strpnost, sodelovanje, spoštovanje, razvijanje prijateljstva, medsebojne pomoči, humanosti.

Otroška igra je naravna dejavnost, ki je notranje motivirana, zato otrok v njej uživa, in sicer v samem procesu igranja in pri doseganju različnih ciljev.

V Kurikulu za vrtce (1999) je zapisano, da je igra tista dejavnost, ki na najbolj naraven način združuje temeljna načela predšolske vzgoje in je v primeru, da je opredeljena dovolj široko, razumljena kot način otrokovega razvoja in učenja v zgodnjem obdobju. V igri se v otrokovih dejavnostih prepletajo in povežejo različna področja Kurikula (gibanje, jezik, matematika, narava, družba, umetnost), kar je za razvojno stopnjo in način učenja v tem starostnem obdobju smiselno in strokovno utemeljeno.

Strokovno delo vzgojitelja predšolskih otrok obsega tudi spremljanje otroške igre. Namen tega je kvalitetno načrtovano spodbudno učno okolje, ki pomaga pri optimalnem razvoju otrokovih kognitivnih, čustvenih sposobnosti, spretnosti in znanj. Vzgojitelj predšolskih otrok spodbuja in omogoča igro, v kateri otrok raziskuje, eksperimentira in preživlja situacije iz vsakdanjega življenja. Strokovne delavke se igri predšolskega otroka posvetimo tako z opazovanjem in usmerjanjem kot tudi z izbiro igrač in didaktičnih sredstev ter izdelavi le-teh. V Vrtcu Štanjel smo nabavili nekaj novih didaktičnih sredstev, s katerimi bodo otroci pridobivali nove spretnosti in znanja. Za finančno pomoč pri nabavi se iskreno zahvaljujemo OO Rdečega Križa Komen, ki je zbrana sredstva iz dobrodelne prireditve lansko leto doniralo vrtcu.

Nabavili smo veliki vodni set, komplet otroških bobnov in rekvizite za razvijanje gibalnih sposobnosti otrok. Ob igri z vodnim setom so otroci povedali:

- »To je velika igrača, ima mlinčke, ladje, letala, lahko natočiš vodo, da potem vleče ladje naprej«
- »Ima zapornice, da spustiš vodo, ki teče in potisne ladjo naprej«
- »Všeč mi je. Bil sem gasilec, vozil letalo«
- »Lahko se nas je veliko igralo«
- »Je super«.

Otrokom, staršem in vsem, ki vstopajo v naš vrtec, želimo veliko prijetnih dni med nami.

Otroci in strokovne delavke Vrtca Štanjel

Besedilo: Jana Štok Pavlin

Foto: Mateja Bežek Kosmač

Teden otroka v Štanjelu

Tema letošnjega Tedna otroka je bila Svet, v katerem želim živeti. Zadale smo si različne dejavnosti in tako še popestrile vsakodnevno dogajanje v vrtcu. Imeli smo malico po želji otrok. Otroci so izbirali dve vrsti hrane ves teden v oktobru. Tudi naš

vrtec je vključen že več let v FIT projekt. V sklopu tega smo ob svetovnem dnevu hoje izvedle planinski pohod. Starejši skupini sta si ogledali domače živali v Kobdilju, mlajši skupini sta šli do Ferrarijevega parka. Strokovne delavke smo pripravile FIT igrišče z zanimivimi štafetnimi in gibalnimi igrami za razvoj grobe in fine motorike.

Obiskala nas je ga. Nataša Mohorčič, ki je imela s seboj nenavadne živali: kačo, želve, papagajčka, kuščarja in agavo. Otroci so živali lahko tudi pobožali in jih opazovali. To pa ni bil edini obisk, saj smo imeli tudi učenko glasbene šole, ki je zaigrala nekaj skladb na violončelo. Otroci so ji radovedno prisluhnili in se ji zahvalili za čudovit glasbeni dopoldan.

V šolskih prostorih smo si ogledali razstavo buč gospe Bože iz Branika.

Besedilo: Silvana Lozej in Denis Lemut

Foto: Arhiv Vrtca Štanjel

Tetka Jesen v Štanjelu

V ponedeljek, 26. septembra 2016, nas je obiskala prava tetka Jesen. Prinesla nam je polno košaro jesenskih dobrot. Ob instrumentalni glasbi nas je popeljala skozi jesenski gozd in nam zapela Rjavo pesem (Mira Voglar). Pe-sem smo skupaj zapeli in spremljali na instrumente: palčke, orehove lupinice in zvončke. Po obisku smo odšli na sprehod in opazovali naravo v jesenski lepoti.

Besedilo: Silvana Lozej in Denis Lemut

Naj se uresničijo vse želje...

Srečno 2017.

Vam želijo majhni in veliki
iz Vrtca Sežana

Burjina glasba

Cominum

Za Mešanim pevskim zborom Cominum je precej pestra in delavna jesen. Po izjemnem uspehu na zborovskem tekmovanju v Šibeniku, kjer je prejel zlato nagrado, se je zbor po kratkem poletnem oddihu zopet zakopal v note ter začel pripravljati nov program. Ta nosi naslov Glasba brez besed in je nekoliko drugačen od prejšnjih. Pri teh skladbah besedila ni, z glasovi pevci poustvarjajo glasbo oziroma zvok glasbil, osvobojeni besednih spon se potopijo v svet ritmov in harmonij, sproščeno zaploskajo, tlesknejo s prsti in se zazibajo v ritmih. Le-ti so bili tokrat zares posebni: mogočni v Fanafare a capella, mistični v Adiemu-su, melanholični v Tango to evora in sproščujoči v Welcome in blue. Posebno noto k izpopolnjenosti programa sta dodali solistki Nina Pirec in Ursula Lavrenčič ter glasbeniki, ki so priskočili na pomoč: pianistka Anja Tavčar, trobentist Gregor Rogelja in tolkalec Tadej Rogelja. MePZ Cominum se iskreno zahvaljuje za sodelovanje.

Prvič so pevci MePZ Cominum Glasbo brez besed izvedli na koncertu v Bazovici 5. novembra, kamor so se odpravili na povabilo tamkajšnjega mešanega pevskega zbora. Na koncertu, ki je imel tudi dobrodelno noto, so pevci znova spletili prijateljske vezi z obljubo o nadaljnjem obojestranskem sodelovanju.

Seveda člani MePZ Cominum redno skrbijo tudi za kulturno dogajanje v lokalnem okolju. Tako so v soboto, 19. novembra, za domače občinstvo pripravili Martinov koncert z gosti. Tokrat so v naše konce prišli Združeni mešani pevski zbor Repentabor ter

Ženski pevski zbor Marjetice iz Podkrajja. Polna dvorana v Gorjanskem je bila zopet priča prijetnemu večeru kvalitetne zborovske glasbe, druženje nastopajočih z obiskovalci prireditve pa dokaz, da kultura v občini Komen še kako živi ter ima trdno podporo. Glasba brez besed je slab teden za tem zazvenela tudi na bionalnem tekmovanju Sozvočenja na Dobrovem v Goriških Brdih, ki se ga je MePZ Cominum tokrat udeležil že tretjič zapovrstjo. Strokovno ga je spremljal zborovodja in skladatelj Ambrož Čopi.

Tokrat sicer brez nagrade a z bučnim in iskrenim aplavzom so navdušili prepolno dvorano dobrovskega glasu s programom Glasba brez besed, ki je izzvenela do potankosti.

Delovno jesen pa so člani MePZ Cominum zaključili v nedeljo, 27. novembra, na Območni reviji kraških pevskih zborov v Sežani, kjer so iz rok priznanega zborovodje Marka Muniha prijeli priznanje za dobro in kvalitetno delo. Tu je že december, zagotovo se bo MePZ Cominum slišalo še kje, zagotovo tudi ob božičnih praznikih v Postojnski jami, kjer pevke in pevci kanijo zaključiti nadvse uspešno leto, ki je za njimi.

Ob tej priložnosti se članice in člani MePZ Cominum zahvaljujejo vsem podpornikom in sponzorjem za njihovo podporo v preteklem letu, vsem prijateljem za pomoč in podporo ter vsem ostalim, ki ste s Cominumom kakorkoli povezani. Ob prihajajočih praznikih vam vsi skupaj želijo srečen božič ter uspešno in zadovoljno leto, ki prihaja. Cominum ostaja na svoji poti, veseli bodo, če ostanete z njimi tudi vi, dragi občani.

Besedilo: Uroš Simčič

Foto: Ivana Žigon

Kraška harmonika se je z jesenskim koncertom poklonila dolgoletnemu predsedniku Ludviku Žiberni

Kulturno društvo Kraška harmonika Sežana je svoj jesenski koncert organiziralo v spomin na ustanovitelja društva, prvega in dolgoletnega predsednika sedaj že več kot stočlanskega društva, Ludvika Žiberna (25. 9. 1939–6. 6. 2014). Koncert je 7. oktobra potekal v zadružnem domu v Štorjah. Na prireditvi se je zbralo veliko domačinov, ljubiteljev tako priljubljenega ljudskega instrumenta, kot je prav diatonična harmonika, in vseh, ki jih vežejo lepi spomini na nekdanjega predsednika društva in godca v pravem pomenu besede Ludvika Žiberno.

Na prireditvi, ki jo je povezovala Tina Počkar, so kot gostje v prvem delu koncerta nastopili člani Vrhovske vaške godbe, ki deluje od leta 2009. V drugem delu nastopa pa so na oder prišli člani več kot 20-članskega harmonikarskega orkestra, ki so poželi velik aplavz. Ludvikova želja je bila, da se v društvu izoblikuje harmonikarski orkester in to se je tudi zgodilo. Člani orkestra pridno vadijo in nastopajo na raznih srečanjih, kulturnih prireditvah, koncertih in ob drugih priložnostih. Najbolj so ponosni na

sodelovanje v oddaji Slovenski pozdrav, pridejo pa vedno in kamorkoli jih povabijo. Ledino z orkestrom je oral Rok Tavčar, zadnje leto pa ga vodi Matic Štavar. Prireditev je zaključil izvrstni harmonikar Jan Novak iz Tomačevice, ki uspešno predstavlja društvo na mnogih tekmovanjih doma in v tujini ter se vrača z izrednimi uvrstitvami in nagradami.

Besedilo: Olga Knez

Foto: Olga Knez

„Kantali smo veselo“ – območno srečanje ljudskih pevcev in godcev v Štanjelu

Sežanska območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti se že nekaj let dejavno vključuje v projekt Dnevoev evropske kulturne dediščine, ki jih pod okriljem Zavoda za kulturno dediščino organizirajo številni soorganizatorji dogodkov po vsej Sloveniji. V sodelovanju z Občino Komen je (2. oktobra) v Štanjelu, kjer so se dan prej tudi uradno začeli dnevi in Teden evropske kulturne dediščine, organizirala Območno srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž pod naslovom „Kantali smo veselo“, na katerem se je v tekmovalnem delu predstavilo sedem skupin. Dve skupini pa sta svoje petje in igranje predstavili pred tekmovalnim delom in po njem.

V Viteški dvorani so številnemu občinstvu pozdrav najprej prinesli najmlajši pevci in godci iz Pliskovice, ki so si nadeli delovno ime „Pevci in godci iz ptičje vasi“. V tekmovalnem delu prireditve, ki jo je ubrano povezoval Urban Grmek Masič, pa so se predstavili: pevska skupina KD Vasovallec iz Ilirske Bistrice, pevci ljudskih pesmi KD Borjač iz Sežane, FK Val Piran, pevke ljudskih pesmi

KD Kraški šopek Sežana, skupina godci KD Mandrač Koper, pevska skupina Kantadore KD Gradin Gračišče in godčeva skupina FK Val Piran. Zaključni pozdrav pa so kot presenečenje pripravili godci Kraškega šopka.

Pevci in godci so znova prepričali vse ljubitelje ljudskih pesmi in viž, ki so jim namenili obilen aplavz, da je preprosta glasba lahko enako lepa in razveseljujoča kot klasična ali moderna. Vodja sežanskega sklada za kulturne dejavnosti Vladislava Novotnik je vsaki skupini podelila priznanja za sodelovanje in šopek nageljnove. Petje in igranje je spremljalo budno oko strokovne spremljevalke srečanja Nine Volk, ki je najboljše skupine predlagala za regijsko srečanje ljudskih pevcev in godcev, ki je potekalo sredi oktobra (15. oktobra) v Jasenu pri Ilirski Bistrici. Najboljših dvanajst skupin pa se je nato pomerilo na državnem srečanju. Področna selektorica Nina Volk je prireditev takole povzela: »Pevske in godčevske skupine so se v Štanjelu predstavile z zanimivimi programi in dostojnimi izvedbami. Večinoma gre

za zasedbe, ki redno prihajajo na tovrstna srečanja, mnoge pa se udeležujejo tudi pevskih in godčevskih seminarjev, ki jih pripravlja JSKD. Prav izobraževanje in ozaveščenost o ljudski glasbi pripomoreta k temu, da skupine kakovostno rastejo. Namen ocenjevanja srečanj zato ni kritiziranje in iskanje napak, pač pa usmerjanje skupin k iskanju rešitev za težave, s katerimi se srečujejo pri poustvarjanju ljudskega izročila.

Na prireditvi so se najprej predstavili najmlajši pevci iz Pliskovice, ki so zapeli dve pesmi: Teci, teci, bistra voda in Špicpolka. Pliskovica je namreč vasi, ki nosi številne „ptičje“ priimke, kot so Vrabci, Čuki, Kosi, Žerjali, Petelini idr., zato si je skupina nadela delovno ime Pevci in godci iz ptičje vasi. Skupina je nastala iz otroške folklorne skupine Pliskini pastirčki, ki deluje pod okriljem Razvojnega društva Pliska. Otrokom pri petju in igranju pomagajo tisti odrasli posamezniki iz vasi, ki se že sicer ukvarjajo z ohranjanjem ljudskega izročila.

S petjem so navdušile tudi pevke Kraškega šopka iz Sežane, ki so bile edina ženska pevska skupina na prireditvi. V Kraškem šopku se redno zbirajo žene, ki so si za temeljno nalogo zastavile odkrivanje preteklosti, jo deliti z drugimi ter jo ohranjati v prihodnost. V skupini so pevke iz italijanskega in slovenskega Krasa. Kot pevke ljudskih pesmi so začele delovati v letu 2007 z namenom, da bi prispevale k ohranjanju ljudskih pesmi. Tokrat so peale pesmi, ki so jih naši predniki peli predvsem na Krasu, ljudske pesmi pa so pripovedne. Skupina, ki jo vodi Andreja Gerželj Breščič, je zapela pesmi: šaljivo pesem Lovrenc ni tega vreden in balado Dekle sedi na bregu (obe pesmi je zapela sedaj že pokojna Anica

Starc Jakopova iz Križa, slednjo pa sta zapeli v duetu Miranda Novak in Mojca Širc) ter Ko je bog Adama ustvaril.

Šaljivo pesem Lovrenc ni tega vreden so obiskovalci ob pesmi Dober večer, ljubo dekle (kjer sta kot solista nastopila Aleksander Kariž in sežanski prepoznaven slikar – akvarelist Marjan Miklavc) slišali tudi iz ust pevcev KD Borjač iz Sežane, ki jih vodi Jerica Česnik Antler, predsednica društva pa je Margit Grošelj Miklavc.

Organizatorji so k sodelovanju povabili tudi nove ljudske pevce in godce, saj ugotavljajo, da je Primorska podhranjena na tem področju v primerjavi z drugimi slovenskimi regijami. Organizirali pa bodo tudi dodatna izobraževanja.

Besedilo: Olga Knez

Foto: Fabio Zonta

Martinov koncert kraško-brkinskih godb in počastitev 200 let glasbenega šolstva na Slovenskem

V Senožečah smo v soboto, 19. novembra 2016, doživeli prvi koncert petih kraško-brkinskih pihalnih godb v organizaciji Javnega sklada republike Slovenije za kulturne dejavnosti Ol Sežana ob sodelovanju Razvojnega centra Divača, Pihalnega orkestra Divača in Osnovne šole Divača – podružnične šole v Senožečah. Predstavilo se nam je pet kraško-brkinskih godb, med katerimi je po stažu in številu godbenikov najmanjša in najmlajša Vrhovska godba z dirigentom, ki prihaja iz Doline iz sosednje Italije. Giorgio Prašelj Jure nam je skupaj z godbeniki zaupal, da je bilo

leto 2009 plodno leto za Vrhe. Profesor Leander Pegan, takrat že upokojeni ravnatelj Glasbene šole Sežana, je dal pobudo za ustanovitev godbe, ki danes šteje dvanajst članov. In se je ime Leandra Pegana kot rdeča nit vleklo skozi predstavitev še treh pihalnih godb, saj so kar štiri od petih kraško-brkinskih godb zaživele na njegovo pobudo in spoznanje, da mora glasbena šola svoje strokovno znanje zasaditi v ljubiteljsko kulturo. Dirigentske palice vihtijo profesorji Glasbene šole Sežana, ki delajo tudi v njihovih podružnicah v Hrpeljah, Divači in Komnu. Prav oni znajo navdušiti svoje učence in jih zvabiti v pihalne godbe, v katerih so osnovnošolci, srednješolci, študenti in nekateri že zaposleni delavci. Na Martinovem koncertu so se nam predstavili še profesor Boris Benčič s Pihalnim orkestrom Divača, profesor Tomaž Škamperle z Mladinskim pihalnim orkestrom Brkinska godba 2000, profesor Mitja Tavčar s Pihalnim orkestrom Komen in že omenjeni profesor Ivo Bašič s Kraško pihalno godbo Sežana.

Zahteven in všečen program so nam godbe podarile za ta večer, ki je bil res posebno doživetje. Spoznali smo vse tiste, ki so prežeti z odličji, saj dosegajo izjemne uspehe tudi zunaj naših meja in prispevajo k prepoznavnosti naše tako raznolike kraško-brkinske deželice. Obiskovalci koncerta so program sprejeli spoštljivo in z veliko čustvenega naboja. Kaj pravite, ali ni prav glasba pot do človeka? Z njo smo se družili s ponosom v duši in upanjem v očeh. Hvala vsem, ki ste bili z nami, tudi županiji Občine Di-

vača, gospe Alenki Štrucelj Dolgan, ki koncerta ni spregledala. Vsem, ki niste uspeli na koncert, pa naj zaupamo, da je zlato lesketajoča se glasbila objemalo toliko mladih glasbenikov, ki jim zagotovo nikoli ni dolgčas in tudi zato ne najdejo stran poti. V tem je bogastvo ljubiteljske kulture in poročstvo za zdravo prihodnost. Glasbeni šoli Sežana smo podelili zlato priznanje Sve- ta JSKD OI Sežana, zavedajoč se, da prav iz njenih vrst prihajajo

odlični mladi godbeniki. Pa vendar bi brez pomoči predsednikov godb, brez staršev naših mladih godbenikov, ki bi lahko s prevoženimi kilometri na vaje zaobšli lep del naše domovine, bile pihalne godbe kot pomlad brez cvetja. Ta dan je bil za nas cvetoča pomlad.

Besedilo: Ana Godnik

Sociala

25. november – mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami

Organizacija združenih narodov je 25. november razglasila za mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami. Do 10. decembra, ko obeležujemo svetovni dan človekovih pravic, po vsem svetu potekajo akcije za odpravo nasilja nad ženskami.

V Obalno-kraški in Primorsko-notranjski regiji smo v letošnje akcije osveščanja proti nasilju nad ženskami vključili predvsem dijake. Osrednji dogodek je potekal v Gledališču Tartini v Piranu, kjer so dijaki z mentorico dr. Neno Močnik raziskovali, kakšne oblike vedenja pomenijo nasilje, kakšne stereotipne predstave o ženskah in moških nosimo s seboj ter ugotavljali, koliko nasilnega vedenja prepoznavamo v našem vsakodnevem življenju. Nasilje nad ženskami in otroki v družini je žal še vedno naša realnost. V letu 2015 je bilo na sedmih centrih za socialno delo v naši regiji obravnavanih 267* žrtev nasilja v družini, v Sloveniji pa skupno 3 404. Te številke pa ne povedo v celoti, kako obsežno je nasilje, saj se žrtve težko odločijo za izhod iz nasilja in poiščejo pomoč. Pot iz nasilja se lahko zdi kot labirint, kjer se včasih ne vidi izhoda, kljub temu da ta obstaja.

To so izkusili tudi dijaki, ki so se sprehodili skozi simbolični labirint nasilja in tako spoznali, kaj vse lahko vpliva na to, da ženska postane žrtev nasilja. Pot iz nasilja pa je lažja, če poiščemo ustrezno pomoč.

Poiščimo pomoč in delujmo skupaj vse dni v letu, da bo žrtev nasilja v družini manj!

Nataša Prelesnik Korošic
Regijska varna hiša Kras
CSD Sežana

*Opomba: Podatki so povzeti po poročilu mag. Damjane Jurman, regijske koordinatorice za preprečevanje nasilja, vključujejo CSD Koper, CSD Piran, CSD Izola, CSD Sežana, CSD Postojna, CSD Ilirska Bistrica.

Hvala za vsak nasmeh, stisk roke in prijazno besedo, za vsak še tako droben dar, ki ste ga v letu 2016 namenili ljudem okrog sebe.

V letu 2017 vam želimo miru, zdravja in obilo sreče, da bi jo lahko delili z vsemi, ki jo potrebujejo.

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Sežana

Labirint nasilja, avtor: Regijska varna hiša Kras

Informacije in pomoč pri nasilju v družini nudijo Centri za socialno delo in policija, pa tudi:

- Krizni center za žrtve nasilja, CSD Piran:
tel. 040 303 669 (24h/dan), 059 039 590 (od 8.00 do 21.00),
e-naslov: csd.piran-kc@gov.si
- Regijska varna hiša Kras, CSD Sežana
tel: 05 6202 442, 070 754 530 (od 8.00 do 17.30),
e-naslov: vkhkras@gmail.com, www.vhkras.si
- Krizni center za otroke in mladostnike – Marelična hiša, CSD Koper
tel: 05 663 45 90, 041 303 203,
e-naslov: kcm.koper@gov.si, www.csd-kp.si
- Regijska koordinatorica za preprečevanje nasilja pri CSD Koper
Damjana Jurman, Cankarjeva ul. 6, Koper,
tel: 05 66 34 579, 041 640 195,
e-naslov: damjana.jurman@gov.si
- Društvo za nenasilno komunikacijo, enota Koper
Vojkovo nabrežje 10, Koper, tel. 05 639 31 70, 031 546 098,
e-naslov: dnk.koper@siol.net, www.drustvo-dnk.si

Priznanje za življenjsko delo na področju turizma in kulinarike Adi Špacapan

Kraševka Ada Špacapan (l. 1952 rojena v Črničah, Ajdovščina) iz Špacapanove hiše Komen je 12. oktobra prejela priznanje za življenjsko delo v gostinstvu in za promocijo kulinarike na Krasu, ki ji ga je na Dnevih slovenskega turizma v Radencih podelila sekcija za gostinstvo in turizem pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije.

Ada se gostinstvu kot marljiva in pridna delavka predaja že več kot štirideset let. Pri tem ji pomagata mož Slavomir in sin Ago. »Filozofija moje kuhanje so jedi, ki izhajajo iz kraške kulinarične dediščine, hkrati pa se spogledujem s sodobno – avtorsko kulinariko. V naši hiši v Komnu je mogoče obiskati vinoteko z izbranimi kraškimi in drugimi slovenskimi vini ter žganji. Letos pa urejamo še zorilnico za pršute, salame in sire. Svojo ponudbo pa bomo zaokrožili še z zorilnico za kise,« s ponosom pove Ada, ki je nosilka kolektivne storitvene znamke Ročno rezan pršut. Ukvarjajo se tudi z oddajanjem sob. Ada Špacapan, ki je sooblikovala razvoj sodobne kuhinje na Krasu, si še vedno prizadeva za njeno popularizacijo. Je aktivna članica Sekcije za gostinstvo in turizem in živilsko dejavnost pri sežanski območni obrtno-podjetniški zbornici, dolga leta je bila tudi njena predsednica. Ada nedvomno sodi tudi med idejne ustanoviteljice in pobudnice kulinarične prireditve Mesec kraške kuhinje. Ob 20. obletnici ter prepoznavni manifestaciji so ji organizatorji podelili naziv ambasadorica Meseca kraške kuhinje. Prav tako je idejna pobudnica spomladanske prireditve Mesec divjih špargljev na Krasu. Njeno delovanje je pomembno zlasti z vidika lokalne in regionalne kulinarike, ki je glavno gibalno naprednega svetovnega gastronomskega razvoja.

Besedilo: Olga Knez

»Razgaljena prodaja«

V okviru Programa pospeševanja drobnega gospodarstva občin Sežana, Hrpelje – Kozina, Divača in Komen je v torek, 20. septembra 2016, na Območni obrtno-podjetniški zbornici Sežana potekala zanimiva marketinška delavnica, na kateri so bile uvodoma predstavljene novosti v ponudbi OOO Sežana, ponudbi Abanke, Zavarovalnice Adriatic Slovenica ter ugodnosti ponudnika goriva Shell Adria. V nadaljevanju dogodka je potekala marketinška delavnica z naslovom »Kako poiskati nove kupce«. Udeleženci so na delavnici s predstavitvijo svojih praktičnih primerov spoznavali, kako in komu prodajati, kako učinkovito komunicirati s strankami, kakšen mora biti osebni pristop in kako neverbalno komunicirati. Izkušeni predavatelj Robert Andolšek je udeležencem predstavil, kako izdelati komercialno filozofijo lastnih produktov ali podjetja. Nadaljevanje je zajemalo prodajni Vademecum, ki se je zaključil s prodajnim krogom ter z velikim poudarkom na »pravih« vprašanjih, ki jih postavljamo v prodajnem procesu potencialnim kupcem z namenom uspešnega zaključka. Poudaril je, da si moramo pripraviti svoj pristop, torej, da

ne prodajamo, temveč kupcem rešujemo probleme. Udeleženci so bili z delavnico zadovoljni, dobili so predvsem praktična in uporabna znanja.

Izvedbo delavnice so omogočili Občina Sežana, Občina Hrpelje – Kozina, Občina Divača in Občina Komen, Abanka, Zavarovalnica Adriatic Slovenica ter Shell Adria.

Besedilo: Marija Rogan Šik
Foto: Arhiv OOO Sežana

Podelitev jubilejnih priznanj ter srečanje obrtnikov in podjetnikov Krasa in Brkinov z župani

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana je v sodelovanju z Občino Sežana v četrtek, 24. novembra 2016, v Kosovelovem domu Sežana, organizirala že tradicionalno podelitev jubilejnih in posebnih priznanj. Letošnje zaključno srečanje članov smo si želeli obeležiti malo drugače; aktivno in usmerjeno v dialog za prihodnost.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana smo obrtniki in podjetniki, ki si zaradi vse bolj zahtevnih razmer na trgu želimo čim prijaznejšega poslovnega okolja, predvsem na lokalni ravni, v domačem okolju, kjer delamo in ustvarjamo. V želji, da bi lokalno okolje slišalo glas malega gospodarstva, smo z župani občin Krasa in Brkinov odpirali razpravo. Okrogla miza z naslovom »Iz-zivi gospodarstva in razvojne priložnosti« je bila možnost, da je k razvojnim strategijam občin in njihovim usmeritvam na področju gospodarstva vsak dodal svoj pogled. Udeleženci srečanja so imeli priložnost, da so s svojimi predlogi in pobudami aktivno sodelovali v razpravi.

Po zaključku okrogle mize se je pričel drugi del prireditve, kjer je tudi letos Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana podelila jubilejna priznanja obrtnikom in podjetnikom, ki beležijo 10, 20 in 30 let delovanja. Podeljena pa so bila tudi častna odlikovanja in priznanja, ki jih zbornica podeljuje z namenom nagrajevanja in nadaljnje spodbude, kot zahvalo za aktivno udejstvovanje in delovanje v zbornici ter za dosežke na področju razvoja v obrti in podjetništvu. Letos je bilo skupno 31 prejemnikov jubilejnih priznanj.

Za 10 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu so zahvalo prejeli: Agropreskrba trgovska družba, d. o. o., Sežana; Borut Mezgec, s. p., Storitve; Alnesa stavbno pohoštvo, Sandi Prodan, s. p., in Gostilna Skok – Katja Skok, s. p.

Za 20 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu so zahvalo prejeli: Kamnoseštvo in restavracija – Čevnja Sandi, s. p.; Kozmetični salon – Fabjan Jasmina, s. p.; »Gostilna Grgič« – Grgič Tamara, s. p.; Hortikultura Sežana – vrtnarstvo, gozdarstvo in komunalne storitve, d. o. o.; Ključavničarstvo Kavčič – Kavčič Evgen, s. p.; Avtoprevoznik Planinšek Valter, s. p.; Gradbena mehanizacija SB – Bojan Seražin, s. p.; Kozmetika Meri – Starc Meri, s. p.; Štolfa, gradbeno podjetje, d. o. o.; Štrekelj Plemeniti Alenka zasebni zdravstveni delavec zobotehnik.

Za 30 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu so zahvalo prejeli: DRM, razvoj in proizvodnja led svetil, d. o. o.; Avtoprevoznik Rado Gec, s. p.; Tria – elektroinstalacije in ogrevalna tehnika – Gombač Igor, s. p.; Avtoprevoznik Nevo Grgič, s. p.; Umetnostno kovaštvo, Boris Luin s. p.; Frizerstvo – Salon Nadja, Nadja Nedoh, s. p.; Okrepčevalnica – Bistro Sever – Aldo Sever, s. p.

Posebno pisno priznanje za aktivno delo v zborničnem sistemu je šlo v roke Igorja Peressona, lastnika picerije in restavracije Etna v Divači.

Priznanje za kakovost izdelkov, storitev in inovatorske dosežke v obratovalnicah in podjetjih je prejelo kar osem nagrajencev, in sicer:

- Lemo, d. o. o., – Gostilna Kobjeglava – Simo Komel. Simo Komel je lastnik podjetja Lemo, d. o. o., v okviru katerega deluje Gostilna Kobjeglava in Restavracija Grad Štanjel. Začetki segajo v leto 2006, ko se je Simo kot zunanji svetovalec z bogatimi gostinskimi izkušnjami vključil pri preurejanja MIP-ovega degustacijskega prostora v gostilno z željo, da gostom ponudijo več kot pršut. Leta 2009 je Simo Gostilno Kobjeglava vzel v najem. Danes jo zaznamuje modernizirana kraška kuhinja, ki stremlji k filozofiji nič kilometrov, in posebno pozornost usmerja v okuse, podrobnosti in predstavitev. Simo se zavzema za tesno povezovanje in sodelovanje z lokalnimi pridelovalci in ostalimi ponudniki z željo po čim večji prepoznavnosti Krasa in bogastva, ki ga ponuja. S svojo ekipo pripravlja tudi poročna slavlja, degustacije in praznovanja. V zadnjem času svojo ponudbo vse pogostejše promovira tudi v tujini, predvsem v Avstriji in sosednji Italiji. Kot dodatno ponudbo Simo svojim gostom in turistom ponuja ogled stare Grmekove pršutarne v neposredni bližini, kjer obiskovalcem pokaže celoten proces nastajanja kraškega pršuta. V letošnjem letu je Simo dejavnost in ponudbo razširil še z najemom Gradu Štanjel ter tako čudoviti Štanjel obogatil še s kulinarčno vsebino s poudarkom na tradicionalnih okusih, nadgrajenih z njegovo prefinjeno kuharsko spretnostjo.

- Pika, d. o. o., iz Tomačevice – Matjaž Adamič. Podjetje Pika, d. o. o., je družinsko podjetje, katerega začetki segajo v leto 1987, ko so začeli s popoldansko obrtjo izdelovanja nogavic. Leta 1991 pa so se preoblikovali v družbo d. o. o. Če nogavice izberete glede na stas in obleko, s primerno kombinacijo barv izdatneje vplivajo na ugodno počutje. V podjetju Pika se trudijo, da s svojimi atraktivnimi modnimi ali umirjenimi barvami, potiskanimi in vpletenimi motivi zadovoljijo otroke, mladostnike, odrasle in starejše. Njihovi kupci prihajajo iz Slovenije, Italije, Hrvaške in Srbije. Ves čas sledijo modnim trendom modelov in barv, razvoju tekstilne industrije v smeri vrhunskih dosežkov pri tehnologiji materialov, saj lahko spletejo nogavice z brezšivnim šivom na prstih, nogavice brez elastike, kompresijske dokolenke in nogavice iz vlaken, ki vpijajo znoj in vonj. To je vrhunski dosežek japonskih strokovnjakov, ki je pri nas še premalo poznan. Njihov pogled je usmerjen predvsem v razvoj in trende v Italiji. Tam jih gostijo proizvajalci najboljših prej, kakor tudi vrhunski proizva-

jalci strojne opreme. Na ta način v podjetju Pika ohranjajo stalen stik letnih modnih trendov modelov, barv in strojne opreme. Sodelujejo tudi s slovenskimi oblikovalci. Trudijo se delati kvalitetno, kar dokazuje zadovoljstvo njihovih kupcev tako s kvaliteto kot tudi modnimi trendi.

- Cvetličarna Erika – Erika Kljun Peric iz Sežane
- Elektroinštalacije Emil Gombač iz Tubelj pri Hrpeljah
- Lapeš – montaža kamna, keramike in zaključna dela v gradbeništvu Rado Svetina, s.p.
- Mlinarstvo Mlinko – Franko Koritnik iz Dolenje vasi
- Pečarstvo Femc – Jože Femc iz Dolenje vasi
- Slaščičarstvo A-B Anita Resinovič iz Ostrovice.

Posebno častno priznanje OOO Sežana pa je prejela Saša Likavec Svetelšek, županja Občine Hrpelje – Kozina za visoko stopnjo sodelovanja, posluha in podpore pri spodbujanju obrtništva in podjetništva.

Iskrene čestitke vse prejemnikom priznanj in zahvala občinam Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana, ki so nas pri izpeljavi prireditve tudi finančno podprle.

Besedilo: OOO Sežana

NOVOST:

VEM točka tudi v občini Komen

Območna razvojna agencija Krasa in Brkini ima enkrat mesečno VEM točko, namenjeno podjetnikom in potencialnim podjetnikom v Zadružnem domu v Komnu v kotičku. **Uradne ure:** vsak **tretji torek v mesecu od 12.00 do 15.00 po predhodni najavi** na telefonski številki 05 73 44 362 ali po elektronski pošti info@ora.si vsaj dva dni pred izvajanjem uradnih ur VEM točke.

Vstopna točka VEM izvaja naslednje storitve:

- informiranje vseh ciljnih skupin,
- osnovno podjetniško svetovanje,
- informacije za ustanovitev, razvoj in poslovanje podjetij,
- izvajanje postopkov registracij d. o. o. in s. p.

V okviru izvajanja postopkov registracij lahko na točki VEM enostavno, hitro in brezplačno opravite vse na enem mestu:

- registracija d. o. o. in s. p. v sodni/poslovni register,
- vpis sprememb d.o.o. in s.p. v sodni/poslovni register,
- izbris s. p. iz sodnega registra,
- prijava davčnih podatkov,
- oddaja zahtevka za izdajo identifikacijske številke za DDV za s. p. in d. o. o.,
- prijave, odjave in spremembe zaposlenih v obvezna socialna zavarovanja,
- prijavo prostega delovnega mesta,
- oddaja vloge za pridobitev obrtnega dovoljenja za samostojne podjetnike,
- oddaja pooblastil za procesna dejanja v postopkih VEM.

Lepo vabljeni!

Delavnica o jedeh iz divjačine

Sekcija gostincev Območne obrtno-podjetniške zbornice Sežana je v torek, 4. oktobra 2016, organizirala delavnico »Jedi iz divjačine«.

Delavnica je bila sestavljena iz teoretičnega dela, v katerem je bila udeležencem predstavljena sezona lova divjačine oz. lovne dobe, zorenje divjačine ter možnosti odkupa divjačine, ter iz praktičnega dela, v katerem so lahko okusili jedi, ki jih je pripravil kuhar Peter Patajac. Divjačina postaja vedno bolj priljubljena alternativa tradicionalnim vrstam mesa, predvsem zaradi svoje sestave (manj maščob, več mišičnega tkiva) in tudi zaradi okusa. Divjad se za razliko od npr. gojene govede prehranjuje dosti bolj raznovrstno, zato je okus divjačinskega mesa poseben. Delavnica je bila izvedena v okviru Programa pospeševanja drobnega gospodarstva občin Sežana, Hrpelje – Kozina, Komen in Divača.

Besedilo: Klementina Križan
Foto: arhiv OOO

Dva šampiona na Kras – AGRA – 54.

Kmetijsko živilski sejem GORNJA RADGONA

V Sloveniji površine vinogradov (16.000 ha) zajemajo 3,2 odstotka kmetijskih površin, vinogradništvo pa predstavlja 10 odstotkov vrednosti slovenske kmetijske pridelave. Na Krasu je 575 ha vinogradov, vinogradništvo pa je tu glavna kmetijska panoga, zato je potrebno vedno krepiti sloves terana PTP in drugih vin vinorodnega kraškega okoliša. Prav različni sejmi in ocenjevanja so oblike promocije in prepoznavnosti Krasa doma in v tujini. Kmetijski sejem v Gornji Radgoni je letos, poleg ocenjevanja mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov, pa sadnih sokov in brezalkoholnih pijač ter medu, vključeval tudi že 42. državno ocenjevanje vin. Letos je sodelovalo pet držav s skupaj skoraj 500 vzorci vin. Kraški vinarji se na to ocenjevanje skrbno in številno prijavljajo. Tudi letos je bilo tako, saj je bilo ocenjevanih kar 37 vzorcev terana, kar izkazuje tudi prav dober do odličen lanski vinski letnik. Pogoji za izbiro šampiona po kategorijah vin pa je vsaj 25 vzorcev. Za odličja je seveda potrebno imeti odlična vina in še dobršen koš sreče, saj se odloča na stotine. Podeljenih je bilo enajst šampionov in dva sta zasluženo prišla na Kras. Šampiona za teran PTP letnik 2015 si je prislužila vinska klet pri Starčih Tavčar iz Križa. Podeljenih pa je bilo še sedem zlatih priznanj za teran PTP: Vinakras, z. o. o., Sežana kar štirir zlate medalje, družina Radišič, CV – Colja Vino in Boris Škerlj. Tik za njimi pa

kar 26 srebrnih medalj, ki se svetijo skoraj kot zlato. Na Krasu pa odlično uspevajo tudi druge vinske sorte – vina in zvrsti, ki so dosegle visoka zlata odličja. Šampiona v kategoriji rdečih suhih vin starejših od treh let je pripadla šampionskemu kraškemu vinarju Borisu Lisjaku iz Dutovelj za vino Sara 2008. Ta rdeča zvrst je bila tudi najvišje ocenjeno vino okoliša oziroma Kraške vinske turistične ceste in zato si je prislužilo naslov prvaka vinske turistične ceste. Tudi bela vina s Krasa ... vitovska grganja in druga so se okitila z zlatom in srebrom. Največji pridelovalec terana na svetu Vinakras Sežana pa si je prislužil skupno kar osem zlatih in deset srebrnih medalj in bil v kar treh kategorijah v ožjem izboru za šampiona. Zaradi pridelave ekoloških vin v Sloveniji in EU so organizatorji sejma izvedli tudi šesto ocenjevanje ekoloških vin, pri čemer je sodelovala tudi kraška biodinamična kmetija Pri Kamnarjevih iz Volčjega Grada in si prislužila srebrno medaljo. Za vsakim vinom in drugim kmetijskim pridelkom in izdelkom stoji ogromno dela, znanja in poguma. Na Kmetijsko živilskem sejmu so se predstavili s svojimi mesnimi izdelki podjetje Kras, d. o. o., in Društvo pridelovalcev kraškega brinjevca, Društvo proizvajalcev brkinskega slivovca in drugi. Radovednost in spoštovanje do kmetijstva in do kraških in brkinskih pridelovalcev smo izkazali tudi obiskovalci, ki si tradicionalno organizirano ogledamo sejem AGRA.

Besedilo: Majda Brdnik, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, KSS Sežana

Biodinamika na Krasu

Za kraškimi biodinamiki iz Društva za biološko-dinamično gošpodarjenje Ajda Goriška, ki imajo svoj center na kmetiji Pri Kamnarjevih v Volčjem Gradu, je dejavno leto.

Letina v vinogradništvu, pri poljščinah in vrtninah je bila z vidika količine pridelkov kot tudi njihove kakovosti povprečna. Kljub ne najboljnim vremenskim razmeram se je pridelovalna sezona dobro iztekla.

Člani kraške delovne skupine so sodelovali v vseh dejavnostih društva: na skupinskih delavnicah nabiranja zelišč za kompostne preparate in pri sami izdelavi kompostnih preparatov, preparatov za gnojenje in preparatov za utrjevanje rastlin. Biodinamiki namreč vse preparate izdelujejo iz naravnih surovin brez škodljivih

vih dodatkov, zemljo pa gnojijo le s prepariranim kompostom in preparati. Do prepatov ima pravico brezplačno vsak član, ki sodeluje pri njihovi pripravi in izdelavi. Škropivo iz preparatov se pripravlja v posebnih mešalnih napravah – za kraško območje je ta naprava nameščena na domačiji Pri Kamnarjevih.

Ena od pomembnih obveznosti vsakega biodinamika je tudi izpopolnjevanje teoretičnih in praktičnih znanj iz biodinamičnega kmetovanja oziroma biodinamične pridelave rastlin. V goriški Ajdi je bilo v iztekajočem se letu niz priložnosti za to. Dobro so bila obiskana predavanja iz različnih področij biodinamike. Prav tako je bilo tudi z izobraževalnimi delavnicami.

Da lahko zavzetost za skupno delovanje premosti tudi jezikov-

ne, narodnostne in še katere druge ovire, potrjuje sodelovanje z biodinamiki iz Trsta. Člani tržaškega biodinamično-antropozofskega društva, s katerimi goriška Ajda sodeluje že več let, so v septembru obiskali Volčji Grad in na Kamnarjevi domačiji priskočili na pomoč pri škropljenju z biodinamičnim preparatom za

gnojenje. Delo so združili s prijateljskim druženjem in izmenjavo izkušenj.

Poslanstvo članov je tudi razširjanje zanimanja za biodinamiko, saj je hrana, pridelana po tej metodi, dokazljivo najboljša za zdravo in celostno življenje. S tem namenom so v oktobru Pri Kamnarjevih gostili večjo skupino študentov Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani. Po ogledu posestva je svetovalka za biodinamiko Franka Ozbič obiskovalcem podala vpogled v osnove biodinamike.

Certifikat Demeter je blagovna znamka in porok za kvaliteto biodinamične pridelave živil. Dobi ga le tisti pridelovalec, ki izpolni številne stroge pogoje biodinamične pridelave. Na kraškem območju je nosilec certifikata Demeter kmetija Pri Kamnarjevih (Ivana in Sergio Stancich). Pohvalno pa je, da se za certifikacijo navdušuje tudi zeliščarka Eva Humar iz Brestovice, ki naj bi v začetku leta 2017 prejela EKO certifikat za gojenje zelišč, nato pa naj bi se prijavila za prehod na Demeter pridelavo. Vso srečo pri načrtih in delu njej in vsem ostalim biodinamikom!

Besedilo: Breda Medvešček

Izpeljali drugo trgatév pikolita na domačiji Maksa Fabianija

Šeststoletno vinogradniško posestvo Fabiani v Kobdilju je še danes znano po gosposkem sladkem vinu pikolitu. Letos so na posestvu, ki je postalo legendarno po ljubezenski zgodbi Murva Fabianijevih, opravili že drugo trgatév pikolita. Gonilna sila kmečkega dvorca in rojstne domačije Maksa Fabianija sta lastnika Blanka in Andrej Malgaj, ki sta letošnjo trgatév pikolita opravila (14. oktobra) v družbi prijateljev, uglednih gostov in strokovnjakov.

Andrej Malgaj je že leta 2013 skupaj z znanim kraškim vinogradnikom in vinarjem Primožem Štoko zasadil 2350 trsov pikolita. Pri vseh vinogradniških opravilih sta Štoki pomagala sin Tadej in žena Marica ter prijatelji. Lani so opravili prvo trgatév pikolita, grozdje so dva meseca sušili v lesenih gajbicah pri temperaturi 20 stopinj in 30-odstotni vlagi. Potem pa so ga dali v pečjalnik in sprešali. Iz tisoč kilogramov grozdja so napravili 240 litrov mošta, vino pa polnili v dvodecilitrske steklenice. Sladko desertno vino pikolit je po Primoževih besedah namenjeno za protokolarne namene in promocijo, na drugi trgatvi pikolita pa so ga pokušali tudi trgači. Z visokimi ocenami sta ga ocenila tudi strokovnjakinja za vinogradništvo in vinarstvo sežanske kmetijsko svetoval-

ne službe novogoriškega Kmetijsko gozdarskega zavoda Majda Brdnik in enolog kleti Steras Tilen Praprotnik iz Šareda nad Izolo, oba viteza vina slovenskega reda in velika prijatelja Malgajevih. „Letošnja letina je bila zelo kakovostna, količinsko pa manjša od optimalne, a vseeno večja, kot smo pričakovali. Grozdje je zdravo, razen v tistih vaseh, ki sta jih je prizadeli toča (Kobjeglava, Tupelče, Hruševica) in spomladanska pozeba. Veliko Kraševcev je vinograde zalivalo zaradi suše in kamnitih tal. September pa je bil vremensko ugoden in tako se je trgatév zavlekla v začetek oktobra,“ pravi Brdnikova in dodaja, da pikolit ni uradno v sortimentu. Že pred letom in pol smo strokovne službe dale Ministrstvu za kmetijstvo pobudo in predlog, da se razširi sortna lista kraškega vinorodnega okoliša tudi s pikolitom, modrim pinojem in glerom.“

Da je bil lanski pikolit na domačiji Fabianovih v Kobdilju kot desertno likersko sladko vino sladek z lepo eleganco, pravi tudi vitez vina prvega reda Tilen Praprotnik, ki plemenitemu vinu iz sušenega grozdja napoveduje lepo prihodnost. „Edina napaka je, da ste ga že letos odprli,“ pravi Tilen. Trgatve so se udeležili

tudi člani Porsche kluba iz Slovenije, Nemčije, Avstrije, Italije in Hrvaške, ki so ob 20. obletnici Porsche kluba Slovenija odprli razstavo kluba v galeriji v Kobdilju in tu položili temeljni kamen za Muzej starodobnikov Porscheja na mestu nekdanje konjušnice. Revitalizacija in oživitev kulturnega spomenika 600-letnega vinogradniškega posestva Vila Fabiani bo s tem še dodatno oživljala posestvo in ponudila novo turistično pridobitev na Krasu. Pokušina in predstavitev prvega letnika sladkega pikolita po 70 letih prekinitve v pridelavi pomeni še dodatno oživljanje kulturne tradicije, po kateri je bilo posestvo vedno znano. Predstavili so tudi blagovno znamko Ville Fabiani, ki jo je naredilo podjetje

Pristop iz Ljubljane z vodjo Aljošem Bagolo. Sladki pikolit tako obuja zgodbo o Fabianovi murvi, po kateri je posestvo znano doma in v tujini.

„Letos je naše zasebno posestvo delovalo po sistemu italijanskih vil, ki so občasno odprte za javnost. V okviru tega smo imeli deset dogodkov, namenjenih za poroke in druge prireditve v romantičnem okolju posestva. Vendar pa se zgodbi Ferrarijevega vrta iz Štanjela in Ville Fabiani dopolnjujeta,“ pravi arhitektka Malgajeva, ki povabi še na ogled razstave Barvitost krajev zamejskega zavoda Casa C.A.V.E iz Nabrežine.

Besedilo in foto: Olga Knez

Skrbno z gozdom

Pomembnost gozdov v Sloveniji v največji meri udejanjajo prav lastniki gozdov. Da bi lastnik strokovno pravilno in ekonomsko učinkovito gospodaril s svojim gozdom, mora biti seznanjen s pravnimi predpisi s področja gozdarstva.

Zato v tokratnem prispevku povzemamo določila Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravi in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13).

Izbira drevja za možni posek lahko v sodelovanju z lastniki gozdov opravljajo le pooblaščen delavci Zavoda za gozdove Slovenije. Čas sečnje in spravi je treba prilagoditi biološkemu utripu gozda. Če je le mogoče, se sečnja opravi zunaj vegetacijske dobe oziroma v času, ko se najmanj vznemirjajo prosto živeče živali.

Za posek izbrano drevo se mora posekati tako, da višina panja, merjena na zgornji strani pobočja, ni večja od 15 cm oziroma od tretjine njegovega premera. Na večjih strminah, na skalovitem terenu, ob vlakah, v primerih varstva zemljišča in sestoja pred plazovi, v primerih podrtih ali zlomljenih dreves ter pri panjevski sečnji je lahko višina panja tudi večja, uravnava pa se odvisno od ekoloških razmer in funkcije panjev po poseku oziroma od lastnosti drevesne vrste.

Drevesa je treba podirati in iz njih izdelovati gozdne lesne sortimente tako, da se ne poškodujejo sosednja drevesa in pomladek v večji meri, kot je to neizogibno, da se ne poškodujejo gozdne prometnice, obrežja vodotokov in režim odvodnjavanja ter da posekana drevesa ali sortimenti ne ovirajo ali ne ogrožajo hoje po gozdnih poteh ter prometa na cestah in železnicah oziroma delovanja drugih infrastrukturnih objektov. V gozdu ni dovoljeno puščati obviselih ali na pol podrtih dreves.

Glede spravi gozdnih lesnih sortimentov pravilnik določa, da je treba uporabljati pravilna sredstva in tehnologijo, ki so prilagojena naravnim razmeram oziroma občutljivosti gozdnih sestojev in tal.

Gozdni lesni sortimenti se morajo spravljati tako, da se ne poškodujejo pomladek, drevje, gozdna tla, gozdne vlake, poti in ceste ter da se ne poslabša režim odtoka voda v večji meri, kot je to neizogibno. Takoj po končanem spravi je treba sanirati poškodbe na pomladku in drevju ter odpraviti poškodbe na gozdnih tleh ter gozdnih vlakah, poteh, stezah in cestah. Hkrati je treba vzpostaviti čim ugodnejši režim odtoka vode.

Zato pravilnik določa, da je pri spravi s traktorji in drugimi samohodnimi stroji dovoljeno vlačiti ali prevažati gozdne lesne sortimente le po gozdnih vlakah oziroma poteh. Po gozdnih cestah je dovoljeno vlačiti gozdne lesne sortimente samo zara-

Komentar k fotografiji: Primer nepravilnega zlaganja gozdnih lesnih sortimentov

di njihovega sortiranja in zlaganja. Poškodbe na cestišču mora povzročitelj odpraviti takoj po končanem delu.

Prav tako gozdnih lesnih sortimentov tudi ni dovoljeno spravljati po tleh v hudourniških jarkih in po njihovih pobočjih, po plazovitih tleh in po strmih, erodibilnih pobočjih.

Gozdnih lesnih sortimentov in sečnih ostankov ni dovoljeno zlagati in puščati v strugah potokov in hudournikov, v jarkih, na pasiščih prosto živečih živali, v kalih ali kalužah, ob vodnih izvirih in na gozdnih prometnicah. Gozdne lesne sortimente lahko zlagamo pod in nad cesto le tako, da ne ogrožajo prometa in da je zagotovljena varnost pred njihovim proženjem na cesto ali po pobočju in da je drevje zavarovano pred poškodbami.

Pravilnik tudi določa, da v gozdu ni dovoljeno izkopavati panjev posekanih ali kako drugače podrtih dreves v strminah, v območju hudournikov in v gozdovih na sušnih oziroma drugih ranljivih rastiščih.

Sečišče se mora urediti takoj po poseku drevja in spravi gozdnih lesnih sortimentov, najpozneje pa v dveh mesecih po začetku sečnje, razen če z drugimi predpisi ali odločbo Zavoda za gozdove Slovenije ni določen krajši rok.

Besedilo: Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana
Foto: arhiv ZGS

Kraški gozdovi potrebujejo nego

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Sežana, je v letošnjem letu izdelal gozdnogospodarski načrt za gozdove, ki obsegajo komenski Kras in del sežanskega Krasa. Na podlagi stanja gozdov smo predpisali smernice in potrebne ukrepe za optimalno gospodarjenje z gozdovi na tem območju.

Analiza stanja gozdov je razkrila, da sta negovanost in vitalnost gozdov precej slabi. Vzrok v slabi negovanosti gozdov lahko najdemo v majhni gozdni posesti, ki znaša v povprečju 1,49 ha, ter relativno slabih rastiščnih razmerah, ki so deloma povezane s submediteransko klimo in deloma tudi s preteklo rabo tal, ki je bila po večini kmetijska. Večina gozdov je nastala z zaraščanjem nekdanjih kmetijskih površin in ti gozdovi v preteklosti niso bili deležni potrebne nege.

Zdravstveno stanje gozdov na splošno ni ugodno, saj je obolelega kar 21 odstotkov drevja, ali povedano drugače – poškodovano je vsako peto drevo. Največji delež je poškodb krošenj, ki jih povzročajo predvsem biotski dejavniki. Opažamo, da so največjim poškodbam podvržene nosilne drevesne vrste – črni bor, cer in črni gaber, ki skupaj gradijo 62 odstotkov lesne zaloge gozdov na Krasu.

Sušni stres je v zadnjem desetletju glavni dejavnik zmanjševanja vitalnosti vseh (tudi t. i. avtohtonih) drevesnih vrst, ki so zaradi zmanjšane odpornosti podvržene prenamnožitvam gozdu škodljivih organizmov. Toplejša klima je povzročila tudi pojav v naših krajih prej nepoznatih gozdnih bolezni.

Slabo zdravstveno stanje gozdov nakazuje tudi delež odmrlega drevja. Na splošno je odmrlega drevja v kraških gozdovih veliko – z gospodarskega vidika celo preveč, saj na 1 ha gozda v povprečju leži ali stoji 34 odmrlih dreves. To je 14 m³ odmrle biomase na hektar gozda, kar predstavlja 11 odstotkov lesne zaloge, ki v povprečju znaša 127 m³/ha.

Stanje gozdov narekuje ustrezno ukrepanje. Povečati je potrebno sečnjo in to za dvakrat v primerjavi s preteklim desetletjem. Pospešeno upadanje vitalnosti sestojev črnega bora in velik delež debelejšega drevja narekujeta njihovo hitrejše uvajanje v obnovo. Pomladitvene sečnje iglavcev bi morale v prihodnjem desetletju presegati polovico celotnega možnega poseka.

Z nego mlajših gozdov bi bilo potrebno povečati vitalnost se-

Nenegovan gozd ne dosega ustrezne pestrost, stabilnost in kakovosti.

stojev, hkrati pa v najkakovostnejših sestojih s podaljševanjem proizvodne dobe povečati vrednostni prirastek.

Med gojitvenimi ukrepi je poudarek na ukrepih za naravno obnovo in nego mladovja, da bomo v prihodnosti prišli do vitalnega, rastiščem prilagojenega gozda, ki bo obenem zadoštil ekonomske interese lastnikov. Od varstvenih del je največji poudarek na vzdrževanju protipožarnih objektov, saj spadajo ti gozdovi med požarno najbolj ogrožene gozdove v Sloveniji. Predvidena so tudi vlaganja za zagotavljanje prehranskih kapacitet rastlinojede divjadi.

Pri svojem delu opažamo, da so le redki lastniki gozdov seznanjeni z načrtovanimi gozdnogojitvenimi in varstvenimi ukrepi v njihovem gozdu. Zato pozivamo vse lastnike gozdov, da se na naši krajevni enoti v Sežani pozanimajo o načrtovanih ukrepih v vašem gozdu in se s svojim revirnim gozdarjem dogovorijo o njihovi izvedbi in morebitnem sofinanciranju izvedenih ukrepov, da bi načrtovane ukrepe v čim večji meri izvedli in s tem gozd približali zelenemu stanju.

Besedilo: Matej Reščič, ZGS OE Sežana

EKO

Energetska učinkovitost PRI OGREVANJU

Pri ogrevanju lahko z malo truda privarčujemo veliko stroškov. Preberite spodnje nasvete in bodite učinkoviti.

Organizacijski ukrepi:

- Pravilno prezračujmo: okna popolnoma odpremo, čas zračenja naj bo do 10 minut. V kurilni sezoni prostore zračimo v najtoplejšem delu dneva.
- Če imamo vgrajeno prisilno prezračevanje, odpiranje oken ni potrebno. Prednosti prisilnega prezračevanja z vračanjem toplote (rekuperacije) so predvsem: izboljševanje zdravstvenih pogojev, udobje, nižja raba energije, varnost, kakovost stavbe, dodana vrednost.

- S termostatskimi ventili nastavimo sobno temperaturo. V ogrevanem prostoru vsaka stopinja nad 20 °C pomeni do 6 odstotkov večjo porabo energije in posledično tudi višji strošek. V dnevnih prostorih se priporoča 20 °C ali 21 °C.
- Oblecimo se toplo, oprijeto, v plasteh, saj tako bolje zadržujemo telesno temperaturo.
- Ne zastirajmo ogrevalnih teles. To poveča porabo energije tudi do 10 odstotkov. Priporočamo, da zavesa segajo le do nivoja ogrevala.
- V zimskih mesecih okna ponoči zastirajmo s polknicami ali roletami ter termostat nastavimo na minimum.

Investicijski ukrepi:

- Poskrbimo za dobro tesnjenje oken. V primeru, da okna slabo tesnijo, jih zatesnimo s tesnilnimi trakovi, saj lahko to zmanjša stroške ogrevanja kar za 10 odstotkov.
- Samostojno ogrevajmo prostore, zato si nastavimo ročne termostate za posamezno sobo – namestimo termostatske ventile in termostatske glave za nadzor oddajanja toplote radiatorja.
- Ogrevajmo se z obnovljivimi viri energije.

Ustvarjamo obnovljivo prihodnost!

Eko novice KSP, d. d., Sežana

Leto 2017 – 60. obletnica delovanja KSP, d. d., Sežana:

Novo leto že trka na vrata. Leto 2017 bo za KSP, d. d., Sežana še posebej pomembno, saj bomo obeležili že 60. obletnico delovanja. Obletnico bomo obeležili z različnimi dejavnostmi skozi leto. Ena izmed njih bo tudi Dan odprtih vrat na Centru za ravnanje z odpadki Sežana (CERO Sežana), ki ga bomo izvedli v mesecu maju 2017. Ta dan vam bomo поблиže predstavili delo na CERO Sežana (sortirnico, skladiščne prostore, odlagalno polje ...). Predstavili pa vam bomo tudi vozni park ter vas poučili o pravilnem ločevanju odpadkov. Vabljeni.

Novi urniki in kuponi za oddajo odpadkov:

Konec meseca decembra lahko v nabiralnikih pričakujete novo zgibanko z urniki odvoza ostanka komunalnih odpadkov v letu 2017. V zgibanki boste našli tudi kupone za oddajo odpadkov na zbirnem centru (4x) in kupon za oddajo odpadkov na akciji

zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov (1x). Prosimo vas, da si urnik in kupone shranite, saj jih boste potrebovali celo leto.

Akcija zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov v letu 2017:

Kot je že v navadi, bomo tudi v letu 2017 izvajali akcijo zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov po naseljih. Akcijo bomo izvedli v pomladnih mesecih, ob sobotah. O datumu izvedbe akcije v vašem kraju vas bomo predhodno obvestili z obvestilom po pošti. Na akcijo ne pozabite prinesiti kupon, ki ga boste prejeli na dom v zgibanki z novim urnikom odvoza ostanka komunalnih odpadkov.

Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., Sežana

Bogatstvo čustev

Taša Cucek, magistra zakonskih in družinskih študij, specializanka zakonske in družinske terapije, relacijskega družinskega modela na Teološki fakulteti v Ljubljani in stažistka na Družinskem centru Sveta Gora.

Foto: Polona Makovec.

Sodelovanje očeta

Pomembno je, da se zavedamo, da sta za zdrav razvoj otroka pomembna oba starša. Vsak od njiju ima svojo vlogo, ki je pomembna in nujna za razvoj. Otrok se uči tako, da opazuje in doživlja svoje starše.

Seveda je res, da je na začetku, ob rojstvu bolj pomembna

mama. Ne pomeni pa, da oče takrat ni pomemben, seveda je, le na drugačen način.

Dobro je vedeti, da so vloge staršev takrat drugačne in ne manj pomembne. Očetova naloga je, da takrat podpira mamo, ji lajša njene stiske, jo razume, posluša in zaščiti pred zunanjim svetom.

Oče ima velik pomen. Otrokom pokaže, jih nauči:

- kaj pomeni biti moški,
- kako moški ravna z ženo, na kakšen način vstopa v odnos,
- kakšna je vloga moškega v svetu,
- kako vstopati v svet, se posloviti od doma,
- ustvariti varen dom,
- dajati svojim otrokom občutek vrednosti in biti nanje ponosen.

Oče je namreč globoko vpisan v otroka. Ko je oče ponosen in verjame v svojega otroka, lahko otrok samozavestno vstopa v svet, saj je nekdo doma, ki je prvi verjel vanj. Vloga očeta je v tem, da družino in posamezne člane v njej povezuje s svetom,

Foto: Sena

jih vključuje v socialno mrežo, povezuje družino z okolico.

Otrok se tako nauči, kaj pomeni vstopati v svet, na universo, v šolo, delovno mesto itd. Lahko je to varno in te okolica sprejema, lahko pa je nevarno in te razočara. Domače okolje nas lahko nauči tudi to, da je svet nevaren, nevereden zaupanja in da je bolje ne tvegati, ker boš itak razočaran.

Pomembno je, da očetje ne obupajo nad odnosom, nad družino in se zavedajo, da so vedno pomembni in da jih družine potrebujejo.

Sin potrebuje vero očeta vanj, da oče verjame, da mu bo nekaj uspelo.

Za sinove je oče še posebej pomemben, saj je njegov vzor moškega. Po njem se sin zgleduje.

Težave pri sinovih so klic po očetu. Otrok želi svoje starše spoštovati.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

1. Kaj lahko pomenijo slabe ocene otrok v šoli?

Slabe ocene so pokazatelj, da se z otrokom nekaj dogaja. Možno je, da je slaba ocena samo pri določenem predmetu, ker mu gre slabše ali pa tistega predmeta pač ne mara.

Ko pa je slabih ocen več in se na splošno kaže poslabšanje učnega uspeha, volje do učenja in bi lahko rekli, da ima še malco cvek, je močen pokazatelj, da je tam zadaj veliko več kot samo nesposobnost ali pa lenoba otroka.

Pogosto lahko slišimo, da so otroci leni, da se ne znajo učiti, da ne bo nikoli nič iz njih itd.

V taki situaciji se pogosto zgodi, da je otrok postal regulator zakonskega odnosa oziroma zakonskih konfliktov, njunega nezadovoljstva.

Otrok posrka njun konflikt in ga začne regulirati preko sebe, s šolskimi ocenami, agresivnim vedenje, kajenjem itd.

Tako staršem pomaga vzdrževati ravnovesje njunega odnosa. Njima se ni potrebno ukvarjati z njunim odnosom, ker se vsi ukvarjajo z ocenami in s tem, kako je potrebno pomagati otroku, njega popraviti, rešiti!

Koga v resnici rešujemo, ko rešujemo otroka in njegove težave? Starši takrat v resnici rešujejo sami sebe, saj na tak način bežijo iz nezadovoljujočega odnosa.

Pomembno je zavedanje, da so otroci odraz staršev in njihovih odnosov. Družina je sistem. Vsak član vpliva na drugega in na celoten družinski sistem.

Otroci vas imajo radi, vse bi naredili, da bi videli vas – starše srečne in zadovoljne tudi tako, da škodujejo sami sebi ... Tako se na-

mreč na prvi pogled zdi.

Na tak način vas opozarjajo, da je treba nekaj narediti, da ste vredni dobrega zakonskega odnosa, ki bo osrečeval najprej vas – starše, poleg tega pa bo varno zatočišče vašim otrokom. Želijo, da jim pokažete, da je odnos lahko lep, srečen in ne samo past za odrasle. Želijo si namreč vedeti, da vi verjamete v moč odnosa in v to, da se stvari lahko spremenijo na bolje, ko niso take, kot bi morale biti. Dajte jim vero in upanje v boljšo prihodnost, v odnose.

Spremenite sebe in vaše odnose za dobro vaših otrok!

2. Kaj naj naredim, ko je otrok žalosten, jezen?

Pogosto se zgodi, da starši ne vedo, kaj narediti, ko je otrok žalosten oziroma to v njih prebudi stisko in tako naredijo vse, da otrok tega ne bi več doživljal.

S primerom pogledimo, kaj pravzaprav narediti, ko pride do tega, da jim takrat ne odrečemo pravice čutiti.

Otrok joče in joče in nato reče: »Debel sem, grd sem. Vsi moji prijatelji mislijo tako. Sovražim šolo.«

Starš samo poslušajo in potolažijo otroka s tem, ko reče: »Uau, v tem trenutku imaš pa ogromno čustev, pusti jim naj gredo ven, naj gredo ven.«

Otrok nadaljuje: »Ampak sovražim se. Sovražim svoje življenje. Sovražim moje prijatelje, sovražim šolo, ne želim več v šolo.«

Starš zapazi svoja občutja in si samo dovoli čutiti ta čustva s tem, ko otroku reče: »Uau, to je res veliko čustev, čustva so naravna, kar pusti jim, da gredo ven. Tukaj sem s teboj, da jih slišim. Želim jih slišati. Mišek/miška, pusti jim, naj gredo ven.«

S tem starš dovoli otroku, da čuti čutenja. Tako bo otrok lahko sam prišel ven iz te nevihte.

Starš lahko reče: »To pa je bila težka nevihta čustev, kaj ne?«

Tudi jaz doživljam take čustvene nevihte, kjer zgleda vse črno in sivo. Vendar se jih ne ustrašim. Samo pustim, da gredo čustva ven, tako kot si to naredil/a ti zdaj. In čez čas nevihta mine. Čustva želijo le, da jih čutimo.

Čustva moramo čutiti, jih doživljati.

Če niso doživeta, se preoblikujejo v nekaj drugega npr. v nepri- merno vedenje, ponovno lulanje, klovnovsko vedenje itd.

Vprašanja lahko pošljete na e-naslov: tukajsem.zate@gmail.com. Želim vam vse dobro.

Burja

Burja

Končno domov – iz spominov gospe Ivce

Kocjan, rojene Bandelj (nadaljevanje iz Burje letnik 10, številka 4)

Po končani vojni smo prišli nazaj domov v Komen, to je bilo 25. julija 1945.

Še dolgo nismo imeli novic o bratu Pepiju (Jožefu). Končno smo izvedeli, da je na Goriškem pri Šempetru, nekje za Markom, padel. Njegove posmrtno ostanke smo pripeljali domov šele 19. januarja 1947. Glede na takratne okoliščine je bil pogreb veličasten. V dvorani, kjer je ležal na parah, je imel častno stražo. Pogrebni sprevod je šel po celi vasi in mimo našega doma. Mladina je vse zelo lepo organizirala. Ob postanku pred rojstno hišo so pevci zelo občuteno zapeli O srečni dom nad zvezdami. Obred v domači cerkvi sv. Jurija je vodil gospod Viktor Kos, ob pomoči kaplana Srečka Šuligoja. Na pokopališču so ga tankisti pozdravili s salvami.

Iz radijskega oglasa na Radiu Trst A sem izvedela, da bo v zloglasni Rižarni v Trstu gospod Viktor Kos daroval mašo za tu umrle in v spomin nanje. Kaj vse so morali ljudje tu prestati?! Ko si jih poskušas predstavljati v njihovem trpljenju, te mora spreleteti srh ... In to se je dogajalo tudi meni, ko sem hitela k napovedani maši in se spominjala tega, kar sem morala v tistih preteklih časih tudi sama preživeti. Ljudem, ki so vse to preživeli, je nemogoče pozabiti; spomini so neizbrisno zapisani v mozgu. Pred mašo v Rižarni je bilo dovolj časa za pogovor. Z gospodom Viktorjem sva obujala grenke, pregrenke spomine. Razstavo sva si ogledala

skupaj. Ob podnapisu k neki sliki, ki je prikazovala duhovnika v družbi okupatorjev, ki ga je bil gospod Kos poznal, mi je rekel, da podnapis laže, da je bil duhovnik, priimka in vsebine podnapisa se ne spominjam, prisiljen se fotografirati v taki družbi. Tudi tako se je godilo.

Pri maši je bilo veliko izgnancev in internirancev. Prostor je bil poln. Obrazi, zaznamovani s preteklostjo; marsikdo ni mogel zadržati solz. S slovenske strani nas ni bilo mnogo. Iz Komna sem bila sama, nekdo je bil iz Malega Dola in nekaj Komenk, ki živijo na Tržaškem (ena od udeleženk je bila Pepina Tadoljanjeva, sestra od Zdene).

Gospod Viktor je takrat služboval (bil je že v pokoju) v Šempetru pri Novi Gorici. V družbi še enega duhovnika se je vračal domov po italijanski strani proti Gorici. Izkoristila sem priložnost in poprosila, da me peljeta do Opčin. Pred nami je vso pot vozil avto, za katerega je gospod Kos vedel, da gre v Lokev. Na semaforiziranem križišču na Opčinah mi je uspelo poprositi šoferja, ki je vozil pred nami, za pot do Sežane. V naglici sem pozabila na torbico z dokumenti, ki so tako odromali na pot proti Gorici. Bila je prava zmešnjava. Na srečo sem brez posebnih zapletov bila kmalu doma, čez teden dni pa je po dobrih rokah prispela tudi torbica z dokumenti. Tudi to je spomin na gospoda Kosa, pa še bi jih bilo.

Besedilo: Tamara Fakin

Kam na potep

Šunikov vodni gaj

Šunikov vodni gaj se nahaja v dolini Lepene, ene izmed stranskih dolin Trente. Tudi ta alpska dolina je ledeniško preoblikovana v U-dolino, na dnu pa teče več potokov. Med njimi je največji potok, ki nosi skoraj enako ime kot dolina sama, potok Lepenjica. Do omenjenega vodnega gaja pridemo, če zavijemo z glavne ceste, ki pelje proti Vršču (ali Bovcu), ob tabli, ki nas usmeri v Velika korita Soče. Zapeljemo se mimo njih po ožji asfaltirani poti in po približno dveh kilometrih vožnje se pripeljemo do table ob vhodu v vodni gaj.

Vodni gaj je ustvaril potok Lepenjica, čeprav bi morda sklepali, da ga je ustvaril potok Šumnik, ki je njegov levi pritok ob zaključku vodnega gaja. Šunikov vodni gaj so pravzaprav korita, dolga približno 200 m in globoka do 10 m. Voda se je zarezala v apnenec in ustvarila prekrasne tolmune, slapove in brzice. Ob koritih lahko ob večjem deževju vidimo tudi cel kup manjših izvirov, ki po nekaj metrih toka v slapu padejo v korita. Vode naj bi v dolino Lepene pritekale iz okoliških gora in tudi Krnskega jezera, ki se nahaja južno od doline (Lepena je sicer eno izmed glavnih izhodišč za pohodnike do tega jezera). Največ vode je v potoku spomladi, ko se topi sneg in ob večjih jesenskih deževjih. Najlepše odtenke zelene barve pa ima voda takrat, ko je je nekoliko manj. Ob koritih lahko vidimo tudi ostanke mlina (tam je še vedno tudi mlinski kamen), ki je bil le eden izmed številnih mlinov, ki

so v preteklosti delovali v Lepeni in okolici. Ob koncu korit je tudi ostanek žage. Mimo njih je med 1. svetovno vojno potekala tudi ena izmed glavnih oskrbovalnih poti avstro-ogrške vojske za soško fronto. Številni izviri vode pa naj bi imeli tudi zdravilne učinke za naše telo, zato je točka kot nalašč za nedeljske popoldanske izlete.

Foto in besedilo: Klemen Bandelj

Kraških zidov ne popravljamo z bagerji

Senzibilizacija kraških vrtčevskih in osnovnošolskih otrok za kraško suhozidno gradnjo

Zidove na Krasu so postavljali in vzdrževali naši prapranonoti in s tem ustvarili posebno kulturno krajino, prepredeno s kolo-vozi in suhimi zidovi. Partnerstvo za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje je znotraj aktivnosti Delovne skupine za informiranje in ozaveščanje javnosti, ki sta jo osnovala Zavod Anima Mundi in Park Škocjanske jame, lansko jesen in letošnjo pomlad organiziralo izobraževanja za učitelje in vzgojitelje kraških šol ter vrtcev z obeh strani meje na temo »Suhi zid – lepota pokrajine in znanje prednikov za prihodnost«.

Moderen način življenja nas vse bolj odtuja od narave in dediščine, ki predstavlja bogastvo znanj in naše korenine. Cilj izobraževanja je bil razvijati senzibilen odnos do dediščine in kraški suhi zid z vsem, kar ga obdaja, vključiti v vzgojo in izobraževanje z novimi metodami odprtega učnega okolja. Teme, ki so jih oblikovale vzgojiteljice in učiteljice, so bile predstavljene v okviru odprtja kampanje Dnevi evropske kulturne dediščine kot primer poučevanja skozi dediščino.

V soboto, 1. oktobra 2016, so tako kraške vzgojiteljice in osnovnošolske učiteljice Mojca Gerželj Štemberger, Danila Grželj, Jerica Hlad, Barbara Jazbec, Mateja Jerina, Fanči Klobučar, Silvana Lozej, Vlasta Markočič, Mojca Može Škapin, Miranda Novak, Andreja Perhavec Čok, Vlasta Perhavec in Eleonora Stanić Ostrouška pod štanjelskim obzidjem in na začetku Fabianijeve poti, s skupino pribl. petdesetih otrok iz hrpelske, divaške, vremske, sežanske, dutoveljske in komenske šole demonstrirale sedem vaj, ki spodbujajo udeležence k odkrivanju skrivnosti suhega

zidu, občutenju kamna, razvoju imaginacije s predstavo o nadaljevanju zidu, odkrivanju pripovedi suhega zidu, raziskovanju zvoka zidu, vživljanja v kamen, ki je vgrajen v suhi zid in izražanju suhega zidu z barvami. V skrb za suhi zid in tehniko suhozidne gradnje je učence v okviru vaj vpeljal izvedenec kraške suhozidne gradnje Partnerstva Mitja Kobal.

Če želimo, da matični Kras postane svetovno prepoznana pokrajina, kar si zagotovo zasluži, glede na to, da daje ime kraškim pojavom po vsem svetu, je nujen preobrat v miselnosti in ravnanju s suhimi zidovi Krasa.

Porušeni in zanemarjeni zidovi je na Krasu zelo veliko. S preprosto gesto, da se ob takih zidovih pobere en kamen in ga postavi nazaj na svoje mesto, bi lahko vsak Kraševac prispeval k spremembi odnosa do te monumentalne dediščine Krasa in k njenemu ohranjanju. Morda se nam danes zdijo razrušeni in zanemarjeni zidovi vsepovsod po pokrajini brez vrednosti. Vendar so prav stara znanja in odnos do narave, ki so ga imeli naši predniki, polni dragocenih modrosti, iz katerih lahko črpamo navdihe za inovacije in sonaravni razvoj. In ne nazadnje: V Toskani so lokacije, do katerih pelje makadamska pot – Italijani jim pravijo strada bianca –, dražje od tistih, do katerih se pripeljemo po asfaltu.

Besedilo: Karin Lavin

Uredništvo je izvedelo, da je,
Marija Ježić

ali po domače
Mima iz
Hruševice,
8. decembra
praznovala god
in 98. rojstni dan.
Iskreno ji čestitamo!

Spoštovana bralka, spoštovani bralec!

Morda se kdaj pa kdaj vprašate, kaj pa nam je treba toliko kulturnih društev in toliko kulturnih prireditelj, saj ne utegnemo vseh obiskati. Tega se dobro zavedamo vsi ustvarjalci in vsi organizatorji kulturnega življenja, vendar nas to ne ustavi. Ljubiteljska kulturna dejavnost ni poklic, pri tem ustvarjanju ne gre samo za dogodek in še najmanj za dohodek, gre za temelj človekovega delovanja, je kultura v najširšem pomenu besede. Čeprav se zdi, da je pomen ljubiteljske kulture težko izmerljiv, lahko njene pozitivne učinke čutimo na vsakem koraku. In tako kot pri vsakem razvoju, tudi v ljubiteljski kulturi ni začetka in konca, je le ustvarjanje, ki bogati posameznika, družino, okolje in celotno družbo. Pri ljubiteljski kulturni dejavnosti se ustvarjalci neformalno družimo, izražamo, kreiramo in vzgajamo, drug drugega podpiramo in se učimo. Vsi, ne glede na spol, starost, izobrazbo, barvo kože ali status, ustvarjamo skupaj, brez razlik in z istim ciljem. Zaradi tega smo bolj sočutni, bolj razumevalajoči in solidarni, bolj zadovoljni in srečni, bolj duhovno bogati. V najtežjih situacijah, ko ljudje ostanejo brez služb, se upokojijo ali so v svojem okolju nerazumljeni, jim ljubiteljska kultura daje možnost početi nekaj, kar imajo radi, kar jih drži pokonci, kar jim daje smisel. Spet drugim pomeni resno delo in razvoj talentov, ki jih sicer ne bi mogli nikoli izpiliti, ker so se poklicno usmerili drugam. Ljubiteljska kultura je neke vrste odskočna deska za vse umetniške poklice, zato je prav, da jo podpiramo, čeprav zelo pogosto ne vidimo njene širine in globine, njenega pravega pomena.

Ob vsem tem razmišljanju lahko trdimo le eno, da so sredstva, vložena v ljubiteljsko kulturno dejavnost zagotovo najboljše investicija, saj za relativno majhen vložek dobimo več, kot si želimo.

V letu, ki prihaja, želim vsem ljubiteljskim kulturnim ustvarjalcem veliko navdihi, ki bo našel pot do svojega občudovalca, veliko vztrajnosti, ki se bo obrestovala na najboljši način, in veliko zadovoljstva ob vsem, kar boste ustvarjali, saj je to največ, kar lahko naredimo zase in za svoje okolje. Vsem našim obiskovalcem pa veliko lepih doživetij v naši družbi in veliko zadovoljnih ter nasmejanih obrazov.

Naj bo leto 2017 SREČNO za vse, ustvarjalce na odru življenja!

Območna izpostava Sežana
Vladislava Navotnik

Potrjena strategija lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov 2014–2020

V začetku novembra smo prejeli Odločbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (skrajšano: MKGP) o potrditvi Strategije lokalnega razvoja (v nadaljevanju: SLR), ki jo je LAS predložil 21. junija 2016. Potrditev SLR pomeni hkrati tudi potrditev Lokalne akcijske skupine Krasa in Brkinov (v nadaljevanju: LAS), ki je tako potrjena kot ena izmed 37 LAS v Sloveniji. S prejetjo odločbo je LAS upravičena do izkoriščanja sredstev do največ 1.609.250,00 EUR, od tega do največ 901.450,00 EUR iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju: EKSRP) ter do največ 707.800,00 EUR iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju: ESRR). Sredstva so namenjena za operacije (projekte), ki se bodo izvajale na območju občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana, v celotnem programskem obdobju 2014–2020. Javni poziv LAS, na katerega se bodo lahko prijave operacije, bo objavljen predvidoma v začetku leta 2017. Javni poziv bo objavljen na spletni strani LAS, na spletni strani vodilnega partnerja – ORA Krasa in Brkinov ter na spletnih straneh vseh štirih občin, ki jih LAS pokriva.

Še pred oddajo SLR v potrditev na MKGP je bila le-ta sprejeta na Skupščini LAS, obravnavana pa tudi v vseh štirih občinah in predstavljena na vseh štirih občinskih svetih. Vsa zainteresirana javnost je imela možnost podaje svojih pripomb na SLR, saj je bila ta v enomesečni javni obravnavi, objavljena na spletnih straneh vseh občin in spletni strani vodilnega partnerja LAS. Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili vsem, ki so kakorkoli pomagali in pripomogli pri sami pripravi SLR. Še posebej bi se radi zahvalili članom Upravnega in Nadzornega odbora ter Skupščine LAS pa tudi vsem strokovnim službam in posameznikom, ki so prispevali projektne ideje ter se udeležili delavnic v okviru priprave SLR. LAS Krasa in Brkinov trenutno šteje 62 članov, še vedno pa so dobrodošli tudi novi člani, saj ostaja javni poziv za članstvo oziroma vstop v LAS odprt skozi celotno programsko obdobje.

Za več informacij o LAS Krasa in Brkinov vas vabimo, da obiščete našo spletno stran: <http://www.lasKrasainBrkinov.si/>.

Besedilo: LAS Krasa in Brkinov

JAVNI POZIV K PRIJAVI RAZSTAV V RAZSTAVIŠČIH KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA ZA SEZONO 2017/18

Kosovelov dom Sežana objavlja javni poziv k prijavi razstav v svojih razstaviščih za sezono 2017/18. Poziv je namenjen vizualnim umetnikom, likovnim ustvarjalcem in ustanovam, ki svojo dejavnost predstavljajo v obliki razstav.

Poziv objavljamo za razstavljanje v treh razstaviščih:

- Velika galerija Ivana Varla
- Mala galerija Mira Kranjca
- Črni kot

Prijave bo pregledal tričlanski galerijski svet, sestavljen iz enega delavca Kosovelovega doma Sežana in dveh zunanjih strokovnih sodelavk ter izbral razstave za vsakega od razstavišč. Svet si pridržuje pravico do neupoštevanja nepopolnih

prijav, zavrnitve prijav brez dodatnega vsebinskega pojasnila in prostorske prerazporeditve izbranih razstav.

Rok za prijavo je 8. februar 2017. Prijave sprejemamo izključno po e-pošti na naslov info@kosovelovdom.si. V rubriko »Zadeva« morate vpisati »RAZPIS ZA RAZSTAVE 2017/18«. K prijavi morate priložiti podpisano izjavo, da se strinjate s pogoji razstavljanja, navedenimi v besedilu razpisa. Razpis v celoti, obrazec za prijavo in izjava so objavljeni na spletni strani Kosovelovega doma Sežana www.kosovelovdom.si. Prijavitelji bodo o izboru obveščeni najkasneje do 30. marca 2017.

Kosovelov dom Sežana

Napovednik prireditev v občini Komen DECEMBER 2016

Datum	Ura	Prireditve	Kraj	Organizator/informacije
18. december 2016 NEDELJA	15:00	Predpraznični Štanjel – predbožični sejem, koncert in razstava jasic po ulicah srednjeveškega jedra	Štanjel, grajsko dvorišče in staro mestno jedro	Javni zavod komenski Kras, TIC Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 Gsm.: +386 (0)41 383 986 tic.stanjel@komen.si www.stanjel.eu
26. december 2016 PONEDELJEK	11:00	Žegnanje konj ob sv. Štefanu	Kobjeglava, ob vaški cerkvi sv. Mihaela	KUTD Kraški slavček Kobjeglava – Tupelče Kobjeglava 67, 6222 Štanjel Gsm.: +386 (0)40 277 337 (Erika), kraski.slavcek@gmail.com
26. december 2016 PONEDELJEK	14:00 – 22:00	Praznično dogajanje v Komnu – predstavitev ponudnikov najrazličnejših unikatnih umetniških in dekorativnih izdelkov, lokalnih vinarjev in ponudnikov kulinarčnih dobrot na stojnicah. Otroke bo razveselil obisk Dedka Mraza s pomočniki, obiskovalci pa bodo lahko uživali v kulturno-zabavnem programu v izvedbi lokalnih društev in posameznikov. V popoldanskih urah sledi nastop plesalcev Plesnega društva Be Funky, v večer pa nas pospremi duo "Tiasa Acoustic".	Komen, mali trg pred cerkvijo, staro šolo in gasilskim domom	Vaška skupnost Komen, Gsm.: 051 309 820 (Mojca) vs.komen@komen.si
	19:00	Božično novoletni koncert PO Komen z gosti	Komen, športna dvorana OŠ Komen	Pihalni orkester Komen, Tel.: 041 773 797 pihalniorkesterkomen@gmail.com www.pihalniorkesterkomen.si

Razstave

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
stalna razstava	Stalna razstava slik in grafik Lojzeta Spacala	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel – galerija in turizem Tel.: +386 (0)51 226 223 gradstanjel@guest.arnes.si
stalna razstava	Razstava Maks Fabiani	Štanjel – Kvadratni stolp	TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@komen.si
8. september – konec leta	Razstava Godbeništvo na Komenskem Na sedmih razstavnih panojih so opisani mejniki ter dogodki, ki so zaznamovali komensko godbeništvo nekoč in delovanje orkestra danes.	Grad Štanjel, Fabianijeva dvorana	Glasbeno in umetniško društvo Pihalni orkester Komen
18. december – 6. januar 2017	Razstava jasic v starem delu Štanjela Razstava jasic iz različnih materialov in velikosti, ki bodo postavljene na okenskih policah, pred vrati hiš starega dela Štanjela.	Štanjel, staro mestno jedro	Javni zavod komenski Kras TIC Štanjel, Štanjel 1a, 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 Gsm.: +386 (0)41 383 986 tic.stanjel@komen.si www.stanjel.eu

PRIHAJA NA ODRE KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA

Ponedeljek, 19. december 2016, ob 20.00
Gledališče Koper: Gašper Tič – TRIO
Za Gledališki in Briljantni abonma ter izven.

Petek, 30. december 2016, ob 20.00
PR' HOSTAR
Komedijska, Slovenija, 2016, 95 minut.

NOVOLETNI KONCERT

Sreda, 21. december 2016, ob 20.00
VLADO KRESLIN, BIG BEND NOVA
IN SINGGIRLS

V januarju 2017 napovedujemo:

Ponedeljek, 16. januar 2017, ob 20.00
VEČER SLOVENSKE POPEVKE: NUŠKA DRAŠČEK,
ALENKA GODEC IN LADO LESKOVAR
Za Glasbeno-plesni in Briljantni abonma ter izven.

Sreda, 28. december 2016, ob 20.00
Špas teater Mengeš:
BUNDERLA & GODLER ŠOV
Izven.

NOČ KRATKIH FILMOV,

četrtek, 22. december 2016,

ob 18.30: program za otroke –
slovenski kratki animirani filmi, 51 minut:
ob 20.00: program za odrasle – izbor kratkih fil-
mov z 19. Festivala slovenskega film, 72 minut:
Vstop je prost.

V času POČITNIC:

Ponedeljek, 27. december 2016, ob 20.00
ROGUE ONE: ZGODBA VOJNE ZVEZD v 3D
(Rogue One: A Star Wars Story 3D)
Akcijski domišljjski spektakel, ZDA, 2016,

Sreda, 29. december 2016, ob 18.00

NAJIN SVET (U-ri-deul)

Otroška drama, Južna Koreja, 2016, v korejščini
s slovenskimi podnapisi, za starost 8+.

Petek, 30. december 2016, ob 18.00

POJDI Z MANO

Mladinski pustolovski triler, Slovenija, 2016,
za starost 9+.

BOGATE in SRČNE KULTurice
vam želimo tudi v 2017
pa ZVEDAVI (P)OSTANITE!

Kosovelov dom Sežana

PREMIKI¹¹

POSLUŠAJ, DOŽIVI, PREMAKNI!

Januarja pa gostimo Miho Pipana in sicer v četrtek, 5. 1. 2017 ob 19. uri
v Mladinskem centru Podlaga. **Miha Pipan**, domačin, sicer pa študent
biokemije na univerzi v Cambridgu bo z Žanom razpredal o študiju v
tujini, o tem, kdo so ENTOMICSi, kako zavrženo hrano spreminjajo v
vire in kaj imajo s tem opraviti muhe.

Več na: <http://www.premik-sezana.si/>
FB profilu: Premik Sežana.

Soorganizacija: Kosovelov dom Sežana, Kosovelova knjižnica Sežana, Klub štu-
dentov Sežana, Ljudska univerza Sežana (Kosovelova soba), Mladinski center
Podlaga (Zavod ŠTIP), Viviss, ŠCSK: Višja strokovna šola.

**KULTURA PODARJENA,
SREČA PODVOJENA.**

*Ne veste, kaj bi dobri moške
prinesli vašim bližnjim?*

IZBERITE PRIREDITEV in PODARITE VSTOPNICO!

Izbira je zares pestra, vstopnice pa vam vstavimo
v lične darilne kartonske ovojnice.

Več informacij na naši blagajni.

Dan šole Komen vpet v otvoritvene Dneve evropske kulturne dediščine

Edinstven dogodek, odprtje DEKD 2016 v Štanjelu, smo na OŠ Komen želeli približati vsem učencem in zainteresiranim staršem. Hkrati smo na dogodek prijavi več delavnic, ki so jih pripravili oziroma izvajali učenci s prizadevnimi mentorji. Skrbno pripravljen program dneva šole smo, zaradi napovedi slabega vremena, morali v zadnjem trenutku spremeniti. Tako so si učenci, medtem ko je v Viteški dvorani štanjelskega gradu potekala otvoritvena slovesnost, kjer so prav tako sodelovali učenci šole, ogledali vojaško pokopališče v Štanjelu.

Uradnemu odprtju DEKD sta sledili otvoritvi razstav nagrajenih del natečaja prostorskega oblikovanja Po Fabianijevih poteh ter odprtje likovne razstave Društva likovnih pedagogov Primorja.

Obiskovalci so nestrpno pričakovali odprtje delavnic, kjer je bilo resnično kaj videti in doživeti. Učenci so s svojimi delavnicami postali enakovredni člani izvajalcev aktivnosti, ki so se ponujale na ogled in poskušino široj grajskega kompleksa v Štanjelu. Kulturne dobrine, ustvarjene na naših tleh skozi stoletja, ohranjamo na šoli kot del kulturne dediščine in jim namenjamo potrebno pozornost pri interesnih dejavnostih, na natečajih, raziskovalnih nalogah – v okviru t. i. dodatnega oziroma nadstandardnega programa, v manjši meri pa tudi pri realizaciji kurikula za osnovne šole.

Na grajskem dvorišču so se tako 1. oktobra 2016 predstavili kamnoseki, ki so v zadnjih letih obogatili obšolski prostor s kamnitimi skulpturami, da postaja slednji prava mala forma viva.

Pletenje venčkov sv. Ivana v Štanjelu postaja iz leta v leto bogatejša dejavnost, kateri se z veseljem priključijo tudi šolarji. Svoje znanje in ustvarjalnost so 1. oktobra vpletli v skoraj 100 cvetličnih venčkov in jih poklonili hvaležnim obiskovalcem.

Da je klekljanje prisotno tudi na Krasu, dokazuje krožek, ki ga že dve desetletji izvajamo na naši šoli in s tem nadaljujemo tradicijo čipkarskega tečaja, ki je v Velikem Dolu potekal od leta 1909 do leta 1956.

Raziskovanje naravne in kulturne dediščine ostaja stalnica sodelovanja v projektu Turizmu pomaga lastna glava, v katerem so člani pripravili 11 raziskovalnih nalog ter zanje prejeli kar 9 srebrnih in 4 zlata priznanja – zadnje tri za turistično nalogo v letu 2016. Naloge in turistične produkte so z veseljem predstavili v stolpu na vratih.

Šolske delavnice so svoj vrhunec ustvarile s kulinarčnim doživetjem. Učenci izbirnega predmeta so si ta dan nadel predpasnike in obiskovalce presenetili s supami – šnitami, ki so bile včasih izbrana jed, namenjena posebnim dogodkom, zlasti rojstvu in krstu.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Foto: Vojko Franetič

Práznična tržnica, 26. decembra 2016

*Prostor dogajanja: med »Staro šulo«,
barom Paradiso in gasilskim domom*

Program:

- **od 14.00 do 20.00:** ponudba unikatnih izdelkov in kraških dobrot na stojnicah
- **ob 14.20:** pozdrav organizatorjev
- **ob 14.30:** nastop v izvedbi plesnega društva »Be Funky«
- **ob 15.00:** prihod dedka Mraza in animacija otrok v izvedbi prostovoljk Medobčinskega društva prijateljev mladine z naslovom Klovnesa Cilka krasi jelčico
- **ob 15.30:** nastop v izvedbi plesnega društva »Be Funky«
- **ob 16.00:** predstavitev dejavnosti, vozil in gasilske opreme v izvedbi PGD Komen
- **od 19.00:** božični koncert Pihalnega orkestra Komen s solisti v športni dvorani OŠ Komen
- **med 16. in 21. uro:** popoldne s skupino Tiasha Acoustic v baru Paradiso
- **od 21.47:** Damjanov trance-techno-art performance
- **od 21.00:** večer s skupino Blue Krass v baru Atos

Zimsko veselje za naše najmlajše:

29. 12. 2016 od 16.00 do 19.00, Kulturni dom Komen

Interaktivna predstava za otroke **»Ledeno kraljestvo«** v izvedbi društva Ful Doro z delavnicami in animacijami. Organizacija: VS Komen